
KAAVASELOSTUS

20602716

SIIKALATVAN KUNTA

PIIPPOLAN OSAYLEISKAAVA

LUONNOS

4.5.2022

Sweco Infra & Rail Oy

Käsittelyvaiheet

Kaavatyön käynnistäminen, kunnanhallitus	20.01.2020
Vireilletulosta ilmoitettu	13.02.2020
OAS nähtäville koko kaavaprosessin ajaksi	13.02.2020
1. Viranomaisneuvottelu	06.05.2020
Valmisteluvaiheen kuuleminen, luonnos nähtävillä	xx.xx.- xx.xx.2022
Ehdotus nähtävillä	xx.xx
Hyväksytty kunnanhallituksessa	xx.xx
Hyväksytty kunnanvaltuustossa	xx.xx

Kaavakartta

Kaavaluonnos 1:10 000 ja kaavamerkinnot	4.5.2022
---	----------

Liitteet

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma	päivitetty 4.5.2022
Luontoselvitys: raportti ja kaksi karttaa	24.9.2020
Arkeologinen inventointi	23.10.2020
Emätilaselvitys ja rantamitoitus	11.1.2022
Kulttuuriympäristöselvitys: raportti ja kartta	4.5.2022

Muut asiakirjat

Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaava

Voimassa oleva yleiskaava, <https://paikkatieto.sweco.fi/maps/siikalatva/kartta>

Voimassa olevat asemakaavat, <https://paikkatieto.sweco.fi/maps/siikalatva/kartta>

Siikalatvan kunnan pohjavesialueiden suojelusuunnitelma 2013

Maaperän tilan tietojärjestelmän kohderaportti © POP-ELY 2020

Piippolan kirkonkylän PIMA-kohteet (POP-ELY 7.9.2020, yleiskaavaan merkittävät kohteet)

Sisältö

1	Johdanto	1
1.1	Suunnittelualue	1
2	Lähtökohdat	2
2.1	Yleistä kaavahankkeen lähtökohdista	2
2.2	Suunnittelutilanne	2
2.2.1	Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet	2
2.2.2	Maakuntakaavat	2
2.2.3	Siikalatvan maankäyttöstrategia ja kuntastrategia	7
2.2.4	Siikalatvan kuntastrategia	8
2.2.5	Yleiskaavat	8
2.2.6	Asemakaavat ja niiden toteutuneisuus	9
2.2.7	Rakennusjärjestys	11
2.2.8	Pohjakartta	11
3	Perusselvitykset	12
3.1	Selvitystarpeiden rajaus ja selvitysmenetelmät	12
3.2	Luonnonympäristö	12
3.2.1	Luontoselvitys	12
3.2.2	Maaperä ja maa-ainesten otto	12
3.2.3	Vesistöt ja pohjavedet	14
3.2.4	Pilaantuneet maa-alueet ja maaperän pilaantumisriskit	16
3.2.5	Tulva-alueet	17
3.3	Maisema	18
3.3.1	Maiseman yleiskuvaus	19
3.3.2	Arvokkaat maisema-alueet	23
3.4	Rakennettu ympäristö ja kulttuurimaisema	23
3.4.1	Rakennettu kulttuuriympäristö ja muinaismuistot	23
3.5	Liikenne	31
3.5.1	Liikenneturvallisuus	34
3.5.2	Melu	36
3.6	Yhdyskuntatekniikka	38
3.7	Maanomistus	39
3.7.1	Emätilaselvitys	39
3.8	Väestö ja elinkeinot	40
3.9	Asuinalueet ja loma-asuminen	41
3.10	Palvelut	41
3.11	Virkistys	42

3.12	Ympäristön häiriötekijät	45
4	Tavoitteet	46
4.1	Mitoitustavoitteet	47
4.2	Osallistuminen	47
5	Maankäyttövaihtoehdot	48
6	Yleiskaava	49
6.1	Kaava-alueen raja	49
6.2	Rantavyöhykkeiden ja ranta-alueen raja ja tulkinta	49
6.3	Yleiskaavan kuvaus	49
6.3.1	Kokonaisrakenne ja -mitoitus	49
6.3.2	Mitoitusperiaatteet	50
6.3.3	Kuvaus alueittain ja toimialoittain	50
6.3.4	Kaavamääräykset	62
6.4	Vertailevat tarkastelut	65
6.4.1	Muutos nykytilanteeseen	65
6.4.2	Valtakunnalliset ja seudulliset intressit	66
6.4.3	Vertailu kunnan tavoitteisiin	67
7	Yleiskaavan vaikutukset	69
7.1	Ympäristövaikutukset	69
7.1.1	Vaikutukset kyläkuvaan, maisemaan ja rakennettuun ympäristöön	69
7.1.2	Vaikutukset luontoon, maa- ja kallioperään, veteen ja ilmastoon	69
7.1.3	Vaikutukset liikenteeseen	71
7.2	Taloudelliset vaikutukset	72
7.3	Sosiaaliset vaikutukset	73
7.3.1	Vaikutukset ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön	73
7.3.2	Vaikutukset maa- ja metsätalouteen, yritystoimintaan ja palveluihin	73
8	Yleiskaavan toteuttaminen	74
8.1	Detaljakaavoitus, muu suunnittelu ja toteuttamistoimenpiteet	74
9	Suunnittelun vaiheet	75

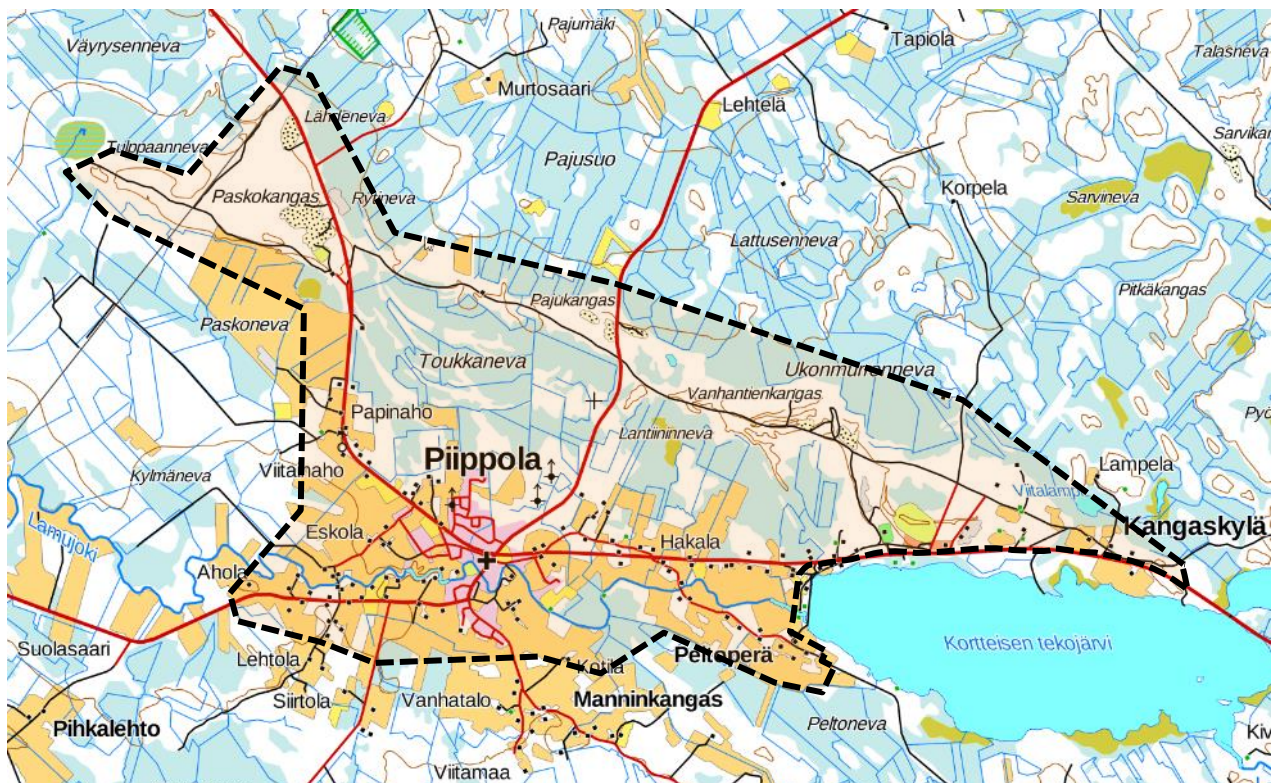
1 Johdanto

Suunnittelualue sijaitsee Siikalatvan kunnassa, joka perustettiin vuonna 2009 kuntaliitosten yhteydessä. Piippolan keskustaajaman nykyinen osayleiskaava vuodelta 2003 on vanhentunut eikä enää ohjaa riittävästi asemakaavoitusta ja rakentamista. Suunnittelualueelle laaditaan uusi oikeusvaikutteinen osayleiskaava.

1.1 Suunnittelualue

Kaavoitettava alue käsittää Piippolan kirkonkylän lähiympäristöineen, kantatien 88 ympäristöä ja Lamujoen lähiympäristöä. Suunnittelualueen pinta-ala on noin 2793 ha, josta vuoden 2003 yleiskaava kattaa noin 710 ha. Yleiskaava laajenee pohjoiseen vedenhankinnan kannalta tärkeälle pohjavesialueelle, sekä itään jokirantaan ja Kortteisen kohdalla kantatien 88 pohjoispuolelle.

Suunnittelualueen keskellä sijaitsee Piippolan kirkonkylä, jossa on säilynyt vanhaa rakennuskantaa. Suunnittelualueella ja sen lähiympäristössä sijaitsee kaksi valtakunnallisesti arvokasta rakennettua kulttuuriympäristöä, Lamujokivarsi Piippolan kirkonkylässä ja Saviselkä-Piippola -maantie, sekä maakunnallisesti arvokas Manninkangas. Alueen halki virtaa Lamujoki, jonka ranta-alueilla on laajoja peltomaisia. Kantatien 88 lähiympäristössä on Pulkkilan suunnalla virkistys- ja pohjavesialuetta, asutusta ja myös teollisuutta ja Pyhännän suunnalla on Kortteisen tekojärvi, jonka pohjoispuolella on teollisuusaluetta ja ravirata. Pohjavesialue ulottuu Kangaskylälle asti.

Osayleiskaava-alueen alustava rajaus maastokartalla (MML).

2 Lähtökohdat

2.1 Yleistä kaavahankkeen lähtökohdista

Piippolan keskustaajaman nykyinen osayleiskaava on vanhentunut eikä enää ohjaa riittävästi asemakaavoitusta ja rakentamista. Suunnittelualueelle laaditaan uusi oikeusvaikutteinen osayleiskaava.

2.2 Suunnittelutilanne

2.2.1 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Valtioneuvosto on päättänyt 30.11.2000 valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista, jotka on otettava kaavoituksessa huomioon. Tavoitteet on tarkistettu vuonna 2017 ja tarkistukset ovat tulleet voimaan.

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet jakautuvat viiteen kokonaisuuteen, jotka ovat:

1. toimivat yhdyskunnat ja kestävä liikkuminen
2. tehokas liikennejärjestelmä
3. terveellinen ja turvallinen elinympäristö
4. elinvoimainen luonto- ja kulttuuriympäristö sekä luonnonvarat
5. uusiutumiskykyinen energiahuolto

Tässä kaavatyössä huomioidaan etenkin kohdat 1 ja 3–5.

2.2.2 Maakuntakaavat

Yleiskaavan laatimista ohjaa Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaava, joka on viime vuosina uudistettu kolmessa vaiheessa:

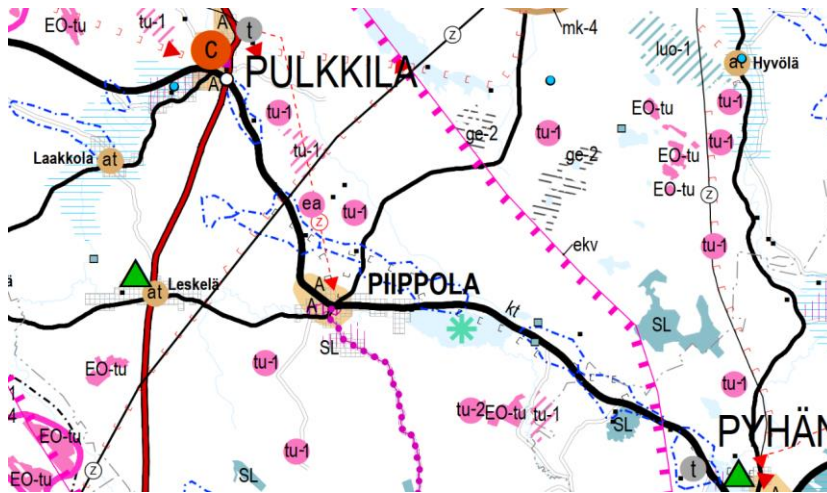
1. vaihemaakuntakaava on hyväksytty 2.12.2013 ja vahvistettu 23.11.2015. Valitukset kaavasta hylättiin korkeimmassa hallinto-oikeudessa ja kaava on saanut lainvoiman 3.3.2017. Kaavan aihepiirit ovat kaupan palvelurakenne, aluerakenne, luonnonympäristö, energiantuotanto ja -siirto, sekä liikennejärjestelmät.

2. vaihemaakuntakaava on hyväksytty 7.12.2016. Kaava on lainvoimainen, voimaantulosta kuulutettiin 2.2.2017. 2. vaihemaakuntakaavaa varten on tarkistettu Pohjois-Pohjanmaan arvokkaat maisema-alueet (päivitysinventointi 2013–2015). Kaavan aihepiirit ovat kulttuuriympäristöt, maisema-alueet, asutusrakenne, virkistys- ja matkailualueet, seudulliset ampumaradat ja materiaalikeskukset, sekä puolustusvoimien alueet.

3. vaihemaakuntakaava on hyväksytty maakuntavaltuustossa 11.6.2018. Maakuntahallitus päätti kokouksessaan 5.11.2018 (§232) määrätä 3. vaihemaakuntakaavan tulemaan voimaan maankäyttö- ja rakennuslain 201 §:n nojalla. Korkein hallinto-oikeus (KHO) on 17.1.2022 antamallaan päätöksellä hylännyt vaihemaakuntakaavan hyväksymistä koskevat valitukset ja 3. vaihemaakuntakaava on saanut lainvoiman. Kaavassa käsiteltyjä teemoja ovat mm. pohjavesi- ja

kiiviainesalueet, mineraalipotentiali- ja kaivosalueet, tuulivoima, sekä suoalueiden ja verkostojen tarkistukset.

Lisäksi 11.10.2021 on tullut vireille Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan laatiminen, ja sitä koskeva osallistumis- ja arviointisuunnitelma on asetettu nähtäville. Kaavan laatiminen on ohjelmoitu toteutettavaksi vuosina 2021–2023.

Ote Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavojen yhdistelmäkartasta 18.1.2022

Piippola on merkitty voimassa olevassa maakuntakaavassa taajamatoimintojen alueeksi (A).

A

TAAJAMATOIMINTOJEN ALUE (1. ja 3.vmkk)

Merkinnällä osoitetaan asumisen, palvelujen, teollisuus- ja muiden työpaikka-alueiden ym. taajamatoimintojen sijoittumisalue ja laajentumisalueita.

Suunnittelumääräykset:

Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee alueiden käyttöönottojärjestyksessä ja mitoituksessa kiinnittää erityistä huomiota vaihtoehtoisten aluekokonaisuuksien toiminnallis-taloudelliseen edullisuuteen, ympäristön laatuun ja kevyen liikenteen toimintaedellytyksiin.

Yksityiskohtaisemmassa kaavoituksessa tulee edistää yhdyskuntarakenteen eheyttämistä hajanaisesti ja vajaasti rakennetuilla alueilla sekä taajaman ydinalueen kehittämistä toiminnallisesti ja taajamakuvallisesti selkeästi hahmottuvaksi keskuksiksi. Maankäyttöratkaisuissa tulee pyrkiä hyvään energiatalouteen.

Yksityiskohtaisemmassa kaavoituksessa tulee määritellä kävelyn, pyöräilyn ja joukkoliikenteen kannalta edulliset vyöhykkeet taajamarakenteen kehittämisen perustaksi.

Yksityiskohtaisempiin kaavoihin tulee sisällyttää periaatteet uudisrakentamisen sopeuttamisesta rakennettuun ympäristöön. Alueiden käytön suunnittelussa ja rakentamisessa on varmistettava, että alueella sijaitsevien kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeiden kohteiden kulttuuri- ja luonnonperintöarvot säilyvät.

Taajaman merkittävä laajentaminen päätien toiselle puolelle yksityiskohtaisempaan kaavaan perustuen edellyttää turvallisten yhteyksien järjestämistä päätien poikki.

Maankäytön suunnittelussa tulee ottaa huomioon tulvariskialueet ja tulvien hallintasuunnitelmat sekä varautua sään ääri-ilmiöiden vaikutuksiin.

Suunnittelualueen läpi kulkee kantatie 88 Raahesta Pyhännälle ja Iisalmeen (kt), sekä seututie 800 Ylivieskasta Leskelän kautta Kestilään ja Oulujärven suuntaan.

vt/kt **VALTATIE (vt) / KANTATIE (kt)** (1. ja 3.vmkk)

Suunnittelumääräys:

Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on pyrittävä edistämään kevyen liikenteen väylien toteuttamista erityisesti taajamien, kyläkeskusten ja koulujen läheisyydessä.

st/yt/pk **SEUTUTIE, YHDYSTIE TAI PÄÄKATU** (1. ja 3.vmkk)

Merkinnällä osoitetaan liikennejärjestelmän kokonaisuuden kannalta merkittävät seututiet, yhdystiet tai pääkadut.

Suunnittelualueella sijaitsee kaksi valtakunnallisesti arvokasta rakennettua kulttuuriympäristöä: Lamujokivarsi Piippolan kirkonkylässä ja Saviselkä-Piippola -maantie. Manninkangas (kirkonkylän eteläosa) on maakunnallisesti arvokas. Lähialueilla on myös muinaisjäännöksiä.

VALTAKUNNALLISESTI ARVOKAS RAKENNETTU KULTTUURIYMPÄRISTÖ (2. ja 3.vmkk)

Merkinnällä osoitetaan valtioneuvoston päätöksen mukaiset valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt (RKY 2009). Osa kohteista ei näy kaavakartalla; luettelo valtakunnallisesti arvokkaista rakennetuista kulttuuriympäristöistä ja -kohteista on esitetty 2. vaihemaakuntakaavan selostuksen liitteissä 4 ja 5 sekä 3. vaihemaakuntakaavan selostuksen liitteessä 5 a.

Suunnittelumääräykset:

Alueiden käytön suunnittelussa tulee edistää kulttuuriympäristön valtakunnallisten ja maakunnallisten arvojen säilymistä.

Yksityiskohtaisemmassa kaavoituksessa on otettava huomioon rakennettujen kulttuuriympäristöjen kokonaisuudet ja ominaispiirteet. Suunnittelussa tulee erityisesti kiinnittää huomiota RKY 2009 -inventoinnissa sekä *Pohjois-Pohjanmaan rakennettu kulttuuriympäristö 2015* -selvityksessä kirjattuihin arvoihin ja ominaispiirteisiin.

MAAKUNNALLISESTI ARVOKAS RAKENNETTU KULTTUURIYMPÄRISTÖ (2. ja 3.vmkk)

Merkinnällä osoitetaan maakunnallisesti arvokkaat aluemaiset rakennetut kulttuuriympäristöt ja tieosuudet. Osa kohteista ei näy kaavakartalla; luettelo kaikista maakunnallisesti arvokkaista rakennetuista kulttuuriympäristöistä ja -kohteista on esitetty 2. vaihemaakuntakaavan selostuksen liitteissä 4 ja 5 sekä 3. vaihemaakuntakaavan selostuksen liitteessä 5 a.

Suunnittelumääräykset:

Alueiden käytön suunnittelussa tulee edistää kulttuuriympäristön maakunnallisten arvojen säilymistä.

Yksityiskohtaisemmassa kaavoituksessa on otettava huomioon rakennettujen kulttuuriympäristöjen kokonaisuudet ja ominaispiirteet. Suunnittelussa tulee erityisesti kiinnittää huomiota *Pohjois-Pohjanmaan rakennettu kulttuuriympäristö 2015* -selvitykseen kirjattuihin arvoihin ja ominaispiirteisiin.

▪ **MUINAISMUISTOKOHDE (2. ja 3.vmkk)**

Merkinnällä osoitetaan muinaismuistolailla (295/63) rauhoitetut kiinteät muinaisjään-
nökset.

Suunnittelumääräys:

Kohdetta koskevista maankäytön suunnitelmista on pyydettyä museoviranomaisen
lausunto.

Kirkonkylän pohjoisosassa on itä-länsi -suuntainen pohjavesialue, jota myötäillen on merkitty
moottorikelkkareitti tai -ura ja länsiosan läpi moottorikelkkailun yhteystarve. Ampumarata (ea)
sijaitsee pohjavesialueen pohjoispuolella.

POHJAVESIALUE (3.vmkk)

Merkinnällä osoitetaan yhdyskuntien vedenhankinnan kannalta tärkeät (I luokka / 1-
luokka) ja vedenhankintaan soveltuvat (II luokka) / muut vedenhankintakäyttöön so-
veltuvat (2-luokka) pohjavesialueet.

Suunnittelumääräykset:

Pohjavesien pilaantumis- ja muuttumisriskejä aiheuttavat laitokset ja toiminnot on si-
joitettava riittävän etäälle tärkeistä ja vedenhankintaan soveltuvista pohjavesialueista tai
riskien syntyminen on estettävä riittävin vesiensuojelutoimenpitein. Alueella tulee huo-
lehtia pohjavesien suojelun ja maa-ainesten ottotarpeiden yhteensovittamisesta.

MOOTTORIKELKKAILUREITTI TAI -URA (2. ja 3.vmkk)

Merkinnällä osoitetaan olemassa olevia ja suunniteltuja moottorikelkkailun pääreittejä.

MOOTTORIKELKKAILUN YHTEYSTARVE (2.vmkk)

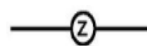
AMPUMARATA (2.vmkk)

Merkinnällä osoitetaan seudullisesti merkittävät ampumaradat.

Suunnittelumääräys:

Ampumamelun leviämisaluetta koskevassa suunnittelussa tulee ottaa huomioon am-
pumaratojen melutasosta annetut ohjearvot.

Pääsähköjohto (z, musta) kulkee Piippolan luoteispuolelta. Piippolan ja Pulkkilan välille on
maakuntakaavassa merkitty pääsähköjohdon yhteystarve (z, punainen).

PÄÄSÄHKÖJOHTO 400 kV JA 220 kV (1. ja 3.vmkk)

PÄÄSÄHKÖJOHDON YHTEYSTARVE (1. ja 3.vmkk)

Merkinnällä on osoitettu sähköverkon pitkän aikavälin kehittämistarpeet sekä kaavan
laatimisvaiheessa toteutumiseltaan epävarmojen tuulivoima-alueiden sähkönsiirtoyh-
teydet.

Kortteisen tekojärvi on luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alue (turkoosi kohdemerkintä).

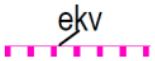
LUONNON MONIMUOTOISUUDEN KANNALTA ERITYISEN TÄRKEÄ ALUE (3.vmkk)

Merkinnällä osoitetaan suojelualueiden ulkopuolella olevia tärkeitä lintualueita sekä muita luontoarvoiltaan merkittäviä alueita.

Suunnittelumääräys:

Alueen maankäyttöä suunniteltaessa tulee ottaa huomioon luonnon monimuotoisuuteen liittyvät arvot ja niiden säilymisen edistäminen.

Suunnittelualue sijaitsee mineraalivarantoalueella (ekv). Piippolan ympäristössä on turvetuotantoalueita (EO-tu) ja turvetuotantoon soveltuvia alueita (tu-1 ja tu-2), ja koillispuolella on moreenimuodostumia (ge-2).

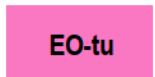
MINERAALIVARANTOALUE (3.vmkk)

Merkinnällä osoitetaan sellaisia vyöhykkeitä, joissa on todettu merkittäviä malmi- ja mineraalivarantoja.

Lisämerkinnällä -1 osoitetulla mineraalipotentialivyöhykkeellä on erityistä yhteensovittamisentarvetta, esimerkiksi asumisen, matkailun tai muun merkittävän alueellisen erityispiirteen kanssa.

Kehittämissperiaatteet:

Mikäli alueen mineraalivarojen hyödyntämistä edistetään, sovitetaan toiminta yhteen muun maankäytön kanssa ja otetaan huomioon mineraalivarojen hyödyntämisen ympäristövaikutukset sekä alueiden erityispiirteet.

TURVETUOTANTOALUE (1. ja 3.vmkk)

Merkinnällä osoitetaan turvetuotantoalueita, joilla on turpeen ottotoimintaa tai joilla on voimassa oleva ympäristölupa turvetuotantoa varten.

TURVETUOTANTOON SOVELTUVA ALUE (tu-1) (1. ja 3.vmkk)

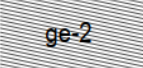
Merkinnällä osoitetaan turvetuotantoon soveltuvia suoalueita.

Suunnittelumääräykset:

Alueen käyttöönoton suunnittelussa on otettava huomioon vaikutukset asutukseen ja kulttuuriympäristöön, tuotantoalueiden yhteisvaikutus vesistöihin sekä poronhoitoalueella turvattava poronhoidon edellytykset.

Turvetuotantoalueiden jälkikäytön suunnittelussa tulee ottaa huomioon alueiden ominaisuudet, paikalliset maankäyttötarpeet ja suoluonnon tila ja pyrittävä käyttöön, jonka aiheuttama vesistökuormitus ei vaikeuta vesienhoitosuunnitelman tavoitteiden toteutumista. Jälkikäytön suunnittelussa tulee pyrkiä edistämään maatalouskäyttöä sellaisilla alueilla, joilla on maatalousmaan tarvetta, kuitenkin poronhoitoalueella tulee välttää alueiden ottamista maatalouskäyttöön.

- **TURVETUOTANTOON SOVELTUVA ALUE (tu-2) (1. ja 3.vmkk)**
Merkinnällä osoitetaan suoalueita, jotka soveltuvat pääosin turvetuotantoon.
-
- **MOREENIMUODOSTUMA (1. ja 3.vmkk)**

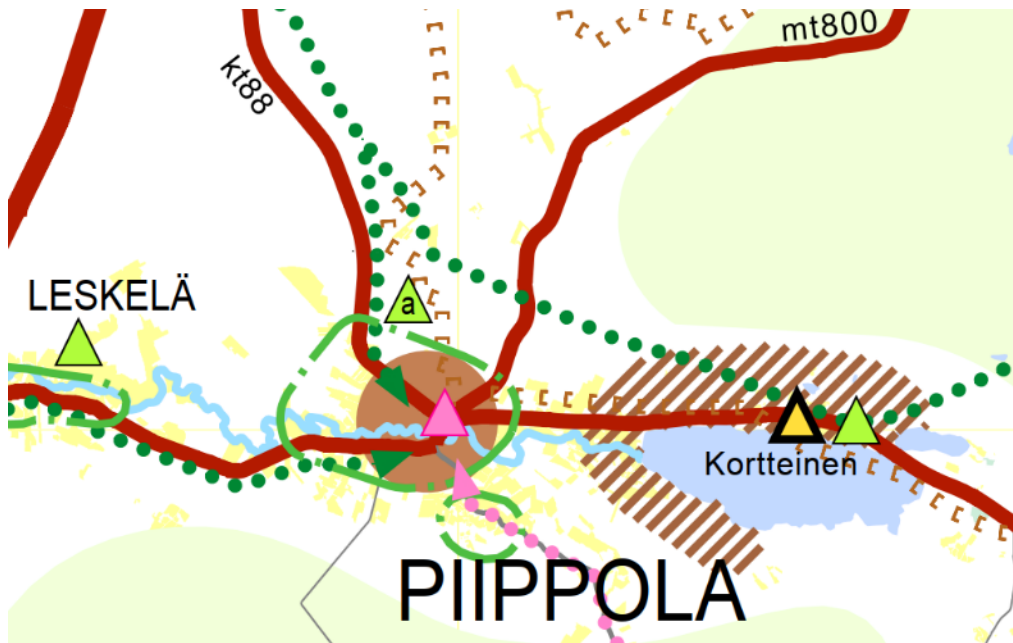
2.2.3 Siikalatvan maankäyttöstrategia ja kuntastrategia

Kunnanvaltuusto on hyväksynyt Siikalatvan maankäyttöstrategian 2.4.2012. Strategian tehtävänä on määrittellä pitkän aikavälin tavoitteet kunnan maankäytölle.

Otteet Siikalatvan maankäyttöstrategian kartoista 1, 2 ja 3. Vasemmalla käsitelty asuminen, loma-asuminen ja palvelut. Keskellä elinkeinot ja energiatalous. Oikealla virkistys ja matkailu.

<https://www.siikalatva.fi/fi/strategiat-ja-talous>

Maankäyttöstrategia: virkistys ja matkailu.

Leskelä-Piippolan kirkonkylä-Manninkangas -välille on esitetty kehitettävä maatalouden ja sen sivuelinkeinojen vyöhyke, jossa voidaan harkitusti lisätä asumista tai loma-asumista, Kortteisen pohjoisranta on esitetty kehitettäväksi loma-asutuksen ja virkistysalueeksi ja siellä on huomioon otettavaa pienteollisuutta. Kortteinen on esitetty matkailupalvelukohteeksi. Pohjavesialueella oleva soranottoalue on osoitettu alueeksi, jolle ideoidaan jatkokäyttöä, kuten virkistystoimintoja. Vanhamaantienkankaalle Pulkkilan suuntaan sekä Kortteiselta edelleen Pihkalan suuntaan on esitetty viheryhteystarve ja reittiyhteys, samoin kuin Leskelän suuntaan. Moottorikelkkareitti on esitetty kesäkäyttöiseksi hevosreitiksi. Museotie on esitetty paikalliseksi pyöräilyreitiksi.

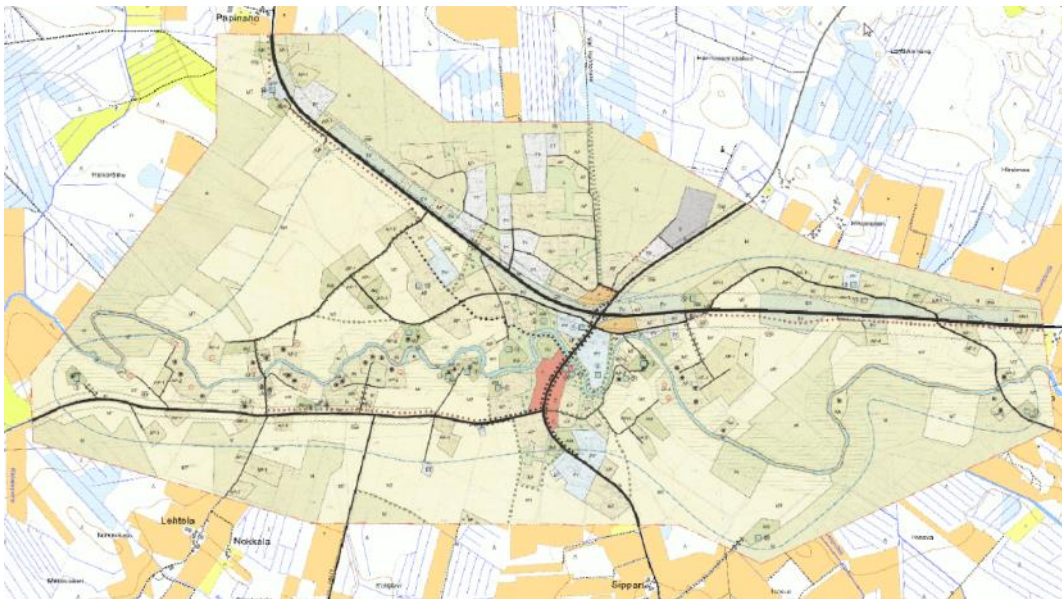
2.2.4 Siikalatvan kuntastrategia

Siikalatvan kuntastrategia 2022-20225 on hyväksytty kunnanvaltuustossa 21.3.2022. Kuntastrategia sisältää mm. tavoitteet ja visiot kyseiselle aikavälille. Tavoitteissa korostuu mm. kylien vahvuuksien tunnistaminen ja yhteisöllisyys. Elinympäristöä ja Piippolaa koskien kuntastrategiaan on kirjattu seuraavat tavoitteet:

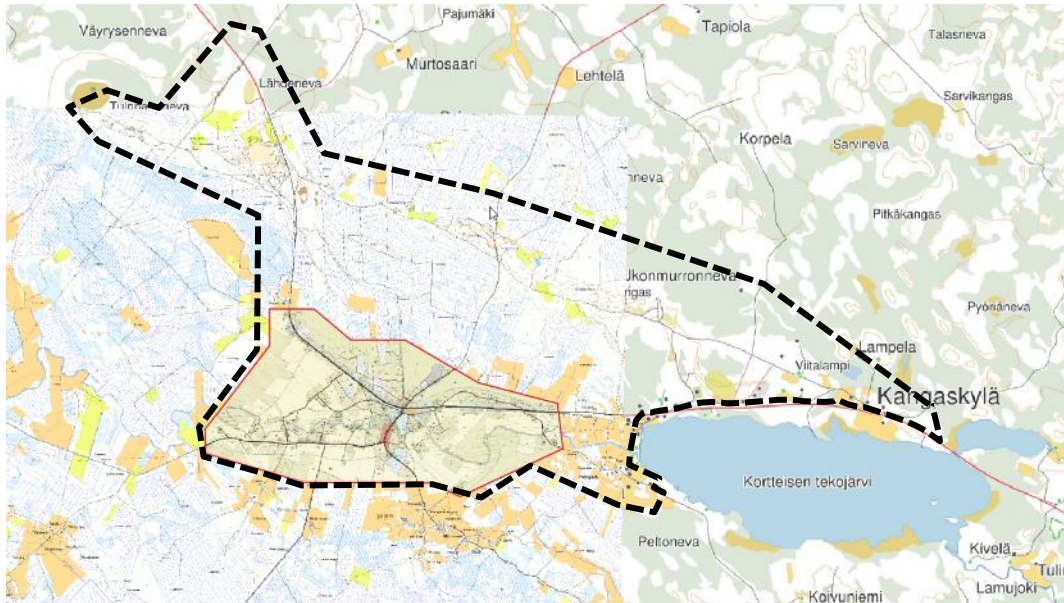
- Piippolan kunnantalosta tehdään kulttuuri- ja asukastalo, jossa on monipuolista toimintaa ja järjestöjen koti.
- Kylien raittien ilmettä kohennetaan pitämällä huolta ympäristöstä ja rakennuksista.
- Viitainahon kotiseutumuseo kunnostetaan ja avataan yleisölle.
- Kunta kehittää teollisuustonttien tarjontaa ympäri kuntaa. Kunta on aktiivisesti mukana kasvattamassa olemassa olevan teollisuuden ympärille kasvua.

2.2.5 Yleiskaavat

Piippolan kirkonkylän oikeusvaikutteinen, vanhentunut osayleiskaava on laadittu vuonna 2003.

Piippolan keskustaajaman osayleiskaava 2003.

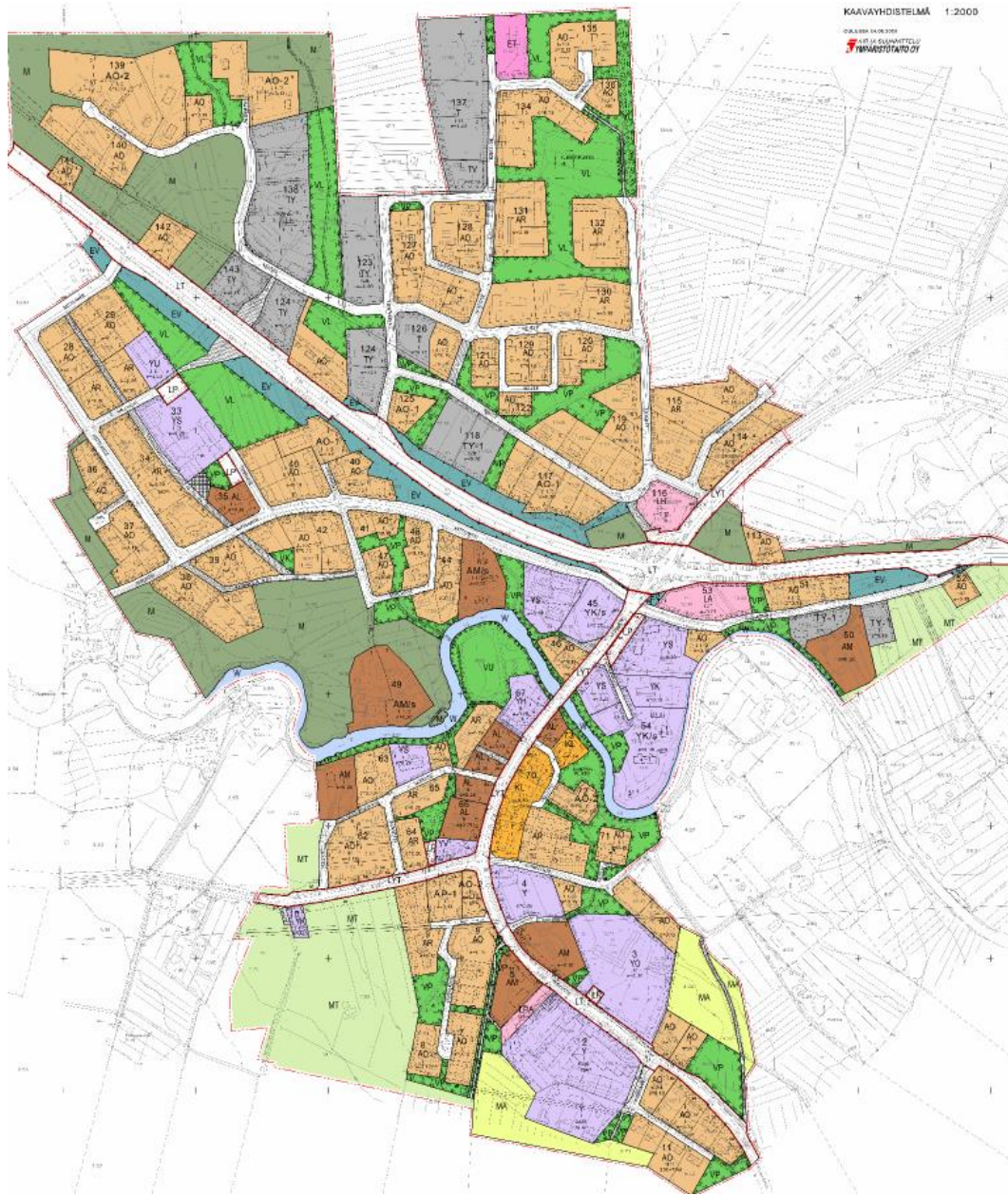

Vuoden 2003 osayleiskaava suhteessa kaavan laajennusalueisiin. Kaavan laajennusalueilla osoitetaan mm. Lamujoen rantamitoitus, pohjaveden otolle varatut alueet, periaatteet pohjaveden suojelua varten sekä sen sovittaminen yhteen muiden maankäyttömuotojen, kuten maa-ainesten oton tai viherpalveluiden, sekä vt 88 lähellä sijaitsevien teollisuusalueiden kanssa (Pulkkilan ja Kangaskylän suunta).

2.2.6 Asemakaavat ja niiden toteutuneisuus

Piippolan kirkonkylän alueelle on laadittu asemakaavoja eri aikoina. Piippolan asemakaava-alue sisältyy kokonaisuudessaan yleiskaavoitettavaan alueeseen. Asemakaavan pohjois- ja länsiosissa on tunnistettu muutostarpeita.

Asemakaavoissa on varauduttu kirkonkylän tiivistymiseen, mutta asemakaavoitettu alue ei ole kaikilta osin toteutunut. Rakentumattomia tontteja on erityisesti asemakaavoitetun alueen pohjoisosan teollisuusalueilla. Lisäksi keskustan alueelle ja sen lähiympäristöön on kaavoitettu muun muassa asuin- ja liikerakentamisen tontteja, jotka eivät ole toteutuneet. Kaavat on hyväksytty vuosien 1983 ja 1993 välillä, mistä voidaan päätellä, ettei rakentamispaine ole suurta edes kirkonkylällä.

Ote Piippolan asemakaavayhdistelmästä (<https://paikkatieto.sweco.fi/maps/siikalatva/kartta>).

Kirkonkylän myytävät tontit keskittyvät erityisesti sen pohjoisosaan kantatie 88:n molemmille puolille. Asemakaavoitetun alueen eteläosassa on lisäksi pari vapaata tonttia.

Myytävät tontit sijaitsevat pääosin asemakaava-alueen pohjoisosassa, kantatien 88 pohjoispuolella, jossa vuoden 2019 lopussa oli 14 vapaata tonttia (<https://paikkatieto.sweco.fi/maps/siikalatva/kartta>).

2.2.7 Rakennusjärjestys

Piippolan alueella on voimassa Siikalatvan kunnanvaltuuston 15.4.2019 hyväksymä rakennusjärjestys. Rakennusjärjestyksessä on määritelty mm. suositeltavia etäisyyksiä voimalinjoihin, suosituksia hulevesien huomioimisesta ja teknisistä järjestelmistä, sekä rakentamisen määriä, jos asema- tai yleiskaavassa ei muuta määrätä.

2.2.8 Pohjakartta

Osayleiskaavassa on käytetty maanmittauslaitoksen peruskartta-aineistoa ja ortoilmakuvaa.

3 Perusselvitykset

3.1 Selvitystarpeiden rajaus ja selvitysmenetelmät

Yleiskaavaa varten on laadittu maastokäyntiin perustuva luontoselvitys kesällä/syksyllä 2020 ja Lamujokivarren ranta-alueita koskeva emätilaselvitys syksyllä 2020. Rakennuskannan inventointi paikallisesti arvokkaan rakennetun kulttuuriympäristön huomioimiseksi toteutettiin maastotöiden osalta kahdessa osassa syksyllä 2020 ja syksyllä 2021. Arkeologinen selvitys on laadittu syksyllä 2020.

Muut perusselvitykset perustuvat kunnasta, viranomaisilta ja avoimista tietolähteistä saatuihin tietoihin ja kaavoittajan maastokäynneillä tekemiin havaintoihin.

3.2 Luonnonympäristö

3.2.1 Luontoselvitys

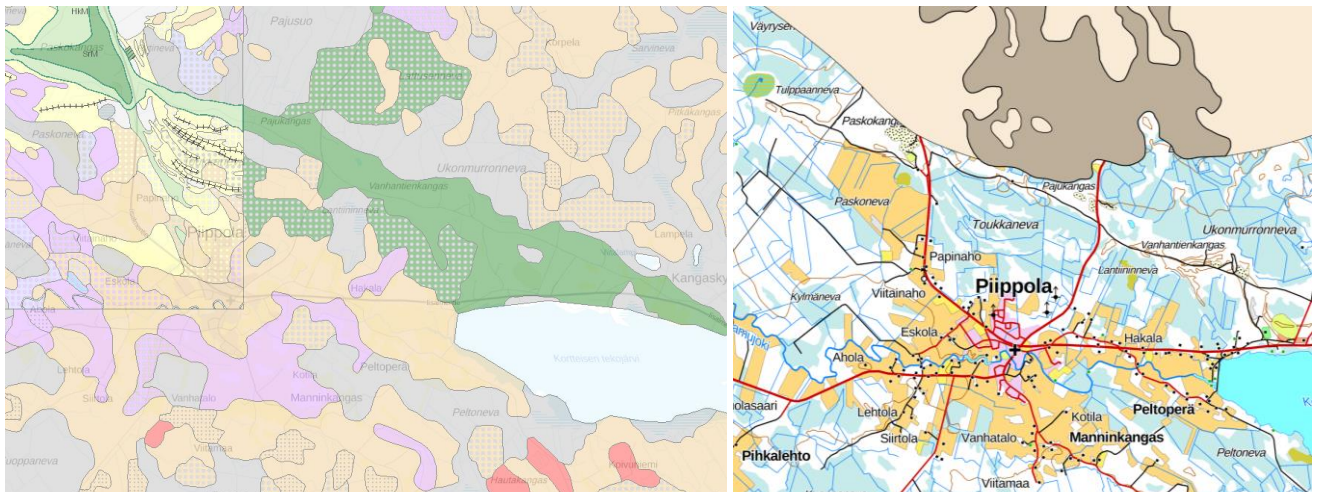
Kaava-alueen luontoselvityksen (SWEC, 24.9.2020) on laatinut FM biologi Aija Degerman Sweco Infra & Rail Oy:stä. Maastokäynti tehtiin 18.6.2020. Linnuston lähtötiedot on analysoinut FM biologi Pinja Mäkinen Sweco:sta. Luontoselvityksessä kuvataan alueen luonnon yleispiirteet ja arvokkaat luontokohteet ja lajisto sekä annetaan suositukset luontoarvojen huomioimiseksi.

Luontoselvityksen yhteenvedossa todetaan, että kaava-alueen luontoarvojensa puolesta huomioitavat kohteet sijaitsevat alueen pohjoisosassa harjualueen pohjois- ja eteläpuolella. Arvokkaat kohteet ovat metsälain mukaisia erityisen tärkeitä elinympäristöjä: vähäpuustoisia soita ja soiden metsäsaarekkeitä. Tervalampi on vesilain mukainen kohde. Laajat ojittamattomat suot lisäävät alueen luonnon monimuotoisuutta. Kulttuuriympäristöön liittyviä luontoarvojensa puolesta huomioitavia kohteita ei selvityksessä löytynyt. Huomioitavaa lajistoa esiintyy vain vähän. Hautausmaan luona kasvaa silmälläpidettävää ahokissankäpälää.

Luontoselvitys on kaavaselostuksen liitteenä.

3.2.2 Maaperä ja maa-ainesten otto

Kaava-alueen kallioperä on kiillegneissiiä. Kortteisen tekojärven koillisosassa on mafista vulkaniittia. Piippolan keskustan pohjoispuolella on kaakko-luode-suuntainen harju, jonka alueella maaperä on soraa ja hiekkaa. Harjun eteläpuolella maaperä on laajemmin hiekkamoreenia ja hienoa hietaa. Suoalueilla maaperä on saraturvetta. Tiedot suunnittelualueen maaperästä ovat peräisin kaavan yhteydessä toteutetusta luontoselvityksestä (Sweco, 2020).

Vasemmalla kaava-alueen maaperäkartta (Maankamara-karttapalvelu, GTK, haettu 24.1.2020) Oikealla happamat sulfaattimaat, joita saattaa esiintyä pohjavesialueen pohjoisosalla. Vaalean ruskea alue=esiintymisen todennäköisyys hyvin pieni, tummempi ruskea=esiintymisen todennäköisyys pieni. (MML Paikkatietoikkuna, haettu 6.9.2021).

Suunnittelualueella sijaitsee kolme kiviainesvarantoaluetta (Yrjänä, Lehtola, Paskokangas), joilla esiintyy hiekkaa ja soraa. Kaava-alueen läheisyydessä ovat myös Hietalan, Ruskeanmullannevan ja Pihlajaisennevan alueet, joilla niinkään esiintyy hiekkaa ja soraa, sekä muita pienempiä laikukkaita esiintymiä. Kaava-alueella on yksi voimassaoleva maa-ainestenottolupa soralle ja hiekalle Paskokankaalla (voimassa vuodesta 2016 vuoteen 2026). Muut kaava-alueella sijainneet maa-ainestenottoluvat ovat päättyneet. Niitä on ollut harjualueella Lehtolan ja Paskokankaan alueilla vuosina 1990–2019 ja ne ovat koskeneet hiekkaa ja soraa. Sulfaattimaiden esiintymistodennäköisyys suunnittelualueella on pieni.

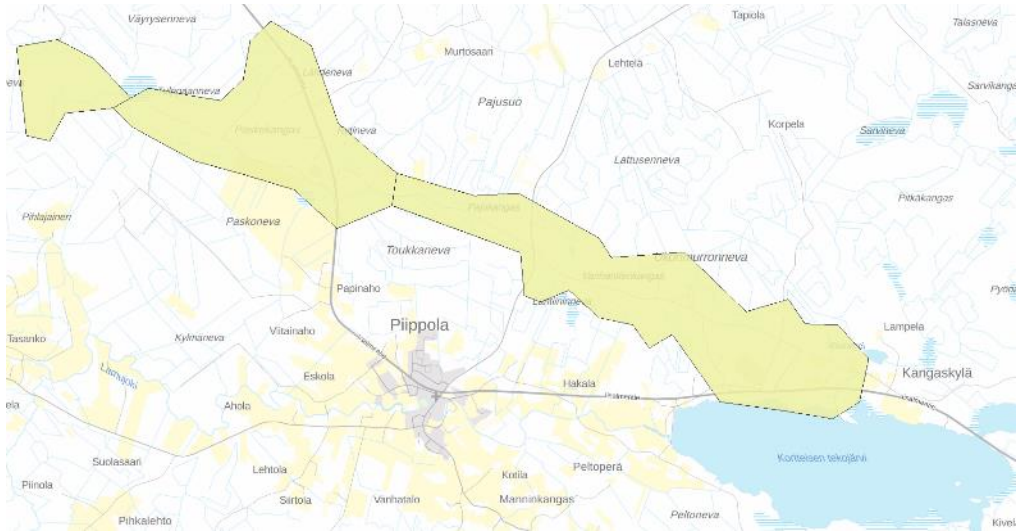

Maa-ainestenottoluvat ja kiviainesvarannot (SYKE Maa-ainestenottoluvat ja kiviainesvarannot -karttapalvelu, haettu 10.3.2020). Alueen ainoa voimassaoleva maa-ainestenottolupa sijaitsee Paskokankaalla.

3.2.3 Vesistöt ja pohjavedet

Kaava-alueella virtaa Lamujoki, joka on Siikajoen suurin sivujoki. Joki saa alkunsa Pyhännän Iso-Lamujärvestä. Se kulkee Kortteisen tekojärven sekä Siikalatvan kunnan Piippolan ja Pulkkilan kirkonkylien läpi ja yhtyy Siikajokeen Sipolassa. Taajaman itäpuolella sijaitsee Kortteisen tekojärvi, joka on Lamujoen valuma-alueen kautta osa Siikajoen vesistöä.

Kaava-alueella on kaksi vedenhankintaa varten tärkeää pohjavesialuetta (luokka 1): Paskokangas (11603001) ja Vanhatienkangas (11603002).

Pohjavesialueet (lähde: MML paikkatietoikkuna/Suomen ympäristökeskuksen aineisto).

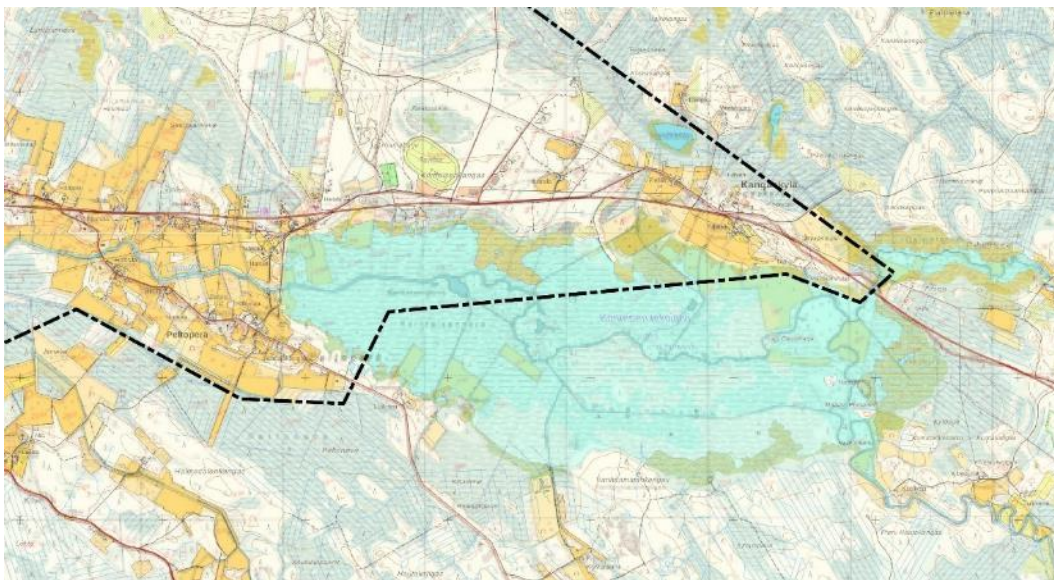
Siikajoen valuma-alueen joet ovat vesistöalueen suovaltaisuuden vuoksi humuksisia ja väriltään tummia. Ravinnepitoisuudet ovat korkeita ja vesistöt reheviä. Veden laatu on Siikajoen pääuomassa ja Lamujoessa pääosin parempi kuin pienemmissä sivujoissa. Lamujoen vedenlaatu on Kortteisen yläpuolisella joen osalla selvästi parempi kuin sen alapuolella. Kortteisen tekojärven laskee sen koillisosassa Ahvenjärvennevalta alkunsa saava Oulaistenoja. Kangaskylän pohjoispuolella kaava-alueen koillisosassa sijaitseva Viitalampi ja kaava-alueen pohjoisosassa sijaitseva Tervalampi ovat suorantaisia lampia. Paskokankaalla kaava-alueen länsiosassa on soranotosta syntynyt pohjavesivaikutteinen uimalampi.

Kortteisen tekojärvi sijaitsee Lamujoen keskiosalla. Tekoaltaiden rakentamisen tavoitteena on ollut tulvien ehkäiseminen, kuivatuksen parantaminen ja voimatalouden edistäminen. Pohjois-Pohjanmaalla tulvia on pyritty ehkäisemään ja torjumaan jokia perkaamalla ja pengertämällä, rakentamalla tekoaltaita sekä säännöstelemällä luonnonjärvä (Ymparisto.fi). Siikajoen alaosaalla on kaksi voimalaitosta: Pöyry ja Ruukinkoski. Kortteisen tekojärven säännöstely aloitettiin vuonna 1968. Järven länsipäässä on pato ja ylijouksutuspaikka, joka alkaa virrata noin tasolla 104,1. Pengerrystä ei juurikaan ole. Tekojärvi on kooltaan noin 7 km², järven keskisyvyys on 1,4 m ja Kortteisen säännöstelyväli vuositasolla 2,0 m. Kortteisen ranta-alueet on jätetty suunnittelualueen ulkopuolelle koska alue on rakentamisolosuhteiltaan ongelmallinen ja sillä on paljon luontoarvoja. Kortteisen pohjois- ja länsipuolella yleiskaava-alueen rajana on käytetty yleensä rannan suuntaista tietä.

Vesistöt ja niiden tila kuvataan tarkemmin luontoselvityksessä (Sweco, 2020).

Lamujoki virtaa syvässä uomassa suhteessa muuhun maastoon. Rannat ovat vehreät. Kuva keskustan alueelta kevyen liikenteen sillalta.

Kuvaan on yhdistetty vertailukohtina Kortteisen tekojärvi nykytilassaan ja vuoden 1952 tilanne, jolloin tekojärveä ei vielä ollut (lähde: MML ajantasainen ja vuoden 1952 peruskartta). Kuvan laatimisen jälkeen Kortteisen ranta on jätetty suunnittelualan ulkopuolelle koska alue on rakentamisolosuhteiltaan ongelmallinen ja sillä on paljon luontoarvoja.

Kortteisen tekojärvi rantoineen jää suunnittelualan ulkopuolelle.

3.2.4 Pilaantuneet maa-alueet ja maaperän pilaantumisriskit

Siikalatvan kunnan pilaantuneiden tai mahdollisesti pilaantuneiden maa-alueiden (PIMA) sijainti on selvitetty tarkemmin erityisesti pohjavesialueilla. Kaavoituksessa hyödynnetyt tiedot ovat peräisin ELY-keskuksen toimittamista PIMA-kohdetiedoista ja Siikalatvan kunnan pohjavesialueiden suojelusuunnitelmasta (2013). Pohjavesialueiden suojelusuunnitelman mukaan pilaantuneet tai mahdollisesti pilaantuneet maa-alueet Siikalatvalla ovat mm. ampumaratoja, kaatopaikkoja sekä yritystoimintaan liittyviä alueita. Vähäisempää riskiä pohjavedelle aiheutuu muuntamoiden sisältämästä öljystä. Myös muuntajat ja pohjavesialueella kulkevat maantiet ovat uhka pohjavedelle, koska onnettomuustilanteessa maaperään saattaa päästä vuotamaan haitallisia aineita. Pilaantuneiden maiden osalta tulee seurata myös toiminnassa olevien huoltoasemien ja teollisuusalueiden tilannetta.

Piippolassa PIMA-kohteet ovat erityisesti käytöstä poistuneita kaatopaikka- ja läjitysalueita sekä yritystoimintaan liittyviä kohteita, kuten polttonesteen jakelua tai ympäristölle haitallisia aineita käsitteleviä toimialoja.

Paskokankaan pohjavesialue on luokiteltu Siikalatvan kunnan pohjavesialueiden suojelusuunnitelmassa (2013, s. 38) riskialueeksi. Vanhantienkankaan pohjavesialue on luokiteltu selvityskohteeksi Siikalatvan kunnan pohjavesialueiden suojelusuunnitelmassa (2013, s. 43).

PIMA-kohteeksi merkitty huoltoasema sijaitsee keskustaajaman pohjoispuolella. Se lasketaan riskialueeksi polttoaineenjake- lujen ja liikennetoiminnan vuoksi. Huoltoasema on toiminnassa. Alue tulee tarkasteltavaksi mikäli sen käyttö joskus muuttuu tai nykyinen toiminta loppuu.

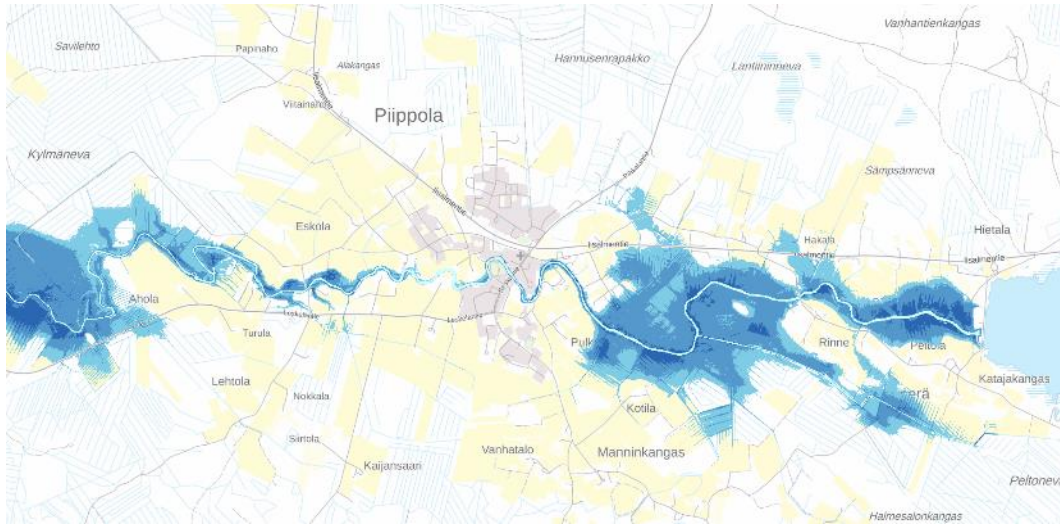
3.2.5 Tulva-alueet

Tiedot tulvariskialueista perustuvat Suomen ympäristökeskuksen avoimiin tulva-aineistoihin ja ELY-keskuksen tekemiin tulvakartoituksiin.

Tulvatietoa on saatavilla vain Lamujoen osalta. Kortteisesta ei ole saatavilla vastaavaa aineistoa. Suunnittelualue ei ulotu Kortteisen rantaan, vaan jää rannan suuntaisen maantien tai pääsytien taakse.

Lamujoen tulva-alueet (sekä 1/50a että 1/100a kattavat lähes täsmälleen samat alueet) ovat laajoja ydinkeskustan ulkopuolella. Ne levittäytyvät alaville pelloille. Ydinkeskustassa Lamujoki virtaa syvässä ja jyrkkäreunaisessa joenuomassa, joten siellä tulvavaara on erittäin pienialaista. Asutus ja lomarakentaminen sijoittuu pääasiassa alueille, jotka ovat tulvauhan ulkopuolella yksittäisiä pihapiirejä lukuun ottamatta. Jotkin pihapiirit ovat aivan tulvariskialueen rajalla. Apurakennuksia ja saunoja sen sijaan sijaitsee myös tulvivilla alueilla.

Suunnittelualan itäpuolella sijaitsevan Kortteisen tekojärven säännöstely saattaa kokea tulevaisuudessa muutoksia. Valtion tasolla on ollut keskustelua säännöstelyrakenteiden muutoksista, mikä saattaa nostaa tulevaisuudessa alinta rakentamiskorkeutta. Mahdollinen muutosprosessi etenee ELYn mukaan niin hitaasti, ettei sitä voi ottaa kaavan lähtökohdaksi. (© viranomaisneuvottelumuistio 6.5.2020.) Ei myöskään ole tiedossa kuinka laajalle alueelle säännöstelymuutos vaikuttaisi ja kohdistuisiko se suunnittelualueeseen.

Tulvavaaravyöhykkeet, vesistötulva 1/100a (Suomen ympäristökeskus). Tulvavaara-alue rajautuu idässä Kortteisen patoon.

3.3 Maisema

Maisemamaakuntajako

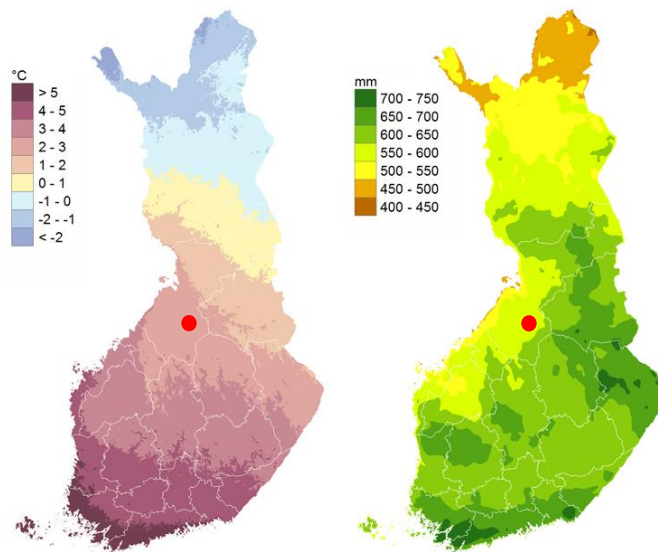
Suomi on jaettu kymmeneen eri maisemamaakuntaan, joista osa jakautuu maisemaseutuihin. Piippolan kirkonkylä kuuluu Suomenselän maisemamaakuntaan. Suomenselkä on vedenjakajaseutua, jossa maasto on suhteellisen tasaista. Soita on paljon, ja ne ovat tyypillisesti Pohjanmaan aapasoiita. Harva asutus ja pienet kylät sijaitsevat laaksoissa ja vesistöjen tuntumassa. Myös Piippolan taajama on rakentunut Lamujoen varteen.

Ilmasto

Piippola kuuluu keskiboreaaliseen ilmastovyöhykkeeseen, jossa on runsaasti soita. Yöpakkasia voi esiintyä kesälläkin. Viljanviljelyn myötä asutus on valikoitunut ilmastollisesti edullisimmille paikoille. Metsät ovat kangasmetsiä, valtapuulajina on mänty ja muita yleisiä puulajeja ovat kuusi ja koivu. Metsien pensaskerrostoa ei juurikaan ole.

Suomen ilmastovyöhykkeet. Piippolan sijainti on merkitty punaisella pallolla. Lähde: Ilmatieteen laitos (<https://www.ilmatieteenlaitos.fi/suomen-ilmastovyohykkeet>).

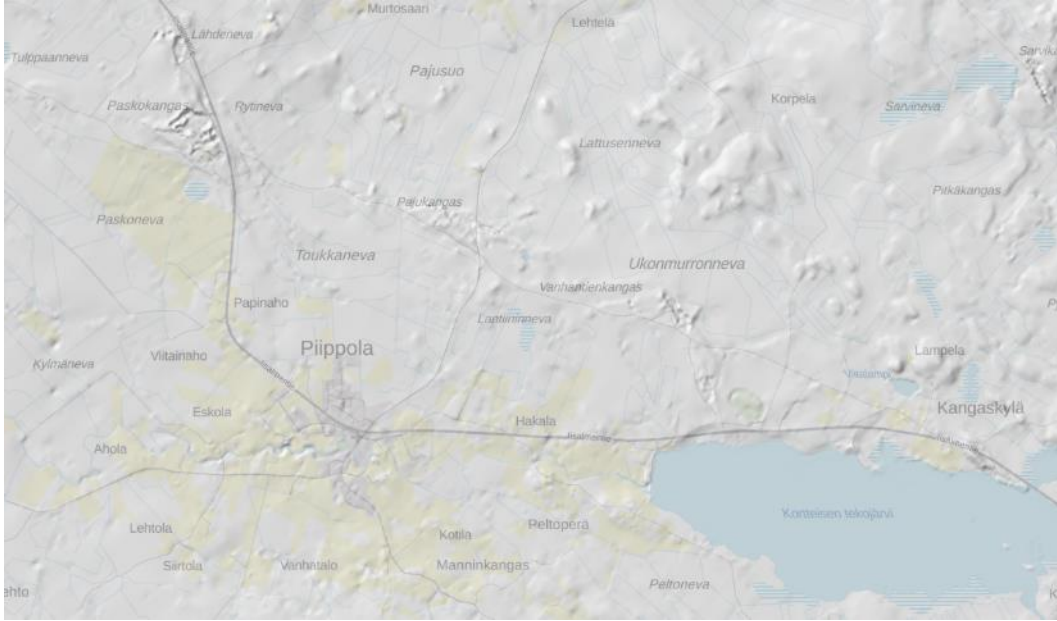

Vuoden keskilämpötila vasemmalla ja keskimääräinen vuosisade oikealla vertailukaudella 1981-2010. Kestilän sijainti näytetty punaisella pallolla. Lähde: Ilmatieteen laitos (<http://ilmatieteenlaitos.fi/vuositilastot>).

3.3.1 Maiseman yleiskuvaus

Piippolan taajama-alue sijaitsee Lamujoen jokilaaksossa, jossa maasto on pääosin melko tasaista. Taajaman itäpuolella on Kortteisen tekojärvi, josta Lamujoki meanderoi taajaman halki länteen Leskelän taajaman suuntaan. Taajaman sydämessä Lamujoki kulkee selvässä uomassa, mutta taajaman ytimen ulkopuolella joen viereiset peltoaukeat ovat loivapiirteisiä. Viljelysmaat ovat keskittyneet Lamujoen ja pääliikenneyhteyksien varteen. Jokivarressa on laajoja peltoaukeita. Joen

rannoilla kasvaa lehtipuustoa ja pensaikkoo, joten peltoaukeat eivät pääsääntöisesti tarjoa vesinäkyymiä. Kaava-alueen pohjoisosan poikki kulkee kaakko-luode-suuntainen harjualue, joka muodostaa kangasalueiden ketjun (Kortteisenkangas–Vanhantienkangas–Pajukangas–Paskokangas). Harjualue on puustoinen, eikä siten erityisesti erotu maisemassa.

Rinnevarjostus taustakartalla (Maanmittauslaitoksen Paikkatietoikkuna, haettu 10.3.2020).

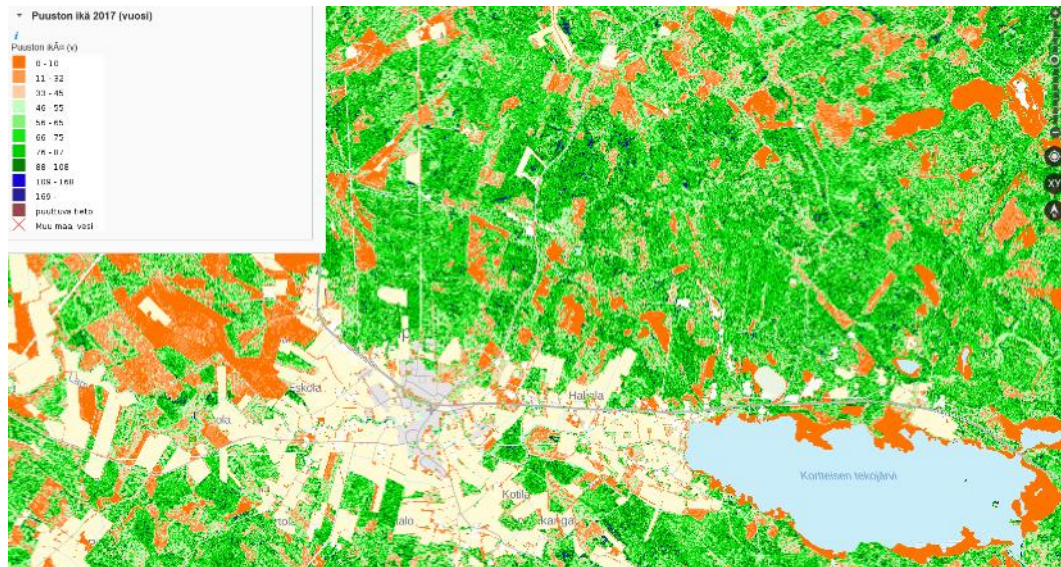
Taajaman ja viljelysmaiden ulkopuolella alueet ovat pääosin suo- ja metsäalueita. Metsät ovat kasvillisuudeltaan melko karuja ja iältään melko nuoria. Valtaosa metsistä on talouskäytössä ja laajoja avohakkuita ja taimikoita on monin paikoin. Kuivilla ja karuilla hiekka- ja soramailla metsät ovat mäntyvaltaisia kuivia/kuivahkoja kankaita. Lehtipuustoa on pääasiassa asutuksen ja teialueiden yhteydessä, joen penkalla ja taajaman alueella.

Suunnittelualueella on laajoja peltoaukeita, jotka rajautuvat pääosin puustoon, mutta osittain myös rakennusryhmiin.

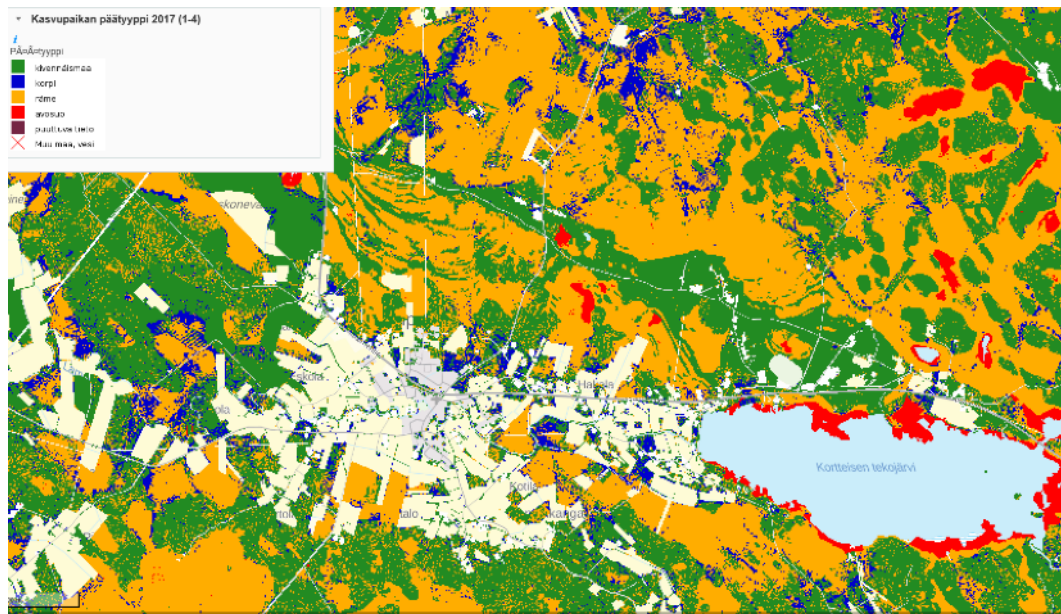

Harjua pitkin kulkee sorapintainen Suolatie.

Puuston ikä (lähde: Luonnonvarakeskus, Puuston ikä 2017 (vuosi), haettu 27.1.2020).

Piippolan ympäristö on hyvin soinen. Kaava-alueen keskiosassa kirkonkylän pohjoispuolella on laajoja ojittamattomia soita avointa nevaa. Muutoin lähes kaikki suot ja soistumat on ojitettu. Kortteisen tekojärvi on muodostunut Lamujoen keskiosiin. Järven länsipäässä kaava-alueella on järven säännöstelypato. Tekojärvellä ja sen rannoilla kelluu laajoja turvelautoja, joilla kasvaa myös pensaikkoo.

Kasvupaikan päätyyppi (kartan koonti: Piippolan osayleiskaavan luontoselvitys, Sweco 2020, tietolähde: Luonnonvarakeskus, Kasvupaikan päätyyppi 2017 (1-4), haettu 27.1.2020).

Vanhatienkankaan varressa oleva räme (kuva: Aija Degerman / Sweco).

3.3.2 Arvokkaat maisema-alueet

Alueella ei ole luokiteltuja perinnemaisemakohteita. Luontoselvityksen maastokäynnilläkään ei havaittu perinnemaisemiksi luokiteltavia kohteita, kuten ketoja, monilajisia niittyjä tai metsälaitumia. Maiseman arvot liittyvät kulttuurimaisemaan (erityisesti RKY-kohteet Lamujokivarsi Piippolan kirkonkylässä ja Saviselkä-Piippola -maantien ympäristö) ja avoimiin peltonäkymiin.

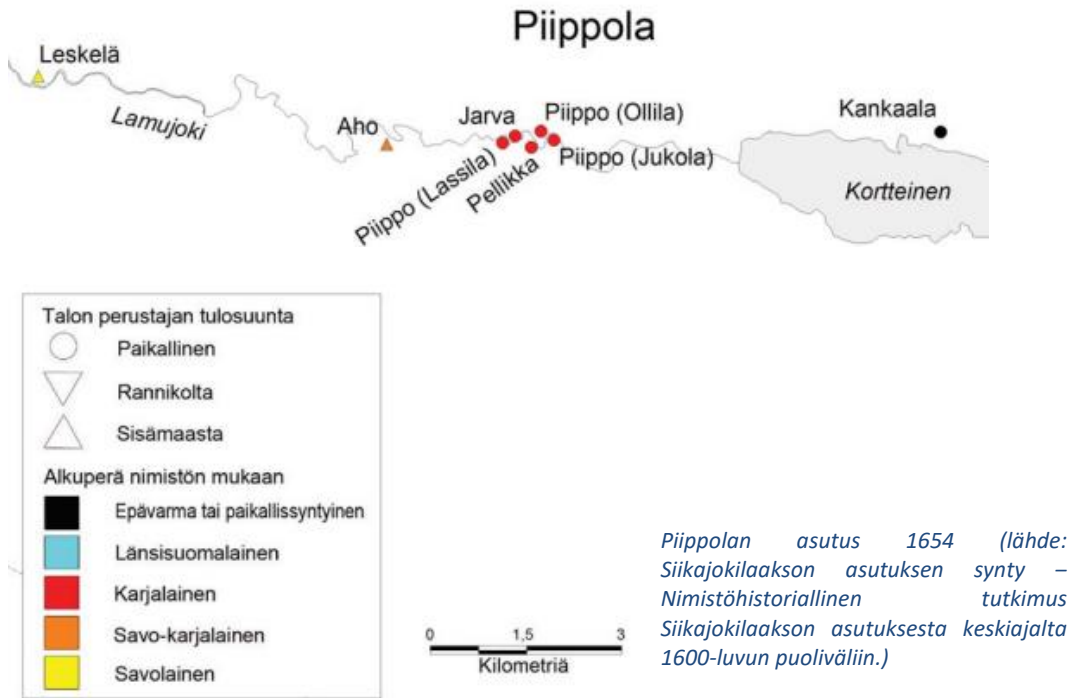
3.4 Rakennettu ympäristö ja kulttuurimaisema

Piippolan kirkonkylän vanha asutus ja tärkeät kulttuurimaisemat sijoittuvat pääosin kantatien 88 (Iisalmentie) eteläpuolelle. Oikaistun Iisalmentien pohjoispuolella on jonkin verran vanhaan tieverkkoon tukeutuvaa asutusta, sekä 1984, 1993 ja 2005 asemakaavoitettua osittain toteutunutta aluetta asuin- ja pienteollisuustonteille. Idempänä on Iisalmentien pohjoispuolella asemakaavan ulkopuolella hautausmaa, ravirata ja teollisuusalue. Vanhaa asutusta on asemakaava-alueen ulkopuolella etenkin Nuorisoseurantien varressa, Peltoperällä ja Kangaskylällä.

3.4.1 Rakennettu kulttuuriympäristö ja muinaismuistot

Piippolan rakennettu kulttuuriympäristö on rikas ja kerroksellinen, ja säilynyt sellaisena todennäköisesti johtuen hieman syrjäisestä sijainnista ja maankäytön muutosten hitaasta tahdistista.

Piippolan kirkonkylän viereisen Kortteisenjärven asutus on huomioitu verotiedoissa vuodesta 1562, mutta asutusta on todennäköisesti ollut jo ennen sitä (Leiviskä, M., 2011, *Siikajokilaakson asutuksen synty: Nimistöhistoriallinen tutkimus Siikajokilaakson asutuksesta keskiajalta 1600-luvun puoliväliin*). 1500-luvun kantatilojen lisäksi useista tiloista on tietoa 1700-1800-luvuilta lähtien.

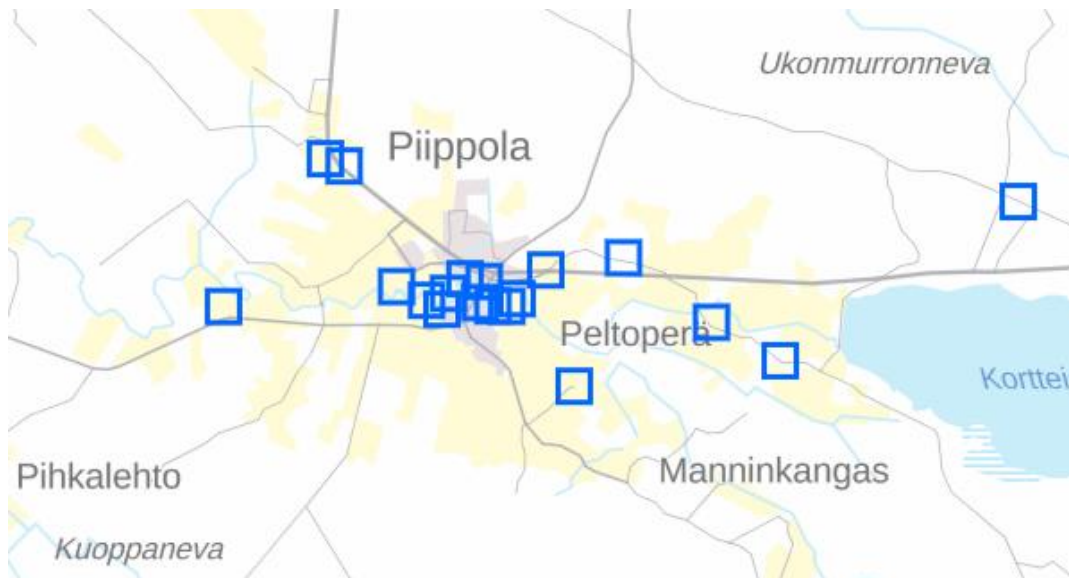
Alueen valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö on inventoitu Pohjois-Pohjanmaan liiton päivitysinventoinnissa vuonna 2015 (MRKY 2015). *Valtakunnallisia kohteita* on kaksi: Lamujokivarsi Piippolan kirkonkylässä ja Saviselkä-Piippola -maantie.

Maakunnallisesti arvokkaista alueista osayleiskaava-alueelle sijoittuu Manninkankaan pohjoisosa ja yksi sen alueelle sijoittuvista maakunnallisesti arvokkaista kohteista: Kotila. Muut Manninkankaan alueella sijaitsevat kohteet rajautuvat osayleiskaava-alueen ulkopuolelle.

Lisäksi Kioski-tietokantaan on merkitty viisi *paikallisesti arvokkaiksi luokiteltavaa* kohdetta. Inventointitietoja on alustavasti täydennetty paikallisesti arvokkaiden kohteiden osalta kaavatyön maastokäynnillä syksyllä 2020, jolloin kävi ilmi, että kaava-alueella paikallisesti arvokkaita kohteita on merkittävästi tätä enemmän. Toinen maastokäynti toteutettiin syksyllä 2021 ja laadittiin kaavaluonnosta varten alustava esitys suojeltavista rakennuskohteista.

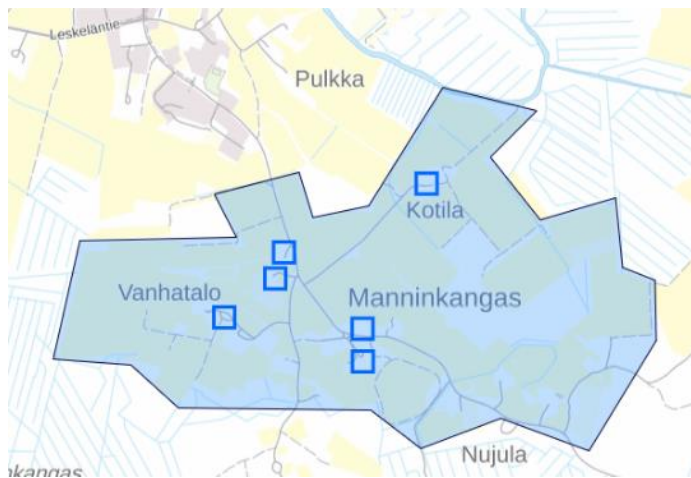
Valtakunnallisesti merkittäviksi rakennetuiksi kulttuuriympäristöiksi on määritelty Lamujokivarsi Piippolan kirkonkylässä ja Saviselkä-Piippola-maantie (Museovirasto, www.rky.fi, haettu 11.3.2020).

Maakunnallisesti arvokkaat rakennetun kulttuuriympäristön kohteet.

1. Ahola
2. Aljarva ja Ylijarva
3. Anttila
4. Hassila
5. Ikola
6. Jukolan luhti
7. Kotila
8. Lamujoen saha ja mylly
9. Lassila
10. Marttila
11. Peltolan paja

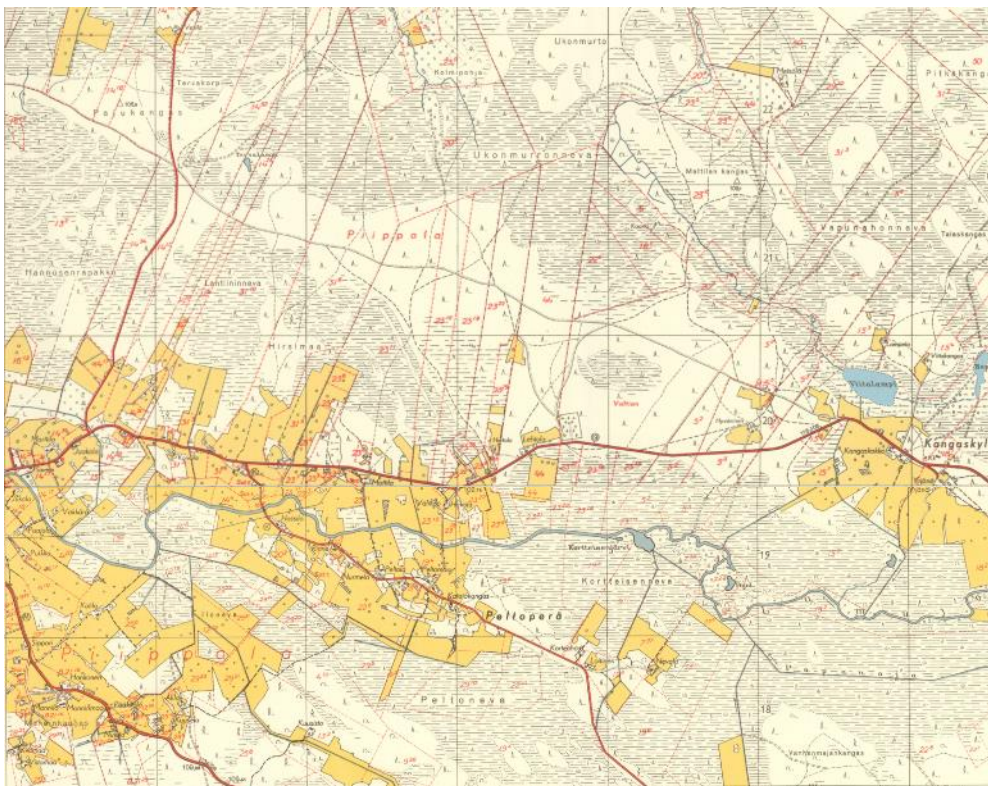
12. Piippo
13. Piippolan Kirkko ja tapuli
14. Piippolan nuorisoseurantalo
15. Piippolan pappila
16. Sandelsin sotatie
17. Tuomaala
18. TVH:n varikko
19. Viitainahon kotiseutumuseo

Maakunnallisesti arvokas alue Manninkangas ja sen alueelle sijoittuvat kohteet. Manninkankaan pohjoisosa ja pohjoisin kohde (Kotila) sijoittuvat osayleiskaava-alueelle.

Saviselkä-Piippola -maantie kulkee Manninkankaan kautta. Muita kulttuurihistorilliselta ja maisemalliselta arvoltaan vähintäänkin paikallisesti merkittäviä teitä ovat Peltoperälle johtanut tie ja Pyhännälle johtava maantie, josta on tien oikaisussa jääneitä vanhoja osia jäljellä, sekä harjualueella kulkeva kärrytie (Suolatie), joka vanhojen peruskarttojen mukaan näyttäisi johtaneen Laakkolan kautta Vihannin kirkolle ja edelleen Raahen.

Kulttuurihistoriallisesti maakunnallisesti arvokkaat alueet ja kohteet esitetään kaavaluonnoksessa Pohjois-Pohjanmaan liiton selvitysten mukaisina.

Ote peruskartoista 1952-1953. Iisalmentien vanha linjaus on nykyistä mutkittelevampi. Vanhoja osia siitä on säilynyt pääsytteinä. Peltoperäntie kulkee Kortteisenjärven eteläpuolelle ja Suolatie näkyy kärryolkuna harjuselänteellä. Saviselkä-Piippola -maantietä näkyy vasemmassa alakulmassa. Kortteisenjärveä ei ole vielä padottu. (lähde: MML, vanhat painetut kartat)

Paikallisesti arvokkaat alueet ja kohteet on esitelty ja kuvailtu tarkemmin liitteenä olevassa kulttuuriympäristöselvityksessä (Sweco, 2020-2021). Piippolan kirkonkylä ympäristöineen on hyvin kulttuurivaikutteista aluetta, jossa vanhaa rakennuskantaa on huomattavan paljon. Kikonkylän läheisyyteen sijoittuvat pihapiirit ovat pääosin edelleen asuttuja ja niiden rakennuskanta ajallisesti hyvin kerroksellista. Pihapiirejä on tyypillisesti täydennetty uusilla rakennuksilla, ja vanhoihin rakennuksiin on tehty paljon muutoksia. Uusi ja eri aikakausilta peräisin oleva vanha rakennuskanta on sekoittunut tehokkaasti. Paikallisesti arvokkaiden kohteiden arvottaminen ja siihen liittyvä rajanveto oli tästä syystä melko haastavaa. Ajallisina kokonaisuuksina parhaiten säilyneet pihapiirit on jo pääosin huomioitu maakunnallisessa inventoinnissa. Paikallisesti arvokkaana tunnistettiin yksi aluekokonaisuus, Peltoperän kulttuurimaisema. Uusia paikallisesti arvokkaita rakennuskohteita on inventoinnin esityksen mukaan yli 30 kpl. Selvitysraporttiin on koottu paikallisesti arvokkaiden kohteiden ohella myös iso joukko muita inventoituja kohteita, joiden kohdalla kulttuurihistoriallisia arvoja on vielä osittain nähtävissä.

Tärkeimmät maisemapellot, näkymät ja kulttuurivaikutteiset tiemiljöötkartoitettiin rakennusinventointiin liittyvien maastokäyntien yhteydessä. huomiota kiinnitettiin myös muihin maisemakuvallisiin seikkoihin kuten puuriveihin ja yksittäisiin maisemapuihin tai puuryhmiin.

Maastokäynnillä 2020 otettuja kuvia maakunnallisesti arvokkaista kohteista:

Ahola

Aholalle johtava puukuja, taustalla päärakennus

Saapuminen Alijarvalle ja Ylijarvalle

Alijarva

Anttila urheilukentän ja joen suunnasta

Anttila ja sen talousrakennuksia

Jukolan luhti

Kotila

Lamujoen saha ja mylly

Lassila

Piippolan kirkko

Piippolan pappila

Keski-Pohjanmaan arkeologiapalvelu laati suunnittelualueelle *arkeologisen selvityksen* syksyllä 2020. Alueelta tunnettiin entuudestaan kolme kiinteää muinaisjäännöskohdetta ja lisäksi selvityksessä löytyi kymmenen uutta kohdetta, jotka olivat kaikki tervahautoja. Muinaisjäännökset on käsitelty tarkemmin kaavaselostuksen liitteenä olevassa arkeologisessa selvityksessä (Keski-Pohjanmaan arkeologiapalvelu, 2020). Selvityksen mukaan aiemmin tunnetuista kohteista Pajukangas lähialueineen on tuhoutunut soranotossa, joten sitä ei esitetä kaavakartalla.

Nimi	Ajoitus ja tyyppi	Muinaisjäännöstunnus
Köllölä	kivikautinen asuinpaikka	603010014
Pajukangas	esihistoriallinen maarakenne / kuoppa	603010016
Rytikorpi W	esihistoriallinen maarakenne / kuoppa	603010015
Rytikorpi	tervahauta	
Kankaala	tervahauta	
Kankaala 2	tervahauta	
Kommankaarto	tervahauta	
Likkainkaarto	tervahauta	
Lähdeneva	tervahauta	
Paskokangas	tervahauta	
Paskokangas 2	tervahauta	
Sämpsänneva	tervahauta	
Tervalampi	tervahauta	

Rytikorpi W on merkitty rekisteriin samalla tunnuksella sekä kohteena että alueena.

Suunnittelualueella sijaitsevat ennen vuoden 2020 arkeologista selvitystä tunnetut muinaisjäännöskohteet ja -alueet (lähde: Museovirasto, <https://kartta.museoverkko.fi/>, 11.3.2020). Kohde Pajukangas on tuhoutunut.

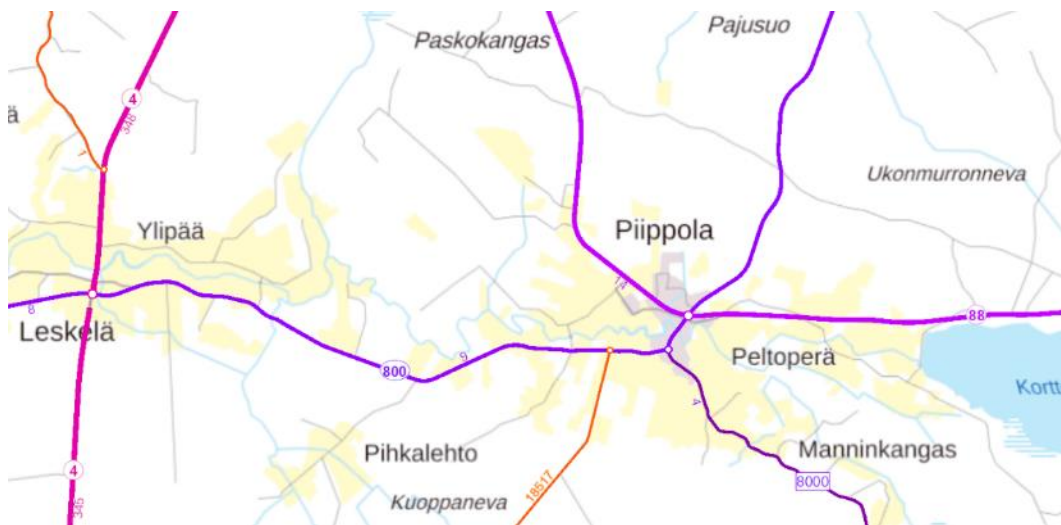
Kiinteiden muinaisjäännösten lisäksi selvityksessä havaittiin kaksi löytöpaikkaa ja 24 kulttuuriperintökohdetta, kuten kyläpaikkaa/kantataloa ja kulkuväylää/tienpohjaa, joista osa on huomioitu myös kulttuurihistoriallisesti arvokkaina kohteina kulttuuriympäristöselvityksessä.

Kaava-alueen ulkopuolelta sen läheisyydestä tunnetaan lisäksi kolme kiinteää muinaisjäännöskohdetta: Pajumäki (esihistoriallinen asuinpaikka), Murtoaari (kivikautinen asuinpaikka) ja Palokangas 1 (historiallinen työ- ja valmistuspaikka / tervahauta).

Alueen kiinteät muinaisjäännökset on rauhoitettu Muinaismuistolain (295/1963) nojalla, ja ne tulee suojella kaavassa (Museoviraston ylläpitämä Muinaisjäännösrekisteri www.kyppi.fi/palveluikkuna/mjreki).

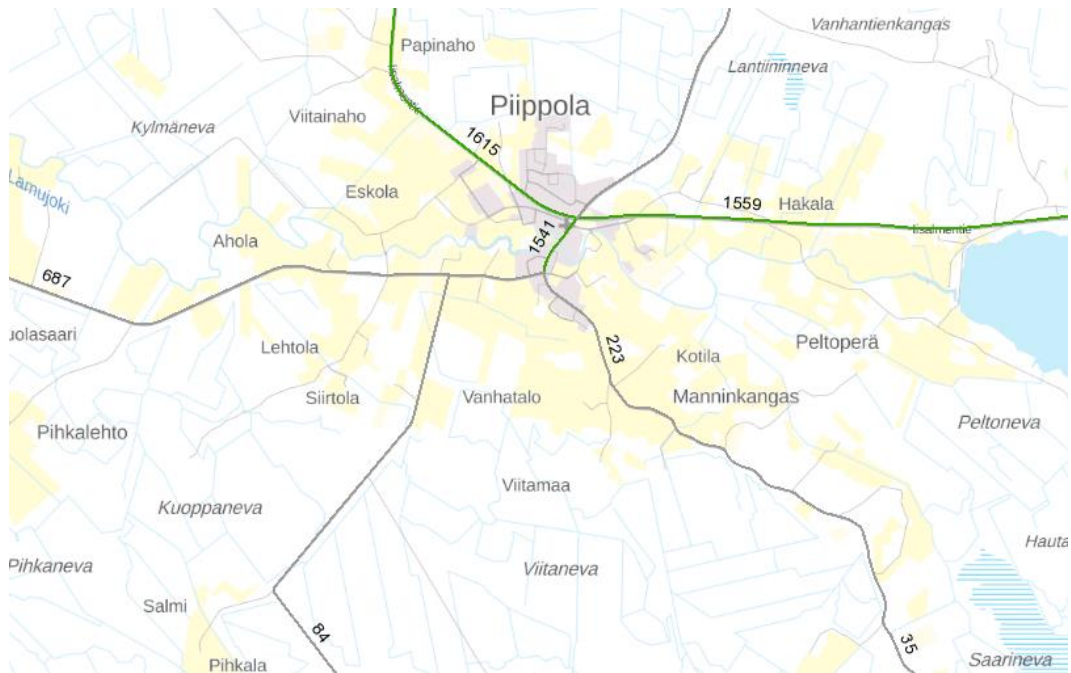
3.5 Liikenne

Valtatie 4 ohittaa Piippolan sen länsipuolelta noin 8 kilometrin päässä taajamasta. Piippolan keskustan läpi kulkevat kantatie 88 (Iisalmentie) ja seututie 800. Taajaman eteläosassa seututiestä 800 haarautuvat lisäksi yhdystiet 8000 ja 18517. Piippolasta on matkaa Pulkkiilaan noin 11 kilometriä ja Pyhännälle noin 21 km (kantatietä 88 pitkin).

Ote Väyläviraston tienumerokartasta 2020.

Piippolan ohittavan valtatie 4:n keskimääräinen vuorokausiliikenne on lähialueen teistä suurin, noin 3300 ajoneuvoa vuorokaudessa. Piippolaan ja sen läpi johtavien teiden vuorokausiliikenne on suurimmillaan noin puolet valtatie liikennemäärästä: esimerkiksi kantatiellä 88 vuorokausilukema on Pulkkilan suuntaan 1615 ajoneuvoa. Piippolaan johtavilla teillä vilkkaimmat osuudet ovatkin kantatiellä 88, joka toimii myös Pulkkilan ja Pyhännän välisenä yhteytenä, ja seututiellä 800 taajaman sisällä. Näiden yhteyksien ulkopuolella liikennöinti on vähäisempää.

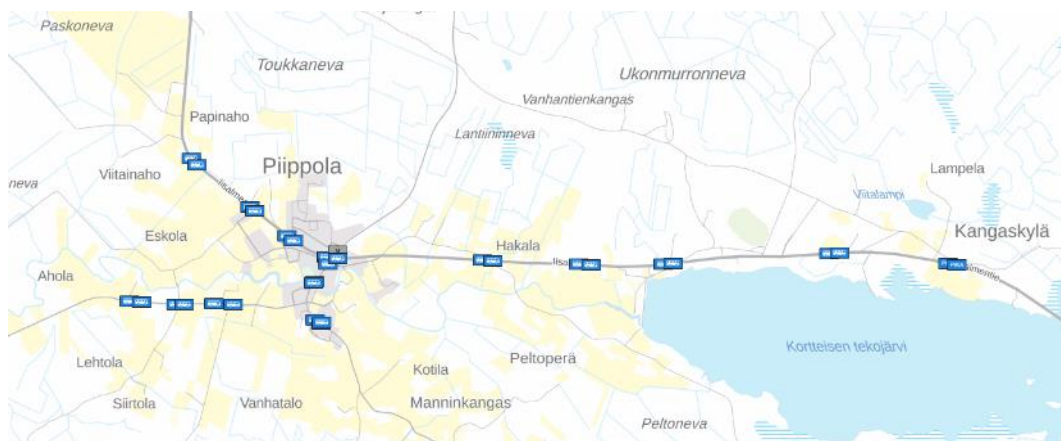
Ote Väyläviraston liikennemääräkartasta 2019. Valta-, kanta-, seutu- ja yhdysteiden keskimääräinen ajoneuvoliikenne (ajoneuvoo/vrk).

Piippolan jalankulku- ja pyöräilyväylät sijoittuvat ydinkeskustan alueelle, pääasiassa kantatien 88 eteläpuolelle, jossa valtaosa julkisista palveluista sijaitsee. Keskeisin kevyen liikenteen väylä kulkee Keskustien vartta koululta Iisalmentien ja Pihkalantien risteyksessä sijaitsevalle huoltoasemalle. Väylä haarautuu myös vähän matkaa Leskeläntietä pitkin lännen suuntaan. Tämän lisäksi Piippolan keskeisillä alueilla on lyhyempiä pätkiä kevyen liikenteen yhteyksiä, jotka tukeutuvat katkeavilta osiltaan ajoneuvoliikenteen reitteihin. Kevyen liikenteen reitistöä täydentävät osaltaan myös ulkoilureitit ja metsäautotiet, joita pitkin liikkuminen on mahdollista ainakin kesäkaudella. Kantatien 88 alitse on yksi alikulku keskustasta huoltoasemalle, jonka kupeeseen jalankulkuysteys päättyy.

Väyläviraston aineistoa kevyen liikenteen yhteyksistä. Musta viiva kuvastaa kevyen liikenteen väylää, isot keltaiset ympyrät suojateitä ja pieni vihreä ympyrä alikulkupaikkaa (tietolähde: Väylävirasto, kartta noudettu Paikkatietoikkunasta 17.3.2020).

Suunnittelualueen joukkoliikenne keskittyy isoimpien teiden (pääasiassa 88 ja 800) varsille. Pysäkkejä on julkisten palveluiden yhteydessä koululla, urheilukentän vieressä ja kirkolla. Muut pysäkit sijaitsevat pääasiassa asutukselle johtavien teiden haarautumiskohdissa. Yhteyksiä on vain muutama päivässä.

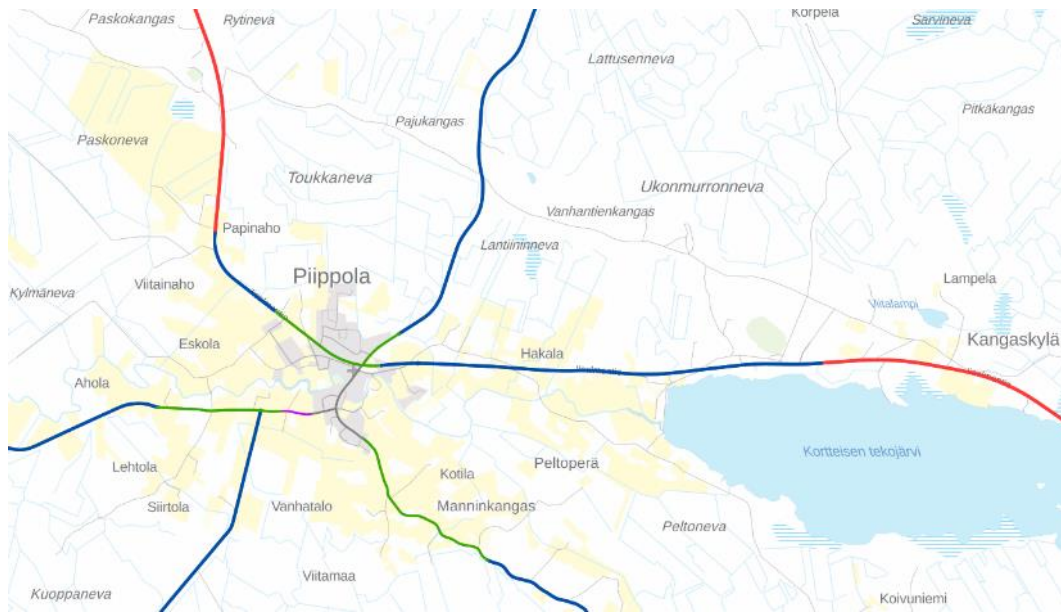

Joukkoliikenteen pysäkit (tietolähde: Väylävirasto, kartta noudettu Paikkatietoikkunasta 17.3.2020).

3.5.1 Liikenneturvallisuus

Piippolan liikenneturvallisuuteen vaikuttavat muun muassa moottoriajoneuvojen ajonopeudet, kevyen liikenteen sijoittuminen suhteessa muihin liikennemuotoihin sekä liittymien tiheys, sijainti ja näkemäalueet.

Piippolan ydinkeskustan pääväylien nopeusrajoitukset vaihtelevat välillä 40 km/h – 60 km/h. Taajaman ulkopuolella nopeusrajoitukset ovat joko 80 km/h tai 100 km/h. Iisalmentiellä vain aivan keskustan kohdalla oleva alue on rajoitettu 60 km/h. Muuten rajoitukset ovat 80m tai 100 km/h.

Pääteiden nopeusrajoitukset. Harmaa 40 km/h, violetti 50 km/h, vihreä 60 km/h, sininen 80 km/h, punainen 100 km/h. (Lähde: Väylävirasto, kartta noudettu Paikkatietoikkunasta 18.8.2020)

Kevyen liikenteen reittejä on eriytetty ajoneuvoliikenteestä vain keskustaajamassa. Muutoin jalankulkijat ja pyöräilijät ohjataan kulkemaan ajoväylillä tai pientareilla. Iisalmentien alitse on rakennettu yksi alikulku kirkon ja huoltoaseman välille. Keskustan ja suosituksen ulkoilun alueen, Paskokankaan, välillä ei ole kevyen liikenteen yhteyttä, mikä johtaa siihen, että osa pyöräilijöistä käyttää Iisalmentien piennarta. Alueella on 80–100 km/h nopeusrajoitus. Vaihtoehtoinen reitti keskustasta Paskokankaalle kulkee pohjoisen harjualueen etelälaitaa, mutta reitti ei ole huollettu. Myöskään idän suuntaan ei ole erillistä kevyen liikenteen yhteyttä. Vaihtoehtoina on joko kulkea Iisalmentien laitaa tai Nuorisoseurantietä.

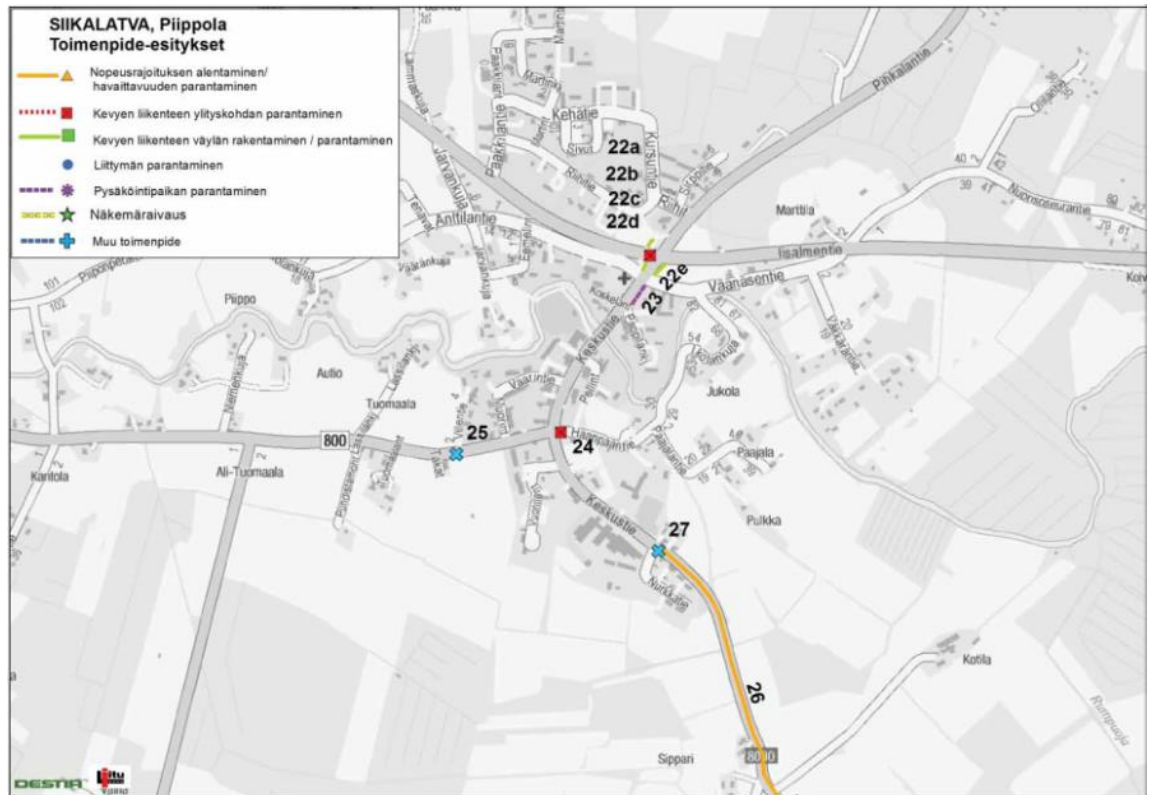
Piippola on rakentunut alun perin vanhojen, kylää halkovien, mutkittelevien reittien varaan. Pääväyliä on sittemmin oikaistu, mikä on johtanut siihen, että osa asutuista pihapiireistä tukeutuu vanhaan, hiljaisempaan tieverkkoon, ja osa suoraan vilkkaisiin tieyhteyksiin. Osa pihateistä liittyy suoraan isolle tielle, mikä on liikenneturvallisuuden kannalta haaste etenkin niillä alueilla, joilla nopeusrajoitus on 80–100 km/h ja pihapiiri sijaitsee tietä matalammalla, jolloin myös näkemäalue on rajallinen.

Kaava-alueella tapahtui seitsemän tieliikenneonnettomuutta vuosien 2011 ja 2018 välillä (Tilastokeskus). Näistä yksi tapahtui keskustaajamassa (Leskeläntien ja Keskustien risteyksessä) ja muut taajaman ulkopuolella (Leskeläntiellä tai lisalmentiellä). Onnettomuudet johtivat loukkaantumiseen tai vakavaan loukkaantumiseen. Kuolemaan johtaneita onnettomuuksia ei tapahtunut. Onnettomuuksista yksi tapahtui 40 km/h, kaksi 60 km/h (80 km/h alueen tuntumassa), yksi 80 km/h ja kolme 100 km/h alueella.

Tieliikenneonnettomuudet vuosina 2011–2018 (lähde: Tilastokeskus, haettu Paikkatietoikkunasta 18.8.2020).

Siikalatvan liikenneturvallisuuksuunnitelmassa 2014 on mainittu toimenpide-esityksissä kantatie 88:n kevyen liikenteen alikulun parantaminen, mikä sisältää kulkuyhteyksien ja pysäkkirakenteiden parantamisen tai rakentamisen sekä Shellin puoleiselle että etelän puoleiselle linja-autopysäkillä (välille Väänäsentie – kt 88 linja-autopysäkki). Etelän puoleista yhteyttä ei ole toteutettu. Lisäksi turvallisuus suunnitelmassa on esitetty liikennemerkkien ja maalausten muutoksia ja lisäksi tietyille tieyhteyksille ja parkkipaikoille, sekä nopeusrajoituksen alentamista museotiellä 60->50 km/h.

Liikenneturvallisuuksuunnitelmassa esitettyjä toimenpide-ehdotuksia (Siikalatvan liikenneturvallisuuksuunnitelma 2014).

3.5.2 Melu

ELY-keskus on laskenut maanteille teoreettiset 55 dB:n päivämelualueet, joita hyödynnetään suunnittelussa.

Melun leviämistä laskettaessa on käytetty teoreettista mallia, jonka mukaan:

- tie on suora ja äärettömän pitkä,
- tiepenkereen korkeus on yksi metri,
- maasto on avoin ja tasainen,
- maaston pinta on pehmeä,
- ja laskentapisteen korkeus on kaksi metriä.

Koska melualueen laajuus riippuu maastosta ja rakennuksista, teoreettinen malli ei anna täysin oikeaa kuvaa tilanteesta.

Valtioneuvoston päätöksen 993/1992 mukaiset ohjeavot ovat:

Ohjearvot ulkona	Päivä	Yö
Asumiseen käytettävät alueet, virkistysalueet taajamissa ja niiden välittömässä läheisyydessä sekä hoito- ja oppilaitoksia palvelevat alueet	55 dB	50 dB
Uudet asumiseen käytettävät alueet, virkistysalueet taajamissa sekä hoitolaitoksia ja oppilaitoksia palvelevat alueet	55 dB	45 dB
Loma-asumiseen käytettävät alueet, leirintäalueet, virkistysalueet taajamien ulkopuolella ja luonnonsuojelualueet	45 dB	40 dB
Ohjearvot sisällä	Päivä	Yö
Asuin- potilas- ja majoitushuoneet	35 dB	30 dB
Opetus- ja kokoontumistilat	35 dB	
Liike- ja toimistohuoneistot	45 dB	

Melutason ohjearvot (VNp 993/1992). Oppilaitoksia palvelevilla alueilla ei sovelleta yöohjearvoja.

Teoreettisen melualueen laskenta on suoritettu seuraavia rekisteritietoja hyödyntäen:

- keskivuorokausiliikenne
- raskaiden ajoneuvojen osuus
- nopeusrajoitus

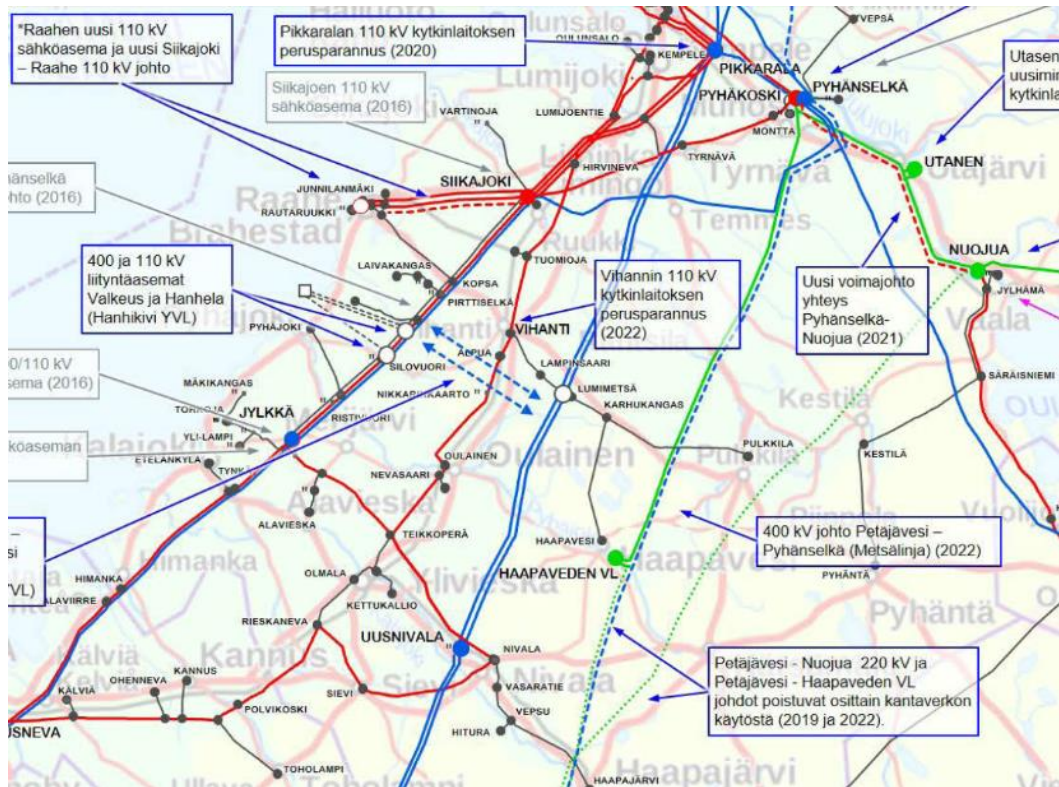
Päivän eli klo 7 – 22 osuuden keskivertoliikenteestä oletetaan olevan kaikilla teillä 90 prosenttia.

Piippolan teoreettiset melualueet (55 dB päivämelu). Lähde: Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus.

3.6 Yhdyskuntatekniikka

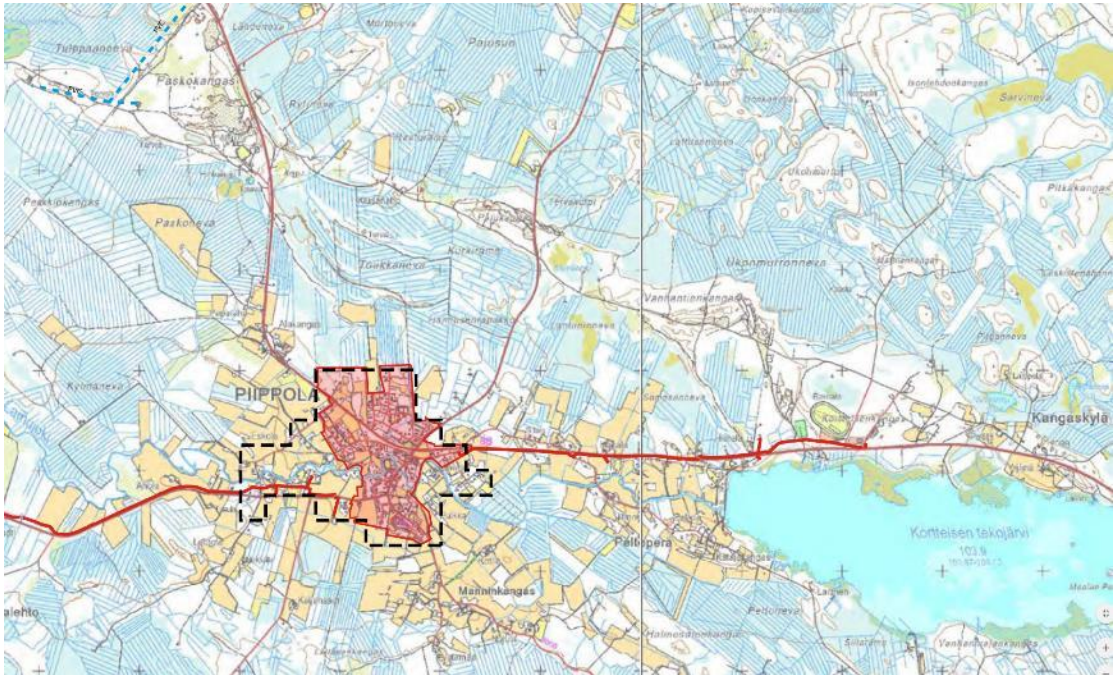
Piippola kuuluu Elenian toimialueeseen. Suunnittelualueen luoteispuolelta kulkee pääsähköjohto (220 kV). Johto lienee poistumassa osittain kantaverkon käytöstä. Maakuntakaavassa on osoitettu 110 kV:n pääsähköjohdon rakentamistarve Pulkkilasta Piippolan taajaman pohjoisosaan.

Vihreä pisteiviiva näyttää kantaverkon käytöstä osittain poistuvan 220 kV Petäjävesi-Nuojua -linjan sijainnin (© Fingrid Kantaverkon kehittämissuunnitelma 2017-2027).

Piippolan taajaman vesihuollosta vastaa Siikalatvan Vesihuolto Oy. Toiminta-alue kattaa viemäröinnin osalta keskeisimmän taajama-alueen. Piippola ei kuulu talousveden toiminta-alueen piiriin. Siikalatvan Keskuspuhdistamon paineviemäri yhdistyy Piippolan keskustaajamaan sekä idän että lännen suunnista. Idässä paineviemäri ulottuu Kortteisen pohjoispuolen teollisuusalueelle asti ja lännessä Leskelän kautta Pulkkilan suuntaan. Paineviemäriin liittyvä lähin pumpaamo sijaitsee kaava-alueen ulkopuolella Piippolan ja Leskelän välissä ja puhdistamo Rantsilassa.

Kaava-alueella on neljä vedenottamoaa, joista kaikki sijaitsevat alueen pohjoisosan harjujakson pohjavesialueilla. Kaksi vedenottamoaa on Paskokankaalla, yksi Rytikorvella ja yksi Vanhantienkankaalla. Kaava-alueen eteläosassa, taajaman lounaispuolella, on vedenpuhdistamo. Siikalatvan keskuspuhdistamo sijaitsee Rantsilassa.

Siikalatvan Vesihuolto Oy:n toiminta-aluekartta. Viemäröinti on esitetty punaisella aluemerkillä, paineviemäri punaisella viivalla ja vesijohdon syöttölinja. (Lähde: Siikalatvan Vesihuolto Oy:n vesihuoltolaitoksen toiminta-alueen yleiskartta, 2015).

3.7 Maanomistus

Alueella on yksityisten omistaman maan lisäksi kunnan ja seurakunnan maita.

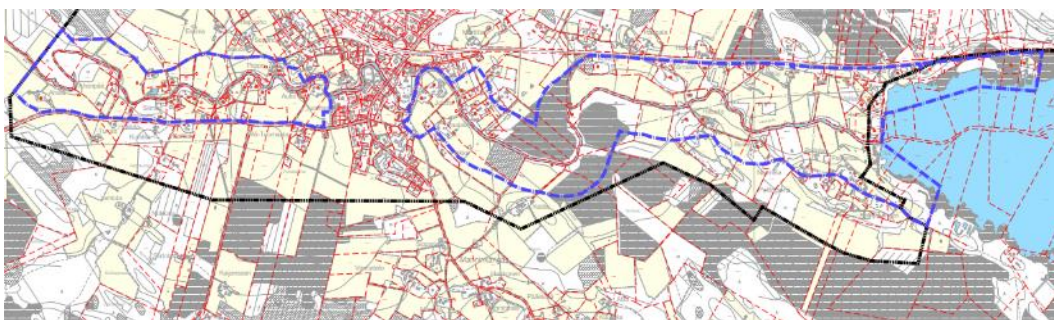
3.7.1 Emätilaselvitys

Emätilaselvitys eli kantatila selvitys on tehty asemakaava-alueen ulkopuolisille Lamujoen ranta-alueille. Korteisen tekojärven ranta-alueet (järven ja seututien / padon suuntaisen pääsytien väliset alueet) rajattiin jo ennen luonnosvaihetta suunnittelualueen ulkopuolelle. Emätilaselvitys ulotettiin kuitenkin Korteisen länsipäähän saakka, koska siellä saattaa olla samojen tilojen maita, kuin suunnittelualueella. Emätilaselvityksen tavoitteena on lisätä jonkin verran rakentamismahdollisuuksia kirkonkylällä jokivarressa aiempaan yleiskaavaan verrattuna.

Selvityksen poikkileikkajankoha on 15.10.1969. Mitoituslukuna käytetään hyvin rakentamiseen sopivilla alueilla 12 rakennuspaikkaa / km. Jos alue on huonosti rakennettavissa (esim. alueella on tulvauhkaa), on kerroin 6 rakennuspaikkaa / km. Rantaviivan muutokertoimenä yleiskaavan uudistuksessa on käytetty 0,5. Mitoitukseen vaikuttavina olevina rakennuspaikkoina pidetään laskelmassa vain selvästi rantaan tukeutuvia rakennuspaikkoja, joiden etäisyys rannasta on enintään 200 m. Näillä rakennuspaikoilla on selkeä yhteys rantaan joko nykyisen toteutuksen, rannan käytön tai maanomistuksen puolesta. Olevina rakennuspaikkoina huomioidaan sekä rakentuneet rakennuspaikat että voimassa olevassa yleiskaavassa aiemmin kaavoitetut rakentamattomat rakennuspaikat.

Mitoitus lisää maltillisesti rakentamismahdollisuuksia rantavyöhykkeellä, joka on noin 100–200 m leveä maakaista vesistön rantaviivasta lukien. Osa rakennuspaikoista siirretään yleiskaavassa kuitenkin kauemmas rantavyöhykkeen taustalla oleville ranta-alueille tulva-alueen vuoksi. Voimassa olevan yleiskaavan rakennuspaikan ollessa tulvauhan alainen, osoitetaan yleiskaavassa mahdollisuuksien mukaan rakennuspaikan laajennusta tai siirtoa alueelle, joka on turvallisemmin rakennettavissa. Emätilaselvitys on kaava-aineiston liitteenä.

Kaava-alueella on muutamia tiloja, jotka on muodostettu maa-alueita yhdistämällä useamman emätilan alueilta. Näiden osalta on käyty läpi, mihin emätilaan mikäkin palstanosa on alun perin kuulunut, ja tarvittaessa on tarkasteltu useamman emätilan muodostamaa kokonaisuutta kuten yksittäisiä emätiloja laskemalla rakennuspaikkojen mitoitus tälle kokonaisuudelle.

Kaava-alueen raja (musta) ja emätilaselvityksen laajuus (sininen).

3.8 Väestö ja elinkeinot

Piippolan väestökehitys mukailee koko Siikalatvan kunnan suuntaa. Piippolan elinkeinojakauma sen sijaan eroaa hieman koko kunnan tilanteesta, koska kunnan palvelut on keskitetty erityisesti Rantsilaan ja eri kirkonkylät tarjoavat keskenään hieman erilaisia palveluita. Piippolassa esimerkiksi on koulutukseen liittyvää toimintaa, joka työllistää runsaasti ihmisiä, mutta ei erillistä terveydenhuollon toimipistettä. Muutoksia saattaa olla luvassa, sillä JEDU:n toimipisteen säilyminen Piippolassa on epävarmaa.

Siikalatvalla asui 5 583 henkeä vuoden 2016 lopussa ja 5231 vuoden 2019 lopussa (lähde: Paavo/Tilastokeskuksen PxWeb-tietokannat). Määrä on laskenut tasaisesti 1990-luvun alkupuolelta lähtien, mutta suuntaus on ollut laskeva jo 1970-luvulla. Tilastokeskuksen ennusteen mukaan väestömäärä tulee laskemaan edelleen siten, että vuonna 2040 kunnan väkiluku olisi 3 612 henkeä (vuonna 2017 ennuste oli 4 388 henkeä). Ennusteen mukaan lasten osuus säilyisi nykyisellä tasolla, mutta vanhimpien ikäluokkien osuus nousisi nykyisestä, yli 75-vuotiaita olisi lähes joka neljäs kuntalainen. (Lähde: Kestilän osayleiskaavan selostus, 2020)

Piippolan keskuksen postinumeroalueella asui vuoden 2018 tilastojen mukaan 854 henkilöä, kun vuonna 2017 asukkaita oli hieman enemmän – 877 (Paavo). Väestömäärän kehitys on ollut Piippolassakin laskeva jo pitkään. Vuonna 2017 työllisiä oli 39 % koko väestöstä ja eläkeläisiä 32 %. Alle 15-vuotiaiden osuus oli 15 %. Väestön keskimääräinen ikä on hitaassa nousussa, jolloin myös eläkeläisten osuus kaikista asukkaista nousee. Muuttotappio ja luonnollinen väestökehitys (syntyneitä on vähemmän kuin kuolleita) tarkoittaa sitä, että jatkossa työikäisiä on entistä

vähemmän ja mahdollisia ikääntyneen väestön palveluita tarvitsevia enemmän. Tämä vaikuttaa kirkonkylän elinvoimaan ja esimerkiksi palveluasumisen tarpeeseen.

Siikalatvalla suurimmat työllistävät sektorit ovat maatalous ja terveys- ja sosiaalipalvelut. Alkutuotannon työpaikkoja oli vuonna 2017 lähes neljännes ja terveys- ja sosiaalipalveluiden paikkoja noin 15 % kaikista työpaikoista. Piippolassa jakauma eroaa hieman kunnan kokonaistilanteesta. Valtaosa – noin 65 % – Piippolan keskuksen postinumeroalueen työpaikoista vuonna 2017 liittyi palveluiden tuottamiseen, minkä jälkeen eniten työpaikkoja oli jalostuksen alalla ja pieni osa työpaikoista alkutuotannossa. Suurimmat työllistävät alat olivat koulutus (23 %), rakentaminen (14 %), kuljetus ja varastointi (12 %), maatalous, metsätalous ja kalatalous (9 %) sekä sosiaali- ja terveyspalvelut (8 %). Työpaikat jakautuivat Piippolassa suhteellisen tasaisesti eri alojen kesken, eivätkä yksittäiset alat erotu erityisesti joukosta koulutukseen liittyviä työpaikkoja lukuun ottamatta.

Piippola on maatalousvaltaista aluetta, jolla tilat ovat pääosin pieniä. Suunnittelualueelle sijoittuu yksi suuryksikkö lisalmentien varteen, suunnittelualueen luoteisnurkkaan.

3.9 Asuinalueet ja loma-asuminen

Suunnittelualueen asutus sijoittuu pääasiassa kirkonkylän keskustan alueelle ja isoimpia liikenneväyliä mukaillen lännen, luoteen ja idän suuntaan. Asutusta on lisäksi vanhan kylätien varrella, joka kaartaa keskustasta lännen kautta kaakkoon. Asuinalueiden tiheys on suurin keskustan ympäristössä. Asutuksen tiiviys laskee nopeasti keskustan ulkopuolella, mutta asuinrakennukset muodostavat pitkäksi venyneitä ketjuja liikenneyhteyksien varsille.

Piippolassa loma-asuminen sijaitsee hajallaan asuinrakentamisen lomassa, painottuen alueen itäosaan ja vanhojen kulkuteiden yhteyteen. Vain osa loma-asutuksesta sijaitsee vesistön välittömässä tuntumassa.

3.10 Palvelut

Piippolan julkiset palvelut ovat keskittyneet pääosin keskustan ytimeen. Keskustien varrella sijaitsevat Piippolan kirkko ja seurakuntatalo, Piippolan entinen kunnantalo, Piippolan kirjasto ja kunnan palvelupiste, kotiseutuhuone, Pentti Haanpään museo, kaksi kauppaa, Pentti Haanpään koulu, lukio ja JEDU-koulutuskeskuksen tilat. Entisessä kunnantalossa on apteekki, ja kuntastrategian mukaan kunnantalosta on tavoitteena tehdä kulttuuri- ja asukastalo. Opetus nykyisessä Pentti Haanpään koulussa on tarkoitus loppua kesällä 2022, ja kunta siirtää tilalle Pulkkilasta moduulikoulun, jonka tiloissa alakoulun toiminta jatkuisi Piippolan kirkonkylällä.

Urheilukenttä sijaitsee entisen kunnantalon takana joen varressa. Urheilukentän ja entisen kunnantalon välissä sijaitsee nuorisotalo, joka on myös toiminut urheilukentän pukusuojana. lisalmentien risteyksen pohjoispuolella palvelukeskittymän pohjoispäässä on huoltoasema.

Päiväkoti ja ikääntyneiden palvelukeskus sijaitsevat hieman keskustaajaman ulkopuolella. Siikalatvan terveyspalvelut on kiertävää kouluterveydenhuoltoa lukuun ottamatta keskitetty Pulkkilaan ja Rantsilaan.

Piippolan hautausmaa eli Ruunaharjun hautausmaa sijaitsee neljä kilometriä keskustasta itään, lisalmentien pohjoispuolella. Hautausmaa on perustettu vuonna 1890 ja sitä on laajennettu viimeksi vuonna 1959.

Keskustan palveluihin lukeutuvat myös kirjasto, kotiseutuhuone ja Pentti Haanpään museo. Viereisessä rakennuksessa sijaitsee apteekki ja parin rakennuksen päässä myös kaksi kauppaa.

3.11 Virkistys

Piippolan keskustassa joen ja vanhan kunnantalon välissä sijaitsee urheilukenttä. Urheilukentän alue sijaitsee ympäröivää maastoa matalammalla ja sen penkereelle on rakennettu pieni katsomo. Vieressä sijaitseva aumakattoinen rakennus on toiminut pukusuojana ja vuodesta 1998 lähtien nuorisotalona. Piippolan sisäliikuntatilat keskittyvät taajaman eteläosaan koulurakennusten yhteyteen, missä sijaitsee myös erilaisia ulkoliikunta-alueita ja -kenttiä.

Kaava-alueen luoteissyrrjällä Paskokankaan alueella on uimapaikka, beachvolleykenttä ja frisbeegolf-rata. Paskokankaan uimapaikka toimii talvisin avantouintipaikkana. Kortteisen tekojärven pohjoispuolella on ravirata ja sen yhteydessä ratsastuskenttä ja agilitykenttä. Kortteisen tekojärvi toimii kalastusalueena. Luoteessa, suunnittelualueen ulkopuolella, sijaitsee lisäksi ampumarata. Piippolassa toimii metsästysseura.

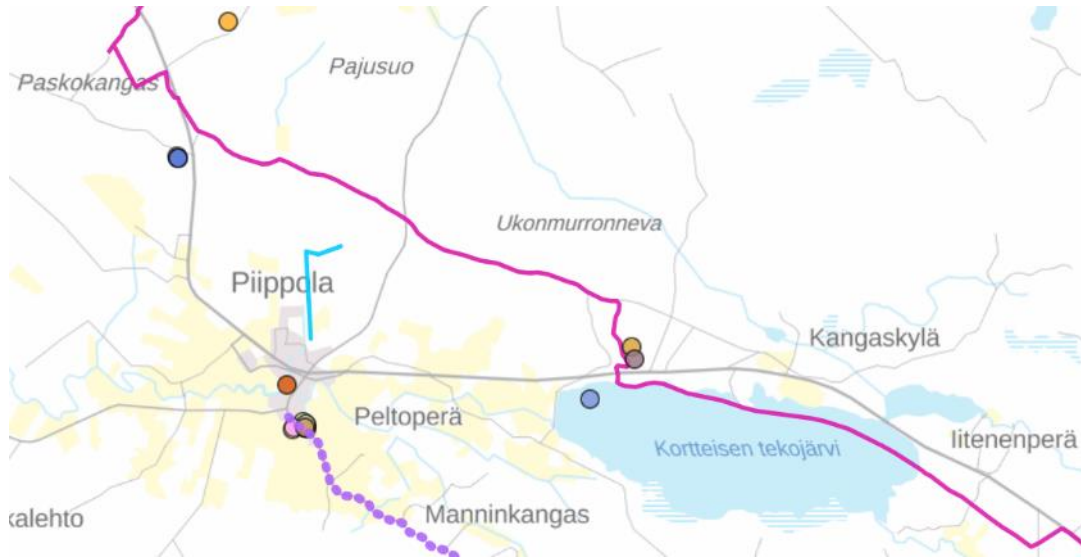

Piippolan urheilukenttä sijaitsee keskustaajamassa keskeisellä paikalla kaupallisten palveluiden vieressä. Ympäristö hahmottuu kesäisin vehreänä.

Paskokankaalla sijaitsee Piippolan ainoa virallinen uimapaikka.

Piippolan ympäristössä on lisäksi virkistyskäyttöön suunniteltuja ja soveltuvia reittejä. Keskustasta lähtee pohjoisen suuntaan pistoreittinä Kehätien kuntorata/latu ja Lälläsen perinteisen hiihtolatu. Kulttuurihistoriallisesti arvokas Saviselkä–Piippola-maantie on Lipas-karttapalvelussa merkitty Manninkankaalta etelään päin pyöräilyreitiksi. Pohjoisen harjualueella kulkee moottorikelkkaura (Piippola–Pulkkila–Kestilä–Pyhäntä). Metsäautotiet ja polut täydentävät reitistöä, joka soveltuu muun muassa lenkkeilyyn, pyöräilyyn ja hevosurheiluun.

Piippolan liikuntapaikkojen ja reittien sijainti (Lipas.fi palvelu 2021). Moottorikelkkaura on merkitty punaisella, Kehätien kuntorata sinisellä ja Kärsämäki-Piippola pyöräilyreitti violetilla palloviivalla. Keskustan liikuntapaikat ovat koulukeskuksessa ja urheilukenttä vanhan kunnantalon vieressä hevosurheilualue on Kortteisen tekojärven pohjoispuolella.

3.12 Ympäristön häiriötekijät

Liikenne aiheuttaa pääliikenneväylien varsilla meluhaittaa. Moottoriajoneuvoliikenne on lisäksi vaaratekijä kevyelle liikenteelle etenkin liikenneverkoston niillä osilla, joilla erillistä kevyen liikenteen väylää ei ole tai reitit risteävät keskenään samassa tasossa.

Kaava-alueella on yksi voimassaoleva maa-ainesten ottolupa sekä useita maa-ainesten ottoalueita, joilla toiminta on loppunut. Maisemoimattomina nämä aiheuttavat maisemahäiriötä.

Alueella kulkevat voimalinjat aiheuttavat maisemahäiriötä. Voimalinjat kulkevat Piippolassa sekä peltojen että metsäalueiden halki. Metsässä maisemahäiriö on suurempi kuin avoimessa maisemassa. Suunnittelualueella voimalinja kulkee Paskokankaan harjualueen poikki virkistysalueen itäpuolitse.

Maatalous aiheuttaa kuormitusta vesistöille ja haju- ja meluhaittaa lähinaapureille. Naapureille aiheutuvat haitat nykytilanteessa huomioidaan yleiskaavan suojavyöhykkeissä.

Teollisuustoiminta ja varastohallit voivat aiheuttaa maisema- ja meluhäiriötä ja toiminnasta riippuen mahdollisesti myös maaperän pilaantumisriskin. Osa teollisuustonteista on jäänyt tyhjilleen toiminnan päätyttyä, eikä kaikkia kaavassa osoitettuja teollisuusalueita ole otettu käyttöön. Teollisuustoimintaa on pääasiassa lisalmentien tuntumassa.

Kortteisen pohjoispuolen toteutunutta teollisuusaluetta. Vuonna 2020 tyhjillään ollut rakennus.

Kortteisen pohjoispuolen toteutunutta teollisuusaluetta. Toiminnassa oleva rakennus.

4 Tavoitteet

Suunnittelualueelle laaditaan oikeusvaikutteinen yleiskaava. Yleiskaava laaditaan kirkonkylän asemakaava-alueelle ja sen laajennusalueille aluevarauskaavana, joka ei oikeuta suoriin rakennuslupiin. Rantavyöhykkeelle se laaditaan MRL 72 §:n mukaisena rakennuspaikkakohtaisena rakentamista ohjaavana yleiskaavana.

Yleiskaavaa laadittaessa on huomioitava mm. seuraavat seikat (MRL 39§):

- yhdyskuntarakenteen toimivuus, taloudellisuus ja ekologinen kestävyys
- olemassa olevan yhdyskuntarakenteen hyväksikäyttö
- asumisen tarpeet ja palveluiden saatavuus
- mahdollisuudet liikenteen, erityisesti joukkoliikenteen ja kevyen liikenteen, sekä energia-, vesi- ja jätehuollon tarkoituksenmukaiseen järjestämiseen ympäristön, luonnonvarojen ja talouden kannalta kestäväällä tavalla
- mahdollisuudet turvalliseen, terveelliseen ja eri väestöryhmien kannalta tasapainoiseen elinympäristöön
- kunnan elinkeinoelämän toimintaedellytykset
- ympäristöhaittojen vähentäminen
- rakennetun ympäristön, maiseman ja luonnonarvojen vaaliminen
- virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyys

Yleiskaavan muita tavoitteita ovat mm:

- kirkonkylän ja sen lähiympäristön yhdyskuntarakenteen ja maankäytön yleispiirteinen ohjaaminen ja toimintojen yhteensovittaminen
- selvittää asumisen, palveluiden, työpaikka-alueiden ja elinkeinojen kuten maatalouden tarpeet ja sijoittuminen yksityiskohtaisemman kaavoituksen ja suunnittelun sekä rakentamisen ja muun maankäytön perustaksi
- tukea kirkonkylän elinvoimaa ja mahdollisuutta maaseutumaisen elämäntavan harjoittamiseen
- huomioida oleva yhdyskuntarakenne ja infrastruktuuri
- ottaa huomioon rakennettu ympäristö, arvokkaat rakennetut kulttuuriympäristöt ja yksittäiset arvokkaat kohteet, luonnon monimuotoisuuden ja erityisten luontoarvojen turvaaminen, pohjaveden suojelu, sekä virkistys- ja maisema-arvot
- laajentaa v. 2003 yleiskaavan emätilaselvitys ja mitoitus koskemaan Lamujoen itäosan ja Kortteisen rantavyöhykettä, jolla ei ole asemakaavaa tai jota ei suunnitella asemakaavoitettavaksi. Kortteisen ranta ei kuulu suunnittelualueeseen, mutta selvitys ulotettiin Kortteisen länsipäähän, koska siellä saattaa olla samojen emätilojen maita ja rakennuspaikkoja, kuin suunnittelualueella.

- ottaa huomioon tulvauhka ja mahdolliset ympäristön häiriötekijät
- tukea liikunnan olosuhteita esimerkiksi osoittamalla yhteyksiä taajamaa ympäröiville metsäille ja mahdollistamalla liikkuminen taajamassa ja sen ympäristössä turvallisesti jalkaisin, pyöräillen ja muilla tavoin lihasvoimin

4.1 Mitoitustavoitteet

Tavoitteena on osoittaa rakennuspaikkoja ranta-alueille ja muille asumiseen hyvin sopiville alueille, ja mahdollistaa Kortteisen pohjoispuolen teollisuusalueen mahdollinen laajentuminen sekä tutkia asemakaava-alueen kumoamistarvetta toteutumattomien alueiden osalta. Suunnittelun aikana on ilmennyt tarvetta tavanomaista isommille asumisen ja yritystoiminnan yhdistäville tonteille, jotka sijoittuvat palveluiden läheisyyteen.

4.2 Osallistuminen

Maankäyttö- ja rakennuslain 62 §:n mukaan kaavoitukseen osallisia ovat alueen maanomistajat ja ne, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa. Lisäksi osallisia ovat viranomaiset ja yhteisöt, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään. Osallisilla on mahdollisuus osallistua kaavan valmisteluun, arvioida kaavan vaikutuksia ja lausua, kirjallisesti tai suullisesti, mielipiteensä asiasta. Tässä hankkeessa keskeisiä osallisia ovat:

Alueen ja lähiympäristön maanomistajat, asukkaat, työntekijät, yrittäjät, yhteisöt, yhdistykset ja palveluiden käyttäjät sekä valta- ja maakunnalliset yhdistykset, mukaan lukien mm.

- Siikalatvan seurakunta
- Siikalatvan yrittäjät ry
- Metsänhoitoyhdistys Siikalakeus
- Metsäkeskus
- Siikalatvan Luonto ry
- Pohjois-Pohjanmaan lintutieteellinen yhdistys ry
- Alueella toimivat yhdistykset

Kunnan toimielimet ja viranhaltijat, joiden toimialaa asia koskee, mm.

- Rakennus- ja ympäristölautakunta
- Sivistyslautakunta

Viranomaiset

- Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus
- Pohjois-Pohjanmaan liitto
- Pohjois-Pohjanmaan museo
- Ympäristöpalvelut Helmi

- Jokilaaksojen pelastuslaitos

Alueella toimivat sähkö-, puhelin- ja vesiyhtiöt

- Siikalatvan Vesihuolto Oy
- Siikalatvan Keskuspuhdistamo Oy
- Siikaverkko osuuskunta
- Loiste sähköverkko
- Fingrid Oyj

5 Maankäyttövaihtoehdot

Lopullinen osayleiskaava muotoutuu kaavatyön aikana selvitysten, lähtöaineiston ja vuorovaikutteisen suunnitteluprosessin kautta. Koska kaava-alueelle ei ole luvassa merkittäviä maankäytön muutoksia, vaihtoehtoja tutkittiin vain tiettyjen teemojen osalta, joiden pohjalta tehtiin yksi yleiskaavaluonnos.

Tutkituista teemoista tärkeimpiä olivat rantarakentamisen mitoitus ja sijoittuminen sekä teollisuuden laajentumisalueiden sijoittuminen.

6 Yleiskaava

6.1 Kaava-alueen rajaus

Kaava-alue on rajattu siten, että siihen kuuluu asemakaavoitetun alueen lisäksi pohjoisessa sijaitsevat pohjavesialueet, rantarakentamista varten tarkastellut alueet ja ne asemakaavan ulkopuoliset alueet, joilla on maankäytön ohjaamisen tarvetta. Kaava-alueesta rajattiin ennen kaavaluonnosvaiheessa pois Kortteisen rannat, joilla on merkittäviä luontoarvoja muttei tiedossa tarvetta maankäytön muutoksille.

6.2 Rantavyöhykkeiden ja ranta-alueen rajaus ja tulkinta

Ranta-alue käsittää enintään 200 m leveän rantavyöhykkeen joesta tai vesistöstä lukien ja sen takana olevat muut ranta-alueet rannansuuntaisiin teihin saakka. Ranta-alueen rakennuspaikat osoitetaan kaavassa tilakohtaisesti. Piippolassa ranta-alue on määritelty laajaksi, sillä vesistöihin liittyvä maisema on avaraa ja alue altista tulville. Tilat ja emätilat ovat tyypillisesti suuria ja ulottuvat kauas rannasta tulva-alueiden taakse, usein teihin saakka, joiden varsille myös rakentaminen sijoittuu. Avarilla alueilla rantarakentamisella on vaikutuksia maisemaan. Rantamitoituksella tarkasteltava alue (rantavyöhyke) määriteltiin pääsääntöisesti 200 metrin etäisyyden mukaan tai sitä lähempien tielinjojen mukaan estevaikutuksen vuoksi. Väkkäränperällä rantavyöhyke on kapeimmillaan, ulottuen noin 75 m etäisyydelle rantaan vieretysten rakentuneiden rakennuspaikkojen taakse. Tulvauhan alaiset alueet (1/100a) ulottuvat paikoin jopa yli 600 metrin päähän joesta, minkä johdosta uusia rakennuspaikkoja joudutaan paikoitellen siirtämään enintään 200 m levyistä rantavyöhykettä kauemmas joesta rantavyöhykkeen taustalla oleville ranta-alueille. Emätilaselvitys kattaa koko rantavyöhykettä laajemman ranta-alueen.

6.3 Yleiskaavan kuvaus

6.3.1 Kokonaisrakenne ja -mitoitus

Piippolan väkimäärä on Siikalatvan koko kunnan tavoin supistuva. Maankäytön muutokset ja mitoitus liittyvät sekä alueiden supistumiseen että laajenemiseen. Kaavassa mahdollistetaan elinkeinotoiminnan laajeneminen niiltä osin kuin se on realistista ja kaavan tavoitteiden mukaista. Asemakaava-alueen suositeltavaa laajenemisaluetta on ainoastaan Väkkäränperän nykyinen asuinalue kirkonkylän kyljessä. Asemakaavan toteuttamattomia alueita muutetaan asumiskäyttöön sopiviksi.

Asuinrakentamisen osalta uusia rakennuspaikkoja mitoitetaan houkuttelevimmille paikoille asemakaava-alueen ulkopuolella, ja lisäksi niille asemakaavan lähialueille, joilla on ilmennyt tonttikysyntää. Rakenteessa pyritään säilyttämään maaseutumaisuus. Asemakaavan ulkopuolisilla ranta-alueilla on nykyisin yhteensä 54 toteutunutta rakennuspaikkaa ja 13 yleiskaavan mukaista rakentamatonta rakennuspaikkaa. Uusia rakennuspaikkoja on kaavoitettu näille ranta-alueille yhteensä 26 kpl, joista 1 kpl sijoittuu nykyisen asemakaava-alueen laidalle.

6.3.2 Mitoitusperiaatteet

Rantamitoitettavalla alueella mitoitusluku on 12 loma-asumiseen tai vakituiseen asumiseen tarkoitettua rakennuspaikkaa / muunnettu ranta-km ja tulva-alueeksi katsottavalla rannalla 6 rakennuspaikkaa / muunnettu ranta-km. Rantamitoituksessa rakennuspaikoiksi lasketaan myös pihapiiristä erillään olevat rantasaunat. Rakennuspaikkojen mitoitus tarkastellaan emätilakohtaisesti ja rakennusoikeus jaetaan emätilan lohkojen kesken. Emätilalla ennestään olemassa olevat rakennetut ja rakentamattomat yleiskaavan mukaiset rakennuspaikat vähennetään emätilan kokonaismitoituksesta, ja jäljellä oleva mitoitus määrää uusien rakennuspaikkojen enimmäismäärän. Jäljellä oleva mitoitus pyöristetään lähimpään kokonaislukuun. Esim. emätilan jäljellä oleva mitoitus 1,4 ja 0,5 tarkoittaa yhtä uutta rakennuspaikkaa. Jokaiselle emätilalle kuuluu kuitenkin oikeus vähintään yhteen ranta-alueen rakennuspaikkaan mitoituksista riippumatta. Muutamissa tapauksissa, joissa nykyisiä tiloja on muodostettu alueita yhdistämällä useista eri emätiloista, on mitoituslaskennassa käytetty tapauskohtaista harkintaa mm. tilanmuodostushistoria huomioimalla. Tarvittaessa mitoituslaskennassa on käsitelty useamman emätilan kokonaisuutta kuten yksittäistä emätilaa.

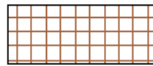
Rantamitoitusta koskeva emätila- ja tilakohtainen mitoituslaskelma on liitteenä.

6.3.3 Kuvaus alueittain ja toimialoittain

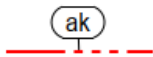
Kaikki kaavamerkinnot ja määräykset on esitetty kaavakartoilla. Kaavakartalla on mm. piirtämisteknisiä merkintöjä, jotka voivat osoittaa esimerkiksi rajoja ja alueita.

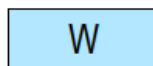
Uudet alueet.
Uusi tai olennaisesti muuttuva alue. Väri ja kirjaintunnus ilmaisevat käyttötarkoituksen.

Pienin toimenpitein kehitettävät alueet. Ruuturasterin väri ja kirjaintunnus ilmaisevat käyttötarkoituksen. Rakentamisen tulee perustua asemakaavaan tai koko aluetta koskevaan erilliseen kaavarunkosuunnitelmaan.

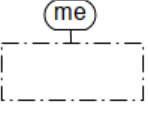
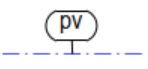

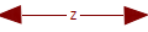
Asemakaavoitettu alue vuoden 2020 alussa.

Vesialue.

Liikenneverkko ja yhdyskuntateknikka

Pohjavesialueen osalle on annettu erillisiä kaavamääräyksiä liittyen pohjaveden pilaamis- ja muuttamiskieltoon. Alueen tiestö, siihen liittyvät alikulut ja melualueet ja yhdyskuntatekninen huolto on esitetty kaavakartalla.

	kt	Kantatie.
	st	Seututie.
	yt	Yhdystie.
		Pääsytie.
		Uusi pääsytie.
		Alikulku.
		Uusi alikulku.
	me	Melualue. Merkinnällä on osoitettu maanteiden 55 dB teoreettiset päivämelualueet. Alueella saattaa olla meluntorjuntatarvetta. Rakennusuunnittelussa on otettava huomioon meluntorjunta siten, että valtioneuvoston päätöksen mukaiset melutason ohje- arvot eivät ylitä sisätiloissa eikä oleskeluun tarkoitetuilla ulkoalueilla. Meluntorjun- nan suunnittelussa on otettava huomioon kulttuurihistoriallisesti arvokas ympäristö.
	pv	Tärkeä tai vedenhankintaan soveltuva pohjavesialue. - Paskokangas - Vanhantienkangas
		Merkinnällä osoitetaan yhdyskuntien vedenhankinnan kannalta tärkeät ja veden- hankintaan soveltuvat pohjavesialueet. Pohjavesialueilla tapahtuvaa rakentamista ja muita toimintoja rajoittavat pohjaveden pilaamiskielto (YSL 17§) ja pohjaveden muuttamiskielto (VL 3 luvun 2 §). Alueella ei sallita pohjaveden laatua tai määrää vaarantavia rakennustoimen- piteitä tai toimintoja. Alueelle ei saa sijoittaa sellaista uutta teollisuutta tai muuta siihen verrattavaa toimintaa, joka valmistaa, varastoi tai käyttää toiminnassaan pohjavettä vaarantavia kemikaaleja tai muita aineita. Pohjaveden laatuun ja määrään vaikuttavista toimenpiteistä on tarvittaessa pyydyttävä alueellisen ELY-keskuksen lausunto. Öljy- tai polttoainesäiliöt, sekä muiden pohjaveden puhtautta vaarantavien aineiden säiliöt ja varastot tulee varustaa riittävän tilavilla suoja-altailla ja sijoittaa maan päälle rakennusten sisätiloihin tai katoksen alle. Jätevesien imeyttäminen tai muu päästäminen maaperään on kielletty. Maa- lämpökaivojen toteuttaminen edellyttää ELY-keskuksen myönteistä lausuntoa.
	ET	Yhdyskuntateknisen huollon alue.
	EN	Energiahuollon alue.
	z	Johto tai linja. z=sähkölinja
	z	Ohjeellinen pääsähkölinjan yhteystarve. Suositeltava etäisyys voimalinjasta uusiin asuinrakennuksiin tai jatkuvaan oleskeluun tarkoitettuihin tiloihin on: - 40 metriä 110 kV:n voimalinjaan - 50 metriä 220 kV:n voimalinjaan ja - 100 metriä 400 kV:n voimalinjaan.

Elinkeinot

Merkinnöillä tuetaan maatalouselinkeinoja ja elinkeinon harjoittamista väljään asumiseen käytetyillä alueilla, sekä mahdollisuuksia pienteollisuuden harjoittamiseen.

Alueella on maatiloja, joiden toiminnan turvaamiseksi on tärkeää jättää riittävä suojavyöhyke muun rakentamisen suuntaan. AM-merkinnällä on osoitettu myös entisiä tilakeskuksia, ja mahdollinen toiminnan päättyminen on huomioitu kaavamääräyksessä. Toiminnassa oleville, tiedossa oleville tiloille on merkitty ohjeelliset suojavyöhykkeet.

AM

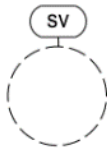
Maatilojen talouskeskusten alue.

Alue varataan elinkeinotoimintaa ja siihen liittyvää asumista varten. Samaan pihapiiriin saa toteuttaa pää- tai talousrakennuksen yhteyteen tärkeimmiltä asumiseen vaikuttavilta tiloiltaan esteettömän sivuasunnon ja kulttuuriympäristöön sopivia maatilamatkailurakennuksia, joita ei rantamitoitusalueella saa erottaa omiksi rakennuspaikoikseen. Rakennusoikeudet harkitaan tapauskohtaisesti.

Mikäli aktiivinen maa- ja metsätalous on loppunut, aluetta voidaan käyttää asuntoalueena tai loma-asuntoalueena. Tällöin ulko- ja tuotantorakennuksia ei lasketa rakennusoikeutta vähentäväksi.

ME

Kotieläintalouden suuryksikön alue.

Ohjeellinen maatilan tai eläinsuojan suojavyöhyke.

Ohjeellinen suojavyöhyke kuvaa olemassa olevan maatilan tai eläinsuojan nykyisen toiminnan laajuutta tai vaikuttavuutta.

Ohjeellisen suojavyöhykkeen laajuus:

- Kotieläintalouden suuryksiköiden suojavyöhykkeet määritellään laskelmiin perustuen ympäristöluvan ja rakennus- tai toimenpideluvan yhteydessä.
- Lypsy- tai lihakarjatilat, ohjeellinen suojavyöhyke r=vähintään 200 m,
- Muut tuotantoeläintilat ja viljelytilat, ohjeellinen suojavyöhyke r=100 m,
- Muut tilat tai rakennuspaikat, joilla pidetään pienimuotoisesti kotieläimiä, kuten esimerkiksi harrastehevosiä, ohjeellinen suojavyöhyke eläinsuojan ympärillä erillisharkinnan mukaan.

Suojavyöhykkeen sisälle ei suositella toteutettavaksi uusia asuinrakennuksia, jotka eivät ole maatilakiinteistön tai eläinsuojan omistajan hallinnassa.

Suojavyöhykkeellä ja sen ympäristössä rakentavien suositellaan ottamaan rakentamisessa huomioon maatilan tai eläinsuojan toiminnan ja kehittämisen vaikutukset esimerkiksi eläinmäärän lisääntyessä. Maatilan tai eläinsuojan muutoksista ja laajennuksista aiheutuvat vaikutukset arvioidaan ympäristöluvan ja rakennus- tai toimenpideluvan yhteydessä.

M

Maa- ja metsätalousovaltainen alue.

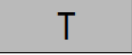
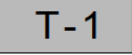

Alueelle saa sijoittaa maa- ja metsätalouteen liittyviä talous- ja tuotantorakennuksia.

MT

Maatalousalue.

Alueelle saa sijoittaa maa- ja metsätalouteen liittyviä talous- ja tuotantorakennuksia maisemaan sopivalla tavalla.

Suosituksena on, että suuret maatalouden tuotantotilat sijoitetaan avoimen maisematilan reuna-alueille.

	<p>Pientalovaltainen asuinalue, jolla on tilaa vaativaa yritystoimintaa. Alueelle saa sijoittaa ympäristöhäiriötä aiheuttamattomia autohalli-, pienteollisuus-, versta- ja varastotiloja. Suuret konesuojat sekä talous- ja varastorakennukset suositellaan rakennettavaksi peltojen reunoille tai metsäsaarekkeisiin, mahdollisimman etäälle ympäröivästä asutuksesta. Toiminta ei saa aiheuttaa merkittävää melu-, pöly-, liikenne- tai maisemallista haittaa.</p>
	<p>Teollisuus- ja varastoalue. Muilla kuin asemakaavoitettavilla alueilla saa rakennettavan alueen tehokkuus olla enintään 0,15.</p>
	<p>Teollisuus- ja varastoalue pohjavesialueella. Alueelle ei saa sijoittaa pohjaveden laatua heikentävää toimintaa. Muilla kuin asemakaavoitettavilla alueilla saa rakennettavan alueen tehokkuus olla enintään 0,15.</p>
	<p>Teollisuusalue, jolla ympäristö asettaa toiminnan laadulle erityisiä vaatimuksia. Muilla kuin asemakaavoitettavilla alueilla saa rakennettavan alueen tehokkuus olla enintään 0,15.</p>

Teollisuusaluemerkinnässä määritellään rakennettavan alueen tehokkuus. Jos tehokkuus kasvaa isoksi, voidaan tarkemmalla suunnittelulla merkittäviksi kasvavat vaikutukset naapureihin ja todettuihin arvoihin ottaa paremmin huomioon (maisema, pohjavesi jne.). Rakennuspaikan tai omistetun alueen laajuudesta huolimatta vaikutuksia saattaa ilmetä, joten tehokkuus on sidottu rakentamiseen otettavan alueen laajuuteen.

Ympäristöhäiriöt

Kaavamerkinnoilla pyritään estämään tai lieventämään asutusta haittaavia ympäristöhäiriöitä, kuten tulvan aiheuttamaa uhkaa jokivarressa, liikenteen melua kantatien varressa ja maatalouden mahdollisia haju-, melu, ja pölyhaittoja.

Tulvauhan alaiset alueet sijaitsevat kaava-alueen eteläosassa Lamujoen ympäristössä. Joki tulvii erityisesti alaville pelloille keskustaajaman itä- ja länsipuolella. Keskustaajamassa joki virtaa syvässä uomassa, joten tulva-alue on siellä pienialainen. Kortteisen tekojärven vedenkorkeus on säännöstelty ja järven länsireuna on pengerrytetty tai maasto nousee järven pohjoispuolella niin, ettei kaava-alueen sisällä ole järven suhteen odotettavissa merkittävää tulvauhkaa. Tulvarajauksena on käytetty kerran sadassa vuodessa ilmenevää korkeinta tulvaa.

	<p>Tulvauhan alainen alue 1/100a (SYKE). Uudet rakennukset tai laajennukset tulee pääsääntöisesti sijoittaa tulva-alueen ulkopuolelle tai korottaa maanpintaa luonnonmukaisesti muotoillen rakennuksen ympärillä. Uudisrakentamisessa ja muissa rakennuslupaa edellyttävissä hankkeissa tulee kosteusvahingoille alttiiden rakennusosien sijaita vähintään 0,6m kerran 100 vuodessa esiintyvän vesistötulvakorkeuden yläpuolella. Pysyväälle asunnolle johtavaa tietä saa korottaa maisemalliset näkökohdat ja tien patoava vaikutus huomioon ottaen. Rakennusluvan myöntämisen yhteydessä tulee ottaa huomioon tulvaa mahdollisesti pahentavat olosuhteet, kuten tilanne, jossa tieyhteys voi padottaa tulvaa tai Kortteisen tekojärven säännöstelyssä tapahtuvat muutokset, ja määrätä tarvittaessa harkinnanvarainen lisäkorotus alimpiin rakentamiskorkeuksiin.</p>
---	---

Mahdollisesti puhdistettavia/kunnostettavia maa-alueita (pilaantuneita maita eli PIMA-kohteita) alueella on 15 kpl. Maa-alueet on luokiteltu neljään kategoriaan:

1. Toimiva kohde (kaava-alueella 2 kpl)
2. Selvitystä tarvitseva alue (kaava-alueella 6 kpl)

3. Arvioitava tai puhdistettava alue (kaava-alueella 3 kpl)
4. Alueella ei puhdistustarvetta (kaava-alueella 4 kpl)

Toimivilla kohteilla on monesti ympäristölupa ja maaperän pilaantumattomuus on tarvittaessa varmistettava muutosten yhteydessä (toiminnan lopettaminen, kiinteistön myynti yms.). Selvitystä tarvitsevilla alueilla maaperän pilaantuneisuutta ei ole todennettu ja se on selvittävää esim. maankäytön tai omistussuhteiden muuttuessa. Arvioitavilla tai puhdistettavilla maa-alueilla on havaittu kohonneita haitta-ainepitoisuuksia ja puhdistustarve on arvioitava tai se on jo todettu. Alueella ei ole puhdistustarvetta, jos se on puhdistettu hyväksytyllä tavalla tai se on arvioitu pilaantumattomaksi.

Mahdollinen puhdistettava/kunnostettava maa-alue, jonka aluerajausta ja/tai puhdistustarvetta ei ole tarkasti arvioitu ja määritetty. Alueella saattaa sijaita pilaantuneita maa-aineksia, jotka voivat rajoittaa maankäyttöä tai vaarantaa pohjavesien puhtauden. Alueen pilaantuneisuus on selvittävää ja tarvittaessa alue on puhdistettava, mikäli sen käyttöön suunnitellaan muutoksia.. Mahdollinen puhdistamistarve on selvittävää rakennuslupaa vaativien toimenpiteiden yhteydessä ja nykyisen toiminnan päättyessä.

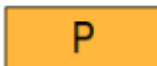
Palvelut

Keskustatoimintojen alue.

Alue on tarkoitettu pääasiassa seuraaville keskustatoiminnoille: palveluille, hallinnolle, keskusta sopivalle asumiselle ja ympäristöhäiriöttömille työpaikkatoiminnoille. Alue sisältää myös sen toiminnoille tarpeelliset alueen sisäiset liikenneväylät pysäköinti-, tori- ja virkistysalueet sekä yhdyskuntateknisen huollon alueet.

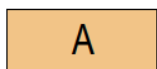
Keskustie ja sen välitön lähialue on kirkonkylän taajamakuvan kannalta merkittävä. Alueen suunnittelussa tulee pyrkiä luomaan tiiviisti rajautuvia, pienipiirteisiä raittiympäristöjä ja jäsenneltäviä liikenne-, pysäköinti- ja piha-alueita.

Palvelujen ja hallinnon alue.

P-merkinnällä on merkitty mm. koulun ja lukion alue, huoltoaseman alue, ikääntyneiden palvelukeskus, päiväkotia, museo ja nuorisoseurantalo. Kantatien eteläpuoliselle risteysalueelle on varattu myös uusi aluevaraus palveluille. P-merkinnällä osoitetuille alueille voi sijoittaa julkisia ja yksityisiä palvelujen ja hallinnon toimintoja. Alueelle voi sijoittaa myös sosiaali- ja terveydenhuoltoon liittyviä palveluita ja kaupallisia palveluita.

Asumisen alueet

Asuntoalue.

Asemakaavan ulkopuolisilla alueilla rakennuspaikoille saa rakentaa yhden asuinrakennuksen ja talousrakennuksia, joiden kokonaiskerrosala saa olla 10 % rakennuspaikan koosta. Ranta-alueella asuinrakennuksen ja asumiseen liittyvien talousrakennusten kokonaiskerrosala saa kuitenkin olla enintään 250 m².

Asuntoalueeksi on merkitty asemakaava-alueen asuntoalueita. Lisäksi merkintää on käytetty kaukana asemakaava-alueesta sijaitsevilla asuinrakennuspaikoilla, jotka eivät kokonsa tai

sijaintinsa puolesta sovellu merkittävää lisärakentamista vaativalle, asumisen ohessa tapahtuvalle harrastus- tai yritystoiminnalle.

Keskeisten asuntoalueiden ja asemakaavan ulkopuolella varsinaisten maatilojen talouskeskusten välisillä alueilla on teiden varrella harvaa maaseutumaista asutusta yksittäistaloina tai pieninä kylämäisinä ryppäinä. Näillä alueilla on mahdollista harjoittaa esimerkiksi maaseutumaista pienyritystoimintaa, ekologista elämäntapaa ja tilaa vieviä harrastuksia. Kaavamerkintänä on käytetty AT. Olemassa olevat AT-rakennuspaikat on rajattu käsittämään vähintään ilmakuviin mukainen pihapiiri ja ympäröivää aluetta niin, että harraste- ja työtilojen rakentaminen pihapiiriin olisi mahdollista. AT-merkintää on käytetty vain kokonaan tai pääosin pohjavesialueen ulkopuolella olevilla alueilla. Kokonaan pohjavesialueella sijaitsevilla rakennuspaikoilla on käytetty merkintää A.

Varsinaiset pienyritystoiminnalle ja asumiselle tarkoitetut tontit on osoitettu ATY-merkinnällä ja selostettu yritystoiminta-otsikon alla.

AT

Kyläalue.

Alue varataan kyläasutukselle ja sen yhteydessä harjoitettavalle yritys- ja harrastustoiminnalle, joka ei aiheuta kohtuutonta haittaa asumiselle. Rakennuspaikalle saa rakentaa yhden asuinrakennuksen ja talousrakennuksia, joiden kokonaiskerrosala saa olla 10 % rakennuspaikan koosta. Asuinrakennuksen ja asumiseen liittyvien talousrakennusten kokonaiskerrosala saa kuitenkin olla enintään 500 m², ja alle 100 metrin etäisyydellä rannasta enintään 250 m².

Rakennuspaikalle saa asunnon lisäksi rakentaa yli 100 metrin etäisyydelle rannasta työtiloja, kasvihuoneita ja kotieläinten pitoon, harrastuksiin tai pienyritystoimintaan liittyviä rakennuksia. Lisäksi saa rakentaa kulttuuriympäristöön sopivia maatilamatkailurakennuksia, joita ei ranta-alueella saa erottaa omiksi rakennuspaikoikseen. Elinkeinotoimintaan tai harrastuksiin liittyvien rakennusten rakennusoikeudet harkitaan tapauskohtaisesti. Uudisrakentaminen on sovittava huolellisesti maisemaan ja kyläkuvaan. Rakennuspaikalle saa rakentaa uuden hevostallin tai vastaavan eläinurheiluun tai kotieläinten pitoon liittyvän rakennuksen, mikäli siitä ei aiheudu ympäristöön kohtuutonta haittaa. Hehtaarin rakennuspaikalle saa toteuttaa korkeintaan viiden hevosen, ja 0,7 hehtaarin rakennuspaikalle korkeintaan kahden hevosen tallin. Rakennuspaikan kokoon voidaan tällöin laskea hyväksi ne lähellä sijaitsevat alueet, jotka ovat rakennuspaikan omistajan omistuksessa tai hallinnassa. Eläimiä pidettäessä tulee lisäksi huolehtia tarha-alueiden riittävydestä lähialueilla, ja ottaa huomioon ympäristön suojelua ja eläinten pitoa koskevien lakien ja asetusten määräykset riittävästä suojaetäisyyksistä mm. vesistöihin, kaivoihin ja asuinkäytössä oleviin rakennuksiin. Suositus uusien rakennuspaikkojen kooksi on 1-3 ha ja vähimmäiskoko on 0,5 ha, ellei yleiskaavassa muuta osoiteta.

RA

Loma-asuntoalue.

Rakennuspaikan suurin sallittu kerrosala on 180 m². Uuden rakennuspaikan minimikoko on 3500 m². Rakennuspaikka on mahdollista muuttaa pysyväksi asuinpaikaksi, mikäli rakennus saatetaan täyttämään pysyvää asutusta koskevat määräykset. Tällöin rakennusoikeus ratkaistaan rakennuspaikan koosta, sijainnista ja muista edellytyksistä riippuen kuten AT-alueilla.

RA-1

Tulvauhan alaiselle alueelle sijoittuva, oleva loma-asuntoalue.

Rakennusten korjaaminen on sallittua. Uudisrakentamista vastaava rakentaminen ratkaistaan poikkeamismenettelyssä.

Uudisrakentamisessa tulee huomioida uudet perustamisen korkeusvaatimukset. Mikäli myöhemmissä selvityksissä todetaan, että tontti tai riittävän suuri tontin osa sijaitsee tulvarajauksen yläpuolella, voidaan tontin rakennusoikeus ratkaista tapauskohtaisesti tontin koosta ja sijainnista riippuen kuten RA-alueella.

RA- merkinnät on yhtenäistetty Siikalatvan Kestilän osayleiskaavaehdotuksen kanssa. Molemmilla kirkonkylillä loma-asunnon rakennuspaikka on mahdollista muuttaa pysyväksi asuinpaikaksi, mikäli rakennus saatetaan täyttämään pysyvää asutusta koskevat määräykset.

Uuden loma-asunnon rakennuspaikan vähimmäiskoko on ranta-alueella 3500 m², ellei yleiskaavassa muuta osoiteta.

Tarve kohdistuu erityisesti isompiin rakennuspaikkoihin. Ranta-alueen ulkopuolella pysyvään asumiseen tarkoitetun rakennuspaikan vähimmäiskoko on 3000 m² ja AT-rakennuspaikan vähimmäiskoko on vähintään 5000 m². Siikalatvan kunnan rakennusjärjestyksessä (2019) on käytetty samoja vähimmäiskokoja. Rakennuspaikkojen pinta-alasuositukset on esitetty myös kaavamääräyksissä seuraavasti:

6. Tavanomaiseen asutokäyttöön tarkoitetun rakennuspaikan pinta-alaksi suositellaan vähintään 3000 m² ja uusilla alueilla vähintään 5000 m². Ranta-alueella sijaitsevan uuden lomarakennuspaikan vähimmäispinta-ala on 3500 m². Suositus uusien maaseutumaiseen asumiseen tarkoitettujen rakennuspaikkojen kooksi on 1-3 ha, ja vähimmäiskoko on 0,5 ha, ellei yleiskaavassa muuta osoiteta. Määräykset rakennuspaikan vähimmäiskoosta koskevat uusia rakennuspaikkoja ja olevia rakennuspaikkoja silloin, kun rakennuspaikan koko esim. lohkomisen vuoksi muuttuu.

Suositus uusien maaseutumaisen rakennuspaikkojen kooksi on 1-3 ha, koska tämä koko mahdollistaa esimerkiksi maansiirto- ja kuljetusyrityksen ja muiden maaseudulle sopivien elinkeinojen harjoittamisen asumisen yhteydessä, tai tilaa vaativan harrastustoiminnan.

Maankäyttö- ja rakennuslaissa (5.2.1999/132, 116§) säädetään lisäksi, että rakennuspaikan laajuuden tulee asemakaava-alueen ulkopuolella olla vähintään 2000 m².

Kaavakartalla on asemakaavoitetun alueen ulkopuolella osoitettu ranta-alue. Ranta-alue sisältää ns. rantavyöhykkeen.

	Ranta-alue. Ranta-alueella rakennusoikeudet on määritelty tilakohtaisesti, koskien rantaan tukeutuvia rakennuspaikkoja. Ranta-alue käsittää rantavyöhykkeen 100-200 metrin etäisyydelle rannasta ja sen takana olevat ranta-alueet vesistöjen rannansuuntaisiin teihin saakka.
	Oleva rakennuspaikka ranta-alueella. Harmaalla värillä on esitetty emätilan rantamitoituksessa huomioitavat rakennuspaikat. Oranssilla värillä on esitetty muut ranta-alueen rakennuspaikat.
	Oleva tulvauhan alainen sauna. Rakennuksen korjaaminen on sallittua. Uudisrakentamista vastaava rakentaminen ratkaistaan poikkeamismenettelyllä.
	Oleva rakentamaton rakennuspaikka ranta-alueella.
	Uusi rakennuspaikka ranta-alueella.
	Uusi saunan rakennuspaikka. Paikalle saa toteuttaa kerrosalaltaan enintään 35 m ² kokaisen saunarakennuksen.

Kevyen liikenteen reitit

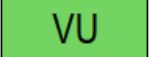
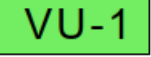
Piippolassa kevyen liikenteen reittejä on keskustaajamassa Keskustien ja Leskeläntien yhteydessä sekä yksi pistoreitti urheilukentältä joen yli luoteeseen. Luoteeseen suuntautuvaa kevyen liikenteen reittiä on esitetty jatkettavan Leskeläntietä mukaillen museolle asti, mistä on edelleen esitetty ulkoilureitin yhdystarve Paskokankaan uimapaikalle ja ulkoilualueelle. Tavoitteena on järjestää turvallinen yhteys näiden paikkojen ja keskustaajaman välille. Vapaa-ajan ulkoilureitit täydentävät kevyen liikenteen yhteyksiä kesäaikaan.

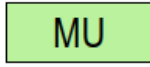
- Kevyen liikenteen reitti.
- Kevyen liikenteen yhteystarve.

Virkistys- ja vapaa-ajan palvelut

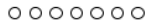
Virkistystoimintoja Piippolassa on erityisesti keskustassa, koulukeskuksessa, raviradan yhteydessä ja Paskokankaalla. Ulkoilureittejä on kirkonkylän pohjoispuolen harjualueella. Moottorikelkkailu-uraa suositellaan käytettäväksi talvikauden ulkopuolella soveltuvien osien monipuolisesti erilaisiin ulkoilu- ja liikuntatarpeisiin.

Ravirataa voidaan hevosurheilun lisäksi käyttää esimerkiksi koirankoulutukseen ja tapahtumiin.

	Virkistysalue.
	Urheilu- ja virkistyspalvelujen alue. Alueen luonteeseen sopiva, virkistystoimintoja palveleva vähäinen rakentaminen on sallittu.
	Urheilu- ja virkistyspalvelujen alue. Ravirata. Alueen luonteeseen sopiva, virkistystoimintoja palveleva rakentaminen on sallittu.

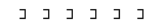
Maa- ja metsätalousvaltainen alue, jolla on erityistä ulkoilun ohjaamistarvetta.
Alue on urheilu-, ulkoilu- ja retkeilykäyttöön soveltuva metsäalue, joka varataan pääasiassa maa- ja metsätaloukseen käyttöön. Alueelle saa rakentaa pääkäyttötarkoitukseen liittyviä talous- ja tuotantorakennuksia sekä liitännäiselinkeinoja tukevia rakennuksia ja laitteita. Alueelle saa lisäksi rakentaa ulkoilun vaatimat ulkoilu- ja retkeilyreitit sekä reitistöön liittyvät rakennelmat ja laitteet (esim. opasteet, taukopaikat, laavut, pitkospuut).

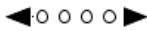
Ulkoilureitti.
Monikäyttöreitti eri liikuntamuodoille.
Suosituksena on, että reitin eri osilla lisätään mahdollisuutta monikäyttöisyyteen, esimerkiksi näkyvyyttä ja valaistusta parantamalla, tai leventämällä reittiä niillä osilla, joilla käyttäjiä on paljon.

Kevyen liikenteen reitti.

Moottorikelkkailu-ura. Reittiä suositellaan käytettäväksi talvikauden ulkopuolella soveltuvin osin monipuolisesti erilaisiin ulkoilu- ja liikuntatarpeisiin esimerkiksi hevos- ja monikäyttöreittinä.

Ulkoilureitin yhteystarve.

Virkistyskohde.
Laavu

Uimaranta.

Venevalkama.

Venevalkama-merkinnällä on varattu mahdollisuus soutuveneeseen tai kanootin pitoon Lamujoen ylittävän pääsytien sillan kupeeseen.

Erityisominaisuudet ja ympäristöarvot

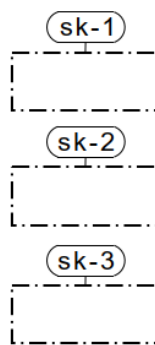
Hautausmaa-alue.

Suojaviheralue.

Iso osa Piippolan keskustaajamasta kuuluu valtakunnallisesti arvokkaaseen kulttuuriympäristöön ja Keskustie taajamasta etelän suuntaan on valtakunnallisesti arvokas maantie. Piippolan eteläpuoleinen maakunnallisesti arvokas kulttuuriympäristö Manninkangas ulottuu osin kaava-alueelle ja kaava-alueen kaakkoisosassa on lisäksi paikallisesti arvokas kulttuuriympäristö, Katajakangas. Piippolan vanhan raitin maisemaltaan ja ympäröivältä rakennuskannaltaan säilyneimpiä osia on osoitettu paikallisesti arvokkaana raittina.

Kulttuurihistorialliset kohteet on jaoteltu maakunnallisesti ja paikallisesti arvokkaisiin kohteisiin. Kohteita on runsaasti.

Arvokas kulttuuriympäristö (sk-1, sk-2 ja sk-3).

Merkinnällä on osoitettu rakennetun ympäristön ja maiseman kannalta arvokkaita aluekokonaisuuksia. Rakentamisessa on otettava huomioon kulttuuriympäristön ja maiseman ominaispiirteet ja turvattava maisema- ja kulttuurihistoriallisten arvojen säilyminen.

Uudis- ja korjausrakentaminen tulee sopeuttaa kyläkuvaan, mittakaavaan, rakennustapaan ja rakennusperinteeseen.

sk-1

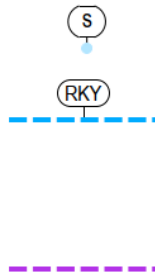
Valtakunnallisesti arvokas kulttuuriympäristö (RKY 2009)
-Lamujokivarsi Piippolan kirkonkylässä

sk-2

Maakunnallisesti arvokas kulttuuriympäristö (MRKY 2015)
-Manninkangas

sk-3

Paikallisesti arvokas kulttuuriympäristö
-Peltoperä

Kulttuuriperintökohde, historiallinen kyläpaikka.

Valtakunnallisesti arvokas maantie. Museotie.

Saviselkä-Piippola maantie (RKY2009).

Museotien linjaus ja suhde ympäristöön, sekä muut ominaispiirteet tulee säilyttää. Näkymien tieympäristöön sovittamiseen tulee kiinnittää huomiota maankäytön muutoksia suunniteltaessa ja toteutettaessa.

Arvokas raitti tai vanha kulkutie.

Tien linjaus ja suhde ympäristöön tulee säilyttää.

1

Maakunnallisesti arvokas kulttuurihistoriallinen kohde (MRKY 2015).

Rakennusta ei saa purkaa ilman MRL 127 §:n mukaista lupaa.

Purkamisluvasta tulee pyytää museoviranomaisen lausunto.

Rakennusten ulkoasua ei saa muuttaa siten, että niiden kulttuurihistoriallisesti arvokas tai miljöön kannalta merkittävä luonne muuttuu. Rakennuksia kunnostettaessa tulee pyrkiä rakennuksen rakennusaika ja tyylipiirteet huomioon ottavaan suunnitteluun. Lisä- ja talousrakennusten sijoittelussa tulee pyrkiä pihapiirin muodostamiseen. Kohteita koskevista muutoksista on tarvittaessa pyydettävä museoviranomaisen (Museovirasto/maakuntamuseo) lausunto.

1. Ahola
2. Alijarva ja Ylijarva
3. Anttila
4. Hassila
5. Ikola
6. Jukolan luhti
7. Kotila
8. Lamujoen saha ja mylly
9. Lassila
10. Marttila
11. Peltolan paja
12. Piippo
13. Piippolan Kirkko ja tapuli
14. Piippolan nuorisoseurantalo
15. Kauppila (Piippolan pappila)
16. Sandelsin sotatie
17. Tuomaala
18. TVH:n varikko
19. Viitainahon kotiseutumuseo

Paikallisesti arvokas kulttuurihistoriallinen kohde.

Rakennusten ulkoasua ei saa muuttaa siten, että niiden kulttuurihistoriallisesti arvokas tai miljööön kannalta merkittävä luonne muuttuu. Rakennuksia kunnostettaessa tulee pyrkiä rakennuksen rakennusaika ja tyylipiirteet huomioon ottavaan suunnitteluun. Lisä- ja talousrakennusten sijoittelussa tulee pyrkiä pihapiiriin muodostamiseen.

20. Autio	39. Katajakangas
21. Koivula	40. Tasala
23. Pentti Haanpään koulu	41. Pellikka
24. Kokon aitat	42. Haapasaari
25. Työväentalo	43. Räisälä
26. Turula	44. Kontula
27. Terveystalo	45. Pohjola
28. Rivitalo terveystalon vieressä	46. Lehtelä
29. Samppala (Osuuspankin talo)	47. Myllypelto
30. Majava	48. Lappi
31. Mahala	49. Väkkärä
32. Paajala	50. Ristola
33. Eskola	51. Rissanen
34. Kujala	52. Rinne
35. Savela	53. Nurmela
36. Kangaskylän koulu	54. Harjula
37. Peltola	55. Peltomaa
38. Siirtola	56. Erkkilä

sm-1

Muinaismuistokohde/-alue.

Muinaismuistolain 295/63 nojalla rauhoitettu kiinteä muinaisjäännös. Kohteen kaivaminen, peittäminen ja muu siihen kajoaminen on kielletty. Kohdetta koskevista suunnitelmista on pyydettyä alueellisen vastuumuseon (Pohjois-Pohjanmaan museo) lausunto.

1. Köllölä (603010014), kivikautinen asuinpaikka
2. Kohde 2, Pajukangas (603010016) on tuhoutunut soranotossa.
3. Rytikorpi W (603010015), pyyntikuoppia
4. Rytikorpi, tervahauta
5. Kankaala, tervahauta
6. Kankaala 2, tervahauta
7. Kommankaarto, tervahauta
8. Likkainkaarto, tervahauta
9. Lähdeneva, tervahauta
10. Paskokangas, tervahauta
11. Paskokangas 2, tervahauta
12. Sämpsänneva, tervahauta
13. Tervalampi, tervahauta

Maisemakuvan kannalta arvokkaat pellot on osoitettu omalla merkinnällään.

MA

Maisemallisesti arvokas peltoalue.

Kulttuuriympäristön kannalta tärkeä peltoalue, joka on tarkoitettu maatalouskäyttöön. Alueiden säilyminen avoimena ja viljelykäytössä on maisemakuvan kannalta tärkeää. Jos niitty ei ole käytössä, suositellaan kuitenkin sen vuosittaista niittämistä avoimen maiseman ylläpitämiseksi.

Maatalouteen liittyvä rakentaminen tulee ensisijaisesti sijoittaa nykyisten rakennusten läheisyyteen tai avoimen maisematilan reuna-alueille.

Luonnonympäristön kannalta erityiset alueet koskevat luonnon monimuotoisuutta ja maisemallisia asioita.

- luo-1**
 Luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alue. Alue on metsälain 10 §:n mukainen arvokas elinympäristö ja/tai vesilain 11 §:n mukainen vesiluontotyyppi. Alueella ei tule harjoittaa sellaisia toimia, joilla vaarannetaan tai heikennetään kohteen luontoarvoja.
- luo-2**
 Luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alue. Linnustollisesti huomionarvoinen kohde (Kohteet A-E. Luontoselvitys 24.9.2020). Alue tulee säilyttää nykyisen kaltaisena niin, että sen linnustolle tärkeät ominaisuudet säilyvät.
- luo-3**
 Luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alue. Luonnontilainen tai luonnontilaisen kaltainen suo. Alueella ei tule harjoittaa kuivatusta tai muita toimia, joilla vaarannetaan luonnontilaisuuden säilyminen.
- luo**
 Luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alue. Silmälläpidettävien lajien alue tai kohde. Alueen luontoarvoja ei saa vaarantaa tai heikentää. Alueita ja kohteita koskee MRL 128 §:n mukainen toimenpiderajoitus.
- Maiseman kannalta merkittävä puu tai puuryhmä, jonka säilyttämistä suositellaan.
-      Maisemallisesti tärkeä puurivi. Koivukuja tai vastaava puurivi, jonka säilyttäminen ja uudistaminen tarvittaessa on maisemallisista syistä suositeltavaa.

Kaava-alueen ulkopuolinen FINIBA-alue on myös merkitty kaavakartalle.

Suomen tärkeä lintualue (FINIBA).

6.3.4 Kaavamääräykset

Yleiskaavamääräyksillä ohjataan mm. rakentamista, ympäristön huomioimista, kunnan tavoitteiden toteuttamista ja vastaavia yleisesti huomioitavia asioita, jotka ovat saattaneet muuttua aiemman osayleiskaavan laatimisen jälkeen.

1. Yleiskaavaa voidaan käyttää asemakaava-alueen ulkopuolisilla ranta-alueilla sijaitsevilla A-, AM-, AT- ja RA-alueilla rakennusluvan myöntämisen perusteena (MRL 72§). Rakennuspaikat on ranta-alueella määritetty tilakohtaisesti emätilalaskelman perusteella. Muilla ranta-alueilla ei ole rakennusoikeutta, ellei kaavamerkinöin ole toisin osoitettu.
2. Rakennuksen etäisyyden keskivedenkorkeuden mukaisesta rantaviivasta tulee olla vähintään 20 metriä. Saunarakennuksen, jonka pohjapinta-ala on enintään 20 m², tulee sijaita vähintään 15 metrin etäisyydellä keskivedenkorkeuden mukaisesta rantaviivasta.
3. Rakennushankkeeseen ryhtyvän tulee osoittaa rakennuspaikan rakennettavuus ja tarvittaessa toimenpiteet rakennettavuuden parantamiseksi rakennusluvan hakemisen yhteydessä.

4. Rakennuspaikalla ei saa olla tulvan vaaraa (MRL 116§).
Alaville alueille rakennettaessa tulee huomioida tulva- ja kosteusvahinkojen vaara, ja sijoittaa rakennukset rakennuspaikan korkeimmille osille. Uudet rakennukset tai laajennukset tulee sijoittaa tulva-alueen ulkopuolelle tai korottaa maanpintaa luonnonmukaisesti muotoillen rakennuksen ympärillä. Uudisrakentamisessa ja muissa rakennuslupaa edellyttävissä hankkeissa tulee kosteusvahingoille alttiiden rakennusosien sijaita vähintään 0,6m kerran 100 vuodessa esiintyvän vesistötulvakorkeuden yläpuolella. Pysyvälle asunnolle johtavaa tietä saa korottaa maisemalliset näkökohdat ja tien patoava vaikutus huomioon ottaen.

Rakennuslupan myöntämisen yhteydessä tulee ottaa huomioon tulvaa mahdollisesti pahentavat olosuhteet, kuten tilanne, jossa tieyhteys voi padottaa tulvaa, ja määrätä tarvittaessa harkinnanvarainen lisäkorotus alimpiin rakentamiskorkeuksiin. Kellaritiloja ei saa rakentaa alueilla, joilla ne voivat kastua.

5. Tiet uusille rakennuspaikoille tulee johtaa ensisijaisesti olemassa olevien pääsysteiden ja maantieliittymien kautta. Yleisten teiden liittymäluvut tai liittymän käyttötarkoituksen muutokset tulee hakea ennen rakennuslupan myöntämistä. Rakentamisen yhteydessä tulee kiinnittää huomiota teiden sopeutumiseen maisemaan.
6. Tavanomaiseen asutokäyttöön tarkoitetun rakennuspaikan pinta-alaksi suositellaan vähintään 3000 m² ja uusilla alueilla vähintään 5000 m². Ranta-alueella sijaitsevan uuden lomarakennuspaikan vähimmäispinta-ala on 3500 m², ellei yleiskaavassa muuta osoiteta. Suositus uusien maaseutumaiseen asumiseen tarkoitettujen rakennuspaikkojen kooksi on 1-3 ha, ja vähimmäiskoko on 0,5 ha, ellei yleiskaavassa muuta osoiteta. Määräykset rakennuspaikan vähimmäiskoosta koskevat uusia rakennuspaikkoja ja olevia rakennuspaikkoja silloin, kun rakennuspaikan koko esim. lohkomisen vuoksi muuttuu.
7. Melualueille ei saa sijoittaa uusia melulle herkkiä toimintoja kuten asuin- tai lomarakennuksia ilman melusuojausta. Uudisrakennusten julkisivujen ääneneristävyyden, sekä pihojen ulko-oleskelualueen tulee täyttää Valtioneuvoston päätöksen (993/1992) mukaiset melutason ohjearvot. Rakennukset ja aidat ym. rakenteet suositellaan sijoitettavaksi niin, että ne suojaavat asuin- tai lomarakennuksen ulko-oleskelualueelta melulta. Meluntorjunnassa on otettava huomioon kulttuurihistoriallisesti arvokas ympäristö. Uusilla rakennuspaikoilla kiinteistön omistaja tai haltija toteuttaa melusuojaukset.
8. Olemassa olevien loma-asuntojen osalta mahdollistetaan muutos vakituiselle asumiselle, mikäli rakennus saatetaan vastaamaan pysyväille asutukselle asetettuja määräyksiä.
9. Osa yleiskaava-alueesta sisältyy valtakunnallisesti merkittäviin kulttuuri- ympäristöihin "Lamujokivarsi Piippolan kirkonkylässä" ja "Saviselkä-Piippola maantie", sekä maakunnallisesti merkittäviin kulttuuriympäristöihin "Manninkangas". Uudisrakentaminen on sovitettava huolellisesti kulttuuriympäristöön. Rakennuksissa suositellaan käytettäväksi selkeitä suoria muotoja ja perinteistä harjakattoa. Kiiltäviä

kattopintoja ja räikeitä värejä tulisi välttää.

Alueille suositellaan laadittavaksi rakennustapaohjeet, joita tulee noudattaa.

10. Maisemallisesti arvokkailla peltoalueilla (MA) ja muilla viljelyalueilla maatalouteen liittyvä rakentaminen suositellaan sijoitettavaksi olevien rakennusten yhteyteen tai maiseman reuna-alueille, ja/tai rajattavaksi kasvillisuudella.
Viljely- ja niittyalueet suositellaan säilytettäväksi avoimina ja viljelykäytössä. Jos niitty ei ole käytössä, suositellaan kuitenkin sen vuosittaista niittämistä avoimen maiseman ylläpitämiseksi.

Vesi- ja jätehuoltoa ja muuta teknistä huoltoa koskevat määräykset:

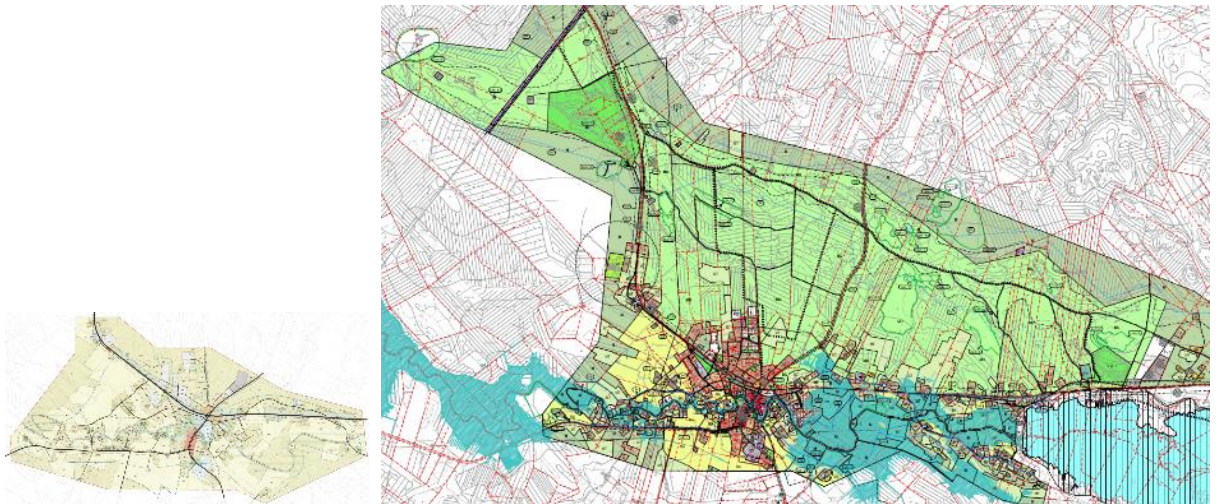
11. Rakennuslupahakemukseen tulee liittää jätevesien käsittelyä ja johtamista koskevat suunnitelmat sekä selvitys siitä, että laadultaan soveltuvaa talousvettä on riittävästi saatavissa.
12. Jätevesien ja käymäläjätteen käsittelyssä on noudatettava kulloinkin voimassa olevaa lainsäädäntöä, Siikalatvan kunnan rakennusjärjestystä, sekä kunnan vesihuoltotoimijan ohjeistusta. Jätevedet on käsiteltävä alan asiantuntijan ja kunnan hyväksymän suunnitelman mukaan siten, ettei pohjavesiä tai pintavesiä pilata. Jos rakennuspaikalla syntyy jätevesiä, suositellaan sen liittämistä yleiseen viemäriverkostoon, mikäli mahdollista. Asuinkiinteistöjen tulee liittyä jätelain mukaisesti järjestettyyn jätehuoltoon.
13. Putki- ja sähköjohtojen runkolinjojen riittävä etäisyys rakennuksista tulee huomioida huoltotöitä silmälläpitäen ja esittää johdot ja putkilinjat rakennussuunnitelmissa rakennusluvan hakemisen yhteydessä.
14. Lämpökaivojen rakentaminen pohjavesialueelle on kielletty ilman ympäristöviranomaisen myönteistä lausuntoa.

6.4 Vertailevat tarkastelut

6.4.1 Muutos nykytilanteeseen

Valtaosa osayleiskaava-alueesta on aiemmin kaavoittamatonta. Kaavan laajennukseen uutena sisällytettävät alueet on pääosin merkitty niiden nykyisen käyttötarkoituksen mukaan. Suurimmat toiminnan laajenemiset ovat kahdessa paikassa: Paskokankaalle on varattu laaja alue urheilu- ja virkistyspalveluille sen varalle, että toimintaa on mahdollista laajentaa. Alueella on jo merkittäviä virkistysrakenteita.

Myös Kortteisenjärven pohjoispuolelle rakentuneen teollisuusalueen jatkeeksi on merkitty teollisuus- ja varastointialueen laajenemisreservi. Palveluiden piirissä oleville alueille on lisäksi tehty vähäisiä aluelaajennuksia jotka mahdollistavat pienyritystoiminnan ja asumisen yhdistämisen tavanomaista isommalla rakennuspaikalla.

Vasemmalla yleiskaava, jota tarkistetaan ja laajennetaan. Oikealla yleiskaavan luonnos, joka käsittää nyt Kortteisenkankaan olevan teollisuusalueen ja vedenhankinnan ja virkistyksen kannalta erittäin tärkeän harjujakson taajaman pohjoispuolella.

Vuoden 2003 osayleiskaavan kattamalla alueella on esitetty vähäisiä muutoksia maankäyttöön. Tehdyt muutokset koskevat pääasiassa keskustatoimintojen laajuutta ja asuinrakentamismerkintöihin tehtyjä täsmennyksiä sekä maisemallisia asioita, kuten aiemmin maatalousalueina merkittyjen peltojen osoittamista maisemallisesti arvokkaiksi peltoalueiksi. Maatilojen talouskeskusten aluemerkinnyt on säilytetty ennallaan ja toimivien maatilojen tilanne ja suoja-alueet tarkistettu.

Keskustatoimintojen aluemerkinntää on laajennettu seurakunnan toimintojen suuntaan niin, että merkintä kattaa myös Keskustien ja Iisalmentien risteysalueen eteläosan. Tarkoituksena on mahdollistaa keskustatoiminnot koko keskustaajamaksi hahmottuvalla alueella. Kortteisenkankaan teollisuusalue ja harjualueen pohjavesialue virkistystoimintoinen sisältyvät nyt yleiskaavaan.

Asemakaavan ulkopuolisten alueiden mitoitus ja siitä johdetut uudet rakennuspaikat on tarkistettu vastaamaan koko laajentunutta kaava-aluetta. Rakennuspaikat voivat toteutua pitkän aikavälin kuluessa.

Vanhan yleiskaavan rantarakennuspaikkoja on 67 ja näistä rakentamatta 13. Uusia rantarakennuspaikkoja tai erillisiä saunoja on muodostettu yleiskaavalla 26 kpl. Lisäksi yleiskaavassa on osoitettu kohdemerkinnällä olemassa olevat erilliset rantasaunat. Uudet rakennuspaikat sijaitsevat pääosin kyläkuvan ja maiseman kannalta arvokkaimpien alueiden ulkopuolella. Koska rakennuspaikat ovat täydentyneet aiemman yleiskaavan asuinpaikkojen väleihin ja viereen, ja palvelut ovat saavutettavissa, on uusia rakennuspaikkoja osoitettu ranta-alueella myös pysyväälle asutukselle.

Osalla jokilaaksoa on laajoja tulva-alueita, joille ei voi rakentaa. Jos rantaviivaa on ollut riittävästi, eivätkä olemassa olevat asunnot tai loma-asunnot ole täyttäneet mitoitusta, on rakentamisen mahdollisuus pyritty osoittamaan kauemmas ranta-alueella. Uusille ja myös olemassa oleville loma-asunnolle on pyritty osoittamaan vähintään 3500 m² ja pysyväälle asunnolle vähintään 5000 m² laajuiset rakennuspaikat, ellei ympäristö tai maanomistus muuta vaadi.

6.4.2 Valtakunnalliset ja seudulliset intressit

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet kuvastavat valtakunnallisia intressejä. Yleiskaavassa on edistetty valtakunnallisia intressejä seuraavasti:

Yleiskaavalla parannetaan Piippolan elinvoimaa ja hyödynnetään sen vahvuuksia kestävästi mm. varaamalla alueita työpaikoille ja palveluille, ja mahdollistamalla monipuolinen yritystoiminta lähellä keskustaajamaa ja hyvien liikenneyhteyksien varrella. Työpaikka- ja asuinalueiden laajanemissuunnat sijoittuvat lähelle olemassa olevaa toiminnaltaan vastaavaa yhdyskuntarakennetta. Asuntotarjonnan monipuolistuminen mahdollistetaan laajentamalla keskusta-alueita ja väljentämällä asuinalueiden kaavamerkintöjä verrattuna edelliseen yleiskaavaan. Lisäksi asumisen yhteydessä tuetaan pieyrystoimintaa, maataloutta tukevien sivuelinkeinojen harjoittamista, maaseudulle sopivia harrastusmahdollisuuksia, sekä asumisen monipaikkaisuutta mm. antamalla mahdollisuus muuttaa loma-asunto pysyväksi asunnoksi. Palveluiden saavutettavuutta ja kestävästä liikkumista tuetaan osoittamalla uusia ja säilytettäviä yhteystarpeita, joissa on erityisesti huomioitu kevyt liikenne.

Liikennejärjestelmän toimivuutta ja taloudellisuutta tuetaan hyödyntämällä ja kehittämällä olemassa olevaa liikenneverkostoa. Yleiskaavassa esitetyt toimenpiteet tähtäävät pääasiassa liikenneturvallisuuden parantamiseen, liikenteen sujuvuuden turvaamiseen ja keskustaajaman osalta julkisen liikenteen toiminnan mahdollistamiseen. Toimenpiteet eivät heikennä valtakunnallista liikenneverkkoa, mutta edistävät paikallista ja paikkakuntien välistä liikennöintiä.

Uusi asuinrakentaminen osoitetaan tulvavaara-alueiden ulkopuolelle tai määrätään rakentamiskorkeus tasolle, jossa tulvavahingoille alttiit rakennusosat eivät kastu. Asuinalueiden yhteyteen jo osin rakentuneille yritystoiminnan alueille on asetettu rajoituksia niin terveysnäkökulmasta kuin maiseman kannalta. Melua ja tärinää mahdollisesti aiheuttavat uudet teollisuusalueet on esitetty etäälle asuinalueista. Pohjavesialueen reunalle sijoittuvalle teollisuuden laajenemisalueelle ei saa sijoittaa pohjaveden laatua heikentävää toimintaa. Alueelle ei ole esitetty uutta maankäyttöä, joka saattaisi aiheuttaa suuronnettomuusvaaraa.

Valtakunnallisesti arvokkaat kulttuuriympäristöt ja luonnonperintö on huomioitu kaavassa, ja luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaat alueet ja ekologiset yhteydet on esitetty säilytettäväksi. Olemassa olevat maa- ja metsätalousalueet ovat jatkossakin yhtenäisiä alueita.

Yleiskaava-alueella sijaitsevat voimajohdot säilyvät paikoillaan. Päälinjojen läheisyyteen ei esitetä uutta tai muuttuvaa maankäyttöä.

Maakuntakaavakartalla esitetyistä tavoitteista Piippolan kirkonkylällä on yleiskaavassa ja sevityksissä huomioitu mm.:

- kevyen liikenteen toimintaedellytykset ja virkistysyhteydet
 - o nykyisen kantatiealikulun lisäksi kevyen liikenteen yhteyksiä on parannettu mm. taajaman pohjoisosaan ja siellä oleville reiteille, sekä harjualueen päävirkistysalueelle taajaman pohjois-luoteispuolelle, Harjualueelle on osoitettu myös seutua laajasti palveleva moottorikelkka- / monikäyttöreitti. Virkistysreitteinä on näytetty pyöräilyreitti Vanhalle valtakunnallisesti arvokkaalle Saviselkä - Piippola -maatielle.
- uudisrakentamisen sopeuttaminen rakennettuun ympäristöön, turvattu kulttuuriympäristö- ja maisema-arvojen vaaliminen
 - o esitetty arvot kaavakartalla ja annettu määräyksissä perusohjeita rakennustavasta ja maiseman / kulttuuriympäristön vaalimisesta. Kaava-asiakirjoissa on esitetty ja turvattu arkeologisen kulttuuriperinnön säilyminen. Ehdotusvaiheessa esitetään myös paikallisesti arvokkaat rakennetut ky-kohteet kaavakartalla.
- luonnonperintöarvojen vaaliminen
 - o tehty luontonselvitys, sekä kaavamerkinnot ja määräykset tämän pohjalta
- tulvariskien huomioiminen ja tulvien hallinta, pohjaveden suojeleminen ja tekniset verkostot
 - o tulvariskialueet esitetty kartalla ja annettu kaavamääräykset tulvariskin huomioimiseksi, mm. tulvavahingoille alttiiden rakennusosien alin korkeusasema
 - o mitoituksen mukaisia rakennuspaikkoja on siirretty tulva-alueen ulkopuolelle
 - o kirkonkylän laitamilla olevat pohjavesialueet on yleiskaavassa huomioitu ja annettu pohjaveden suojelemaan koskevat määräykset
 - o lisätty pääsähköjohdon yhteystarve taajaman pohjoisosaan

6.4.3 Vertailu kunnan tavoitteisiin

Yleiskaavalla pyritään tukemaan Piippolan elinvoimaa ja mahdollisuutta maaseutumaisen elämäntavan harjoittamiseen sekä edistämään elinympäristön turvallisuutta, terveellisyttä, taloudellisuutta ja ekologista kestävyttä. Tavoitteena on ollut myös vahvistaa alueen viihtyisyyttä ja houkuttelevuutta, mikä sisältää myös luonnon, maiseman ja kulttuuriympäristön vaalimisen.

Piippolan palveluiden säilymistä halutaan tukea antamalla nuoremmalle väelle mahdollisuuksia rakentaa kirkonkylälle ja asettua sinne asumaan. Maatilan talouskeskuksissa on tavoitteena helpottaa sukupolvenvaihdoksia ja tukea hoivan järjestämistä myös perhepiirissä.

Asutuksen ja palveluiden tavoitteena on pyritty järjestämään turvallinen, erityisesti kevyttä liikennettä tukeva liikenneverkosto. Olemassa olevat virkistysalueet ja -reitit on säilytetty ja uusia asumista,

virkestystä ja palveluita palvelevia yhteystarpeita on osoitettu eri toimintojen välille. Teollisuuden painopistettä on siirretty pois ydinkeskustan tuntumasta, mutta pienimuotoinen ympäristöhäiriötä aiheuttamaton yritystoiminta on yhä sielläkin mahdollista. Infrastuktuuuri tukeutuu pääasiassa olemassa olevaan verkostoon, mutta tieverkon osalta on esitetty liittymäväliden harventamista, millä pyritään parantamaan liikenneturvallisuutta. Asutuksen laajeneminen on esitetty olevan energia-, vesi- ja jätehuollon yhteyteen. Suunnittelun aikana on ilmennyt tarve isoille tonteille, joilla voi esimerkiksi pysäköidä kuorma-auton, ja näille on varattu toteuttamismahdollisuuksia kunnallistekniikan piirissä.

Ympäristön ekologista kestävyttä pyritään edistämään varmistamalla kasvi- ja eläinlajiston kannalta arvokkaiden alueiden riittävyys, monimuotoisuus ja viheryhteyksien jatkuvuus. Luonnon kannalta arvokkaille rakentumattomille alueille ei osoiteta merkittäviä maankäytön muutoksia. Viherverkoston yhtenäisyyttä ja ulkoilureittien jatkuvuutta ja monikäyttöisyyttä tuetaan.

Vaikutukset alueen eläin- ja kasvilajeihin

Luontoselvityksen (2020) mukaan Piippola ei sijaitse luontodirektiivin liitteen IV lajin liito-oravan varsinaisella levinneisyysalueella. Kaava-alueella ei ole liito-oravan elinympäristönään suosimia varttuneita kuusi- tai sekapuustoisia metsiä, joten lajin esiintyminen alueella on epätodennäköistä. Luontodirektiivin liitteen IV lajin viitasammakon esiintymistä ei luontoselvityksessä kartoitettu erikseen. Viitasammakkoa voi esiintyä kaava-alueen ulkopuolella Kortteisen ranta-alueilla. Sopivia elinympäristöjä voi olla myös soilla tai harjualueen ympäristön pienillä suorantaisilla lammilla, joiden ympäristöön yleiskaavassa ei ole esitetty maankäytön muutoksia. Lepakoista (luontodirektiivin liite IV) ei Piippolasta ole havaintoja (Eliölajit-tietokanta, Laji.fi-sivusto). On kuitenkin mahdollista, että lepakot kuuluvat kaava-alueen eläimistöön. Todennäköisin alueella elävä laji on pohjanlepakko, joka suosii avoimia saalistusalueita, kuten pihvoja ja teiden varsia. Luontoselvitykseen perustuva arvio on, että vaikutuksia luontodirektiivin IV lajeihin ei ilmene.

Kaava-alueen luontoarvojensa puolesta huomioitavat kohteet sijaitsevat alueen pohjoisosassa harjualueen tuntumassa. Arvokkaat kohteet ovat metsälain mukaisia erityisen tärkeitä elinympäristöjä; vähäpuustoisia soita ja soiden metsäsaarekkeita. Tervalampi on vesilain mukainen kohde. Kulttuuriympäristöön liittyviä luontoarvojensa puolesta huomioitavia kohteita ei selvityksessä löytynyt.

Huomioitavaa lajistoa esiintyy vain vähän. Hautausmaan luona kasvaa silmälläpidettävää ahokissankäpälää, joka hyötyy parkkipaikan ympäristön kasvillisuuden pitämisestä matalana. Luontoselvityksen liitteessä 3 esitetyt linnustollisesti huomionarvoiset kohteet ja niitä koskevat kaavamääräykset on esitetty kaavakartalla.

Vaikutukset Natura- ja luonnonsuojelualueisiin

Kaava-alueella tai sen välittömässä läheisyydessä ei ole Natura-alueita tai luonnonsuojelualueita. Lähimmät Natura-alueet sijaitsevat noin 7 km kaava-alueen itäpuolella ja lähin luonnonsuojelualue noin 5 km Piippolan keskustan pohjoispuolella kaava-alueen ulkopuolella. Kaavassa ei osoiteta maankäytön muutoksia lähelle Natura- tai luonnonsuojelualueita ja myös muut vaikutukset, kuten lisälmentien mahdollisesti lisääntyvä liikenne, jäävät vaikutuksiltaan vähäisiksi.

Kortteisen tekojärven linnuston kannalta arvokas FINIBA-alue rajautuu kaavan ulkopuolelle. Järven välittömään läheisyyteen ei ole esitetty maankäytön muutoksia. Kaava-alue rajautuu Kortteisen ympärillä pääasiassa lähimpään tiehen, jolloin järven ympärille muodostuu vesirajasta mitattuna noin 30 (padon kohta)-600 metrin vyöhyke, jolle kaava ei ulotu eikä täten aiheuta muutoksia. Etenkin järven pohjoispuolinen lisälmentie muodostaa linnuston kannalta merkittävän häiriötekijän; tien pohjoispuolella oleva maankäyttö ja teollisuusalueen laajennus jäänevät vaikutuksiltaan tietä vähäisemmäksi. Kortteisen länsi- ja luoteisreunalla on pato- ja pengerrakenteita, joiden takana sijaitsevat lähin tie ja olemassa oleva asutus, johon ei ole esitetty kaavassa muutoksia.

Vaikutukset pintaveteen

Jokitulva saattaa vaikuttaa pintavesien laatuun. Ravinteita ja kiintoaineita huuhtoutuu todennäköisesti eniten peltoalueilta ja pihamailta. Kaavakartalla on esitetty tulvauhan alaiset alueet, jotka ulottuvat Piippolassa laajasti etenkin peltoalueille. Olemassa oleva asutus sijaitsee pääosin tulvauhan ulkopuolisella alueella.

Vaikutukset pohjaveteen

Kaava-alueella sijaitsevat pohjavesialueet muodostavat yhtenäisen ketjun alueen pohjoisosan harjujaksolle. Pohjavesialueella on ulkoiluun liittyviä reittejä ja pienimuotoisia rakenteita, kuten opasteita ja taukopaikkoja. Tavoitteena on säilyttää alue nykyisen kaltaisessa maa- ja metsätalouskäytössä, jolle kohdistuvat ulkoilun tarpeet on mahdollista ratkaista pienimuotoisin toimenpitein. Pohjavesialue on kaavassa pääosin maa- ja metsätalousvaltaista aluetta, jolle ei osoiteta maankäytön muutoksia, lukuun ottamatta olemassa olevan Kortteisenkankaan olemassa olevan teollisuusalueen laajennusalueita.

Kortteisen pohjoispuolelle kantatien 88 varteen on rakentunut pieni teollisuusalue sijaitsee hankalasti pohjavesialueella. Alueen mahdolliselle laajennusosalle on kaavamääräyksissä asetettu rajoitus, jonka mukaan alueelle ei saa sijoittaa pohjaveden laatua heikentävää toimintaa. Ympäristöhäiriötä aiheuttamattomalle yritystoiminnalle on lisäksi osoitettu alueita pohjavesialueen ulkopuolella lähellä taajamaa.

Pohjavesialueen kaakkoispäässä sijaitsee myös muutamia yksittäisiä asuttuja tontteja, ravirata ja hautausmaa. Näiden osalta alueelle ei ole luvassa muutoksia: alueella jo olevat toiminnot säilyvät niille aikanaan varatuilla paikoilla. Pohjavesialueen luoteiskulmalla oleva Paskokankaan virkistysalue laajenee jossain määrin nykyisestä.

Kaavamääräyksissä on otettu kantaa jätevesien ja käymäläjätteen käsittelyyn. Pohjavesiä tai pintavesiä ei saa pilata.

Vaikutukset ilmastoon ja ilmastonmuutokseen

Ilmastonmuutoksen hillintätoimina yleiskaavassa on esitetty mm. pyöräily-yhteyksiä ja täydentävää kantatien alikulkua taajaman sisälle, sekä sen ulkopuolelle yhteyksinä virkistysalueille (Paskokangas, kuntoradan alue) ja myös taajamasta toiseen johtavien maanteiden varsille. Reittien turvallisuutta ja yhteyksiä parantamalla voidaan huomattavasti vähentää autoilun tarvetta. Toimenpiteen vaikutus ilmastonmuutokseen on vähäinen, mutta Suomen laajuudessa mahdollisimman kattava siirtyminen yksityisautoilusta pyöräilyyn tai kävelyyn, on merkittävä.

7.1.3 Vaikutukset liikenteeseen

Kaava tukee kevyen liikenteen käyttöä Piippolan taajaman tiheimmin asutuilla alueilla ja Paskokankaan suuntaan kuljettaessa. Kaavassa on esitetty uusia kevyen liikenteen reittejä, jotka täydentävät nykyistä verkostoa. Paskokankaan suositulle ulkoilualueelle on esitetty oma asuinalueiden läpi kulkeva tai niitä sivuava reitti. lsalmentielle on esitetty taajaman länsiosaan rakennettavaksi asemakaavankin mukainen uusi kevyen liikenteen alikulku. Tämä on ollut myös aiemmassa yleiskaavassa, kuten myös Nuorisoseurantielle esitetty alikulku, joka ei ole mukana asemakaavassa, eikä yleiskaavaluonnoksessa.

Kaavalla ei oleteta olevan merkittäviä vaikutuksia moottoriajoneuvoliikenteeseen, sillä esitetyt maankäytön muutokset ovat maltillisia. Mikäli keskustarakenne tulevaisuudessa tiivistyy, kokoojaväylät ja etenkin lsalmentien ja Keskustien risteysalue saattavat hieman vilkastua liikenteellisesti. Teollisuusalue-reservin toteutuessa lsalmentien liikennöinti lisääntyy ja raskaiden ajoneuvojen osuus saattaa kasvaa. Asia on huomioitu kaavassa liikenneturvallisuutta lisäävillä toimenpiteillä.

Tavoitteena on parantaa liikenneturvallisuutta seuraavin keinoin:

1. Ajoneuvoliikenteen liittymäväliä harvennetaan tarpeen mukaan kantatiellä siellä missä se on mahdollista oleva maankäyttö huomioon ottaen, esimerkiksi liittymiä yhdistämällä tai osoittamalla kantatien suuntainen rinnakkaisyhteys, johon pystytään liittämään runsaasti ajotien käyttäjiä.
2. Kevyt liikenne ja virkistys ohjataan pois vilkasliikenteisimmiltä autoteiltä, erityisesti kantatieltä 88, ja varataan paikka toiselle kantatien alittavalle kevyen liikenteen väylälle. Kevyen liikenteen yhteystarpeet esitetään niihin kohteisiin, joihin on todettu olevan erityistä liikkumistarvetta. Osa reiteistä voi lyhyeltä matkalta tukeutua myös vähäisesti liikennöityihin autoteihin.

Kaavakartalla on esitetty tavoitteellinen kokoojateiden sijainti liittymiseen. Vanhat kokoojatieliittymät poistuvat käytöstä siinä vaiheessa, kun ne korvataan suunnitelman mukaisilla liittymillä. Mikäli esitettyä yhteyttä ei rakenneta, vanha yhteys säilyy käytössä.

Tavoitteellinen liittymäväli kantatiellä 88 eri nopeusalueilla:

Nopeus	Liittymien välinen minimietäisyys	Liittymiä kilometrillä enintään
60 km/h		4–5
80 km/h	200–250 metriä	4–5
100 km/h	250 metriä	3

Liittymien välimatkaa määriteltäessä on huomioitu kantatien liikennemäärät sen eri osuuksilla ja arviot siihen liittyvien teiden vilkkaudesta. Kantatie 88 on verrattain hiljainen verrattuna muihin valta- ja kantateihin, joten liittymätarkastelussa on sovellettu sekä valta-/kantateiden että seututeiden suositeltuja arvoja (Väylävirasto). Liikennemääriltään kantatie 88 muistuttaa keskimääräisesti liikennöityä seututietä tai vähäisesti liikennöityä valta-/kantatietä. Myös risteävät tiet ovat muutamaa keskustan tuntumassa olevaa poikkeusta lukuun ottamatta hyvin hiljaisia. Liikennemäärien lisäksi liittymätarkastelussa on huomioitu kantatien nopeusrajoitus, joka vaihtelee kaava-alueella 60–100 km/h välillä.

Tarkastelussa liittymiksi on laskettu kantatieltä erkaantuvat tiet, jotka palvelevat useampaa kuin yhtä käytössä olevaa kiinteistöä. Pieniä metsäautoteitä, maatalousliittymiä ja vain yhdelle tontille vieviä tonttiliittymiä ei ole esitetty muutettaviksi, ellei näiden yhdistäminen lähellä sijaitsevaan olemassa olevaan liittymään ole ollut muutoin perusteltua tai mikäli yhdistäminen olisi haitannut merkittävästi kyseisen tai viereisen tilan toimintaa.

7.2 Taloudelliset vaikutukset

Taloudellisista vaikutuksista tärkeimpiä ovat työllistävät vaikutukset - sivuelinkeinot ja harrastuspohjainen yksityis- tai kuntataloutta tukeva toiminta mukaan lukien.

Yleiskaavalla tuetaan olevien työpaikkojen säilymistä niin maataloudessa säilyttämällä yhtenäiset pellot, kuin palveluissa ja yritystoiminnassakin, säilyttämällä niille varattuja alueita ja osoittamalla aluevarauksia toiminnan laajentamiseen tai uuden perustamiseen.

Opetuksen, kaupan alan ja muiden työpaikkojen säilyminen riippuu myös siitä, saadaanko kirkonkylälle jäämään tai muuttamaan nuoria asukkaita lapsineen, ja onko uusille yrityksille, sivuelinkeinoille tai asumiseen houkuttaville maaseutumaisille harrastuksille tilaa. Myös uudet loma-asukkaat tuovat kylälle lisää toimeliaisuutta ja etätyömahdollisuudet voivat tuoda alueelle myös uusia veronmaksajia.

Palvelut, varastointi- ja teollisuustoiminta, muu kaupallinen toiminta tai sivuelinkeino saattaa alkaa hyvinkin pienimuotoisena ja matalalla kynnyksellä vaikka asumisen yhteydessä. Kirkonkylän pohjoisosan asuinalueen viereistä rakentumatonta teollisuusaluetta on osoitettu ATY-alueeksi. Jos yritysidea osoittautuu kannattavaksi ja vaatii lisää volyyymiä, se voi siirtyä ATY-alueelle tai Kortteisenkankaan teollisuusalueelle.

Paikallista taloudellista hyötyä ja toimeliaisuutta saadaan tontteja myymällä ja kunnossapitämällä nykyistä rakennettua ympäristöä. Tonttien myyntimahdollisuudet paranevat yleiskaavan myötä.

Kunnalle aiheutuvia kustannuksia hillitään rakentamalla pysyvät asunnot olevien teknisten verkostojen piiriin. Yksityistaloudellisia riskejä voidaan välttää rakentamalla terveitä taloja tulva-alueiden ulkopuolelle, niin että kosteusvahingoille alttiit rakennusosat ovat riittävän korkealla, ja välttämällä kellareiden rakentamista asuinrakennusten yhteyteen alavilla alueilla. Ekologinen, aurinko- tai maaseutua hyödyntävä rakentaminen on suositeltavaa.

7.3 Sosiaaliset vaikutukset

7.3.1 Vaikutukset ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön

Ihmisten elinolot riippuvat paljolti työllisyydestä ja muista taloudellisista vaikutuksista joita, on avattu edellä kohdassa 7.2., mutta myös elinympäristön laadusta ja houkuttelevuudesta.

Laatutekijöinä yleiskaavassa on turvattu kulttuuriympäristön, maiseman ja luonnon arvojen säilyminen. Laadukas elinympäristö on myös turvallinen ja toimiva. Yleiskaavassa turvallisuutta on lisätty osoittamalla tarvittavia kevyen liikenteen yhteyksiä palveluille ja virkistysalueille, ja ajoneuvoliikenteen osalta vähentämällä liittymiä kantatielle. Virkistäytymisessä hyödynnetään metsätieverkostoa, kuten harjua pitkin kulkevaa vanhaa Suolatietä.

Laatua on myös mahdollisuus maaseutumaiseen elämisen muotoon ja tilaa vaativiin harrastuksiin, joita on tuettu tavanomaista isompia rakennuspaikkoja osoittamalla.

7.3.2 Vaikutukset maa- ja metsätalouteen, yritystoimintaan ja palveluihin

Piippolan kuntastrategiassa on korostettu maatalouden ja yritystoiminnan toimintamahdollisuuksia. Eri alojen yrityksistä on erityisesti nostettu esille metalli- ja elintarvikeyritykset. Teollisuus- ja yritystoiminnan laajenemiseen on varauduttu osoittamalla teollisuusalueiden laajenemisaalue erityisesti Kortteisen tekojärven pohjoispuolen teollisuusalueen jatkeeksi.

8 Yleiskaavan toteuttaminen

Yleiskaavaa toteutetaan yksityisten asukkaiden ja muiden toimijoiden hankkeita toteuttamalla, todennäköisesti hyvinkin pitkän ajan kuluessa.

Kunta/vesihuolto-yhtiö toteuttaa vesihuoltoverkoston laajennuksia uusille alueille. Tärkeitä turvallisuutta parantavia hankkeita, kuten kevyen liikenteen yhteys kirkonkylän tärkeälle virkistysalueelle Paskokankaalle ja toinen lisalmentien alikulku kantatien pohjoispuoliselle olevalle asemakaava-alueelle, toteutettaneen alueen täydennysrakentamisen myötä kunnan ja valtion yhteishankkeena, riippuen lisalmentien liikennemäärästä.

8.1 Detaljakaavoitus, muu suunnittelu ja toteuttamistoimenpiteet

Asemakaava-alueeseen sisältyvät tai välittömästi liittyvät, useamman tontin käsittävät laajennusalueet ja pienin toimenpitein toteutettavat täydennysrakentamisalueet, joilla on suunnittelutarvetta, todennäköisesti asemakaavoitetaan 5 - 10 vuoden sisällä, riippuen rakentamistarpeista. Väkkäränperä on merkitty pienin toimenpitein kehitettävänä alueena, joka olisi jo nykyisen tiiviin toteutuksen ja alueella olevan kunnallistekniikan vuoksi syytä asemakaavoittaa, mutta vaihtoehtona asemakaavoitukselle on annettu koko aluetta koskeva kaavarunkosuunnitelma, jolla voidaan ohjata vähitellen tapahtuvaa täydennysrakentamista.

9 Suunnittelun vaiheet

13.02.2020	vireilletuloilmoitus ja OAS nähtävillä kaavaprosessin ajaksi
26.3.2020	aloituskokous kunnan edustajien kanssa
6.5.2020	1. viranomaisneuvottelu
13.10.2020	työkokous kunnan edustajien kanssa
6.3.2020	alustava luonnoskartta
28.6.2021	kaavaluonnos ja selostus
11.1.2022	kulttuuriympäristökohteiden päivitys ja muut tarkistukset luonnokseen
3.5.2022	Työkokous kunnan edustajien kanssa: luonnosaineiston läpikäynti kuulemisvaiheeseen
x.x.-x.x.	kaavaluonnos nähtävillä valmisteluvaiheen kuulemista varten
x.x.-x.x.	kaavaehdotus nähtävillä
x.x.xxxx	hyväksyminen
x.x.xxxx	lainvoimaisuus